

TEEMA
KANTTORIPÄIVÄT

CRUX

2

HUHTIKUU 2015
Kirkon akateemiset AKI ry.

ALAKKO NÄÄ MUA

KANTTORIEN NEUVOTTELUPÄIVÄT

kokosivat 450 kanttoria Ouluun

VERKOSSA
Akitaattori:
akulaisten keskustelufoorumi

- Erko tutuksi
- Ehtoolliskasvatus rippikoulussa

Ah, kuinka kevät hohtaa
ja kukkii, tuoksuu maa!
Näin Luoja meidät kohtaa
ja hyvyys valloittaa.
Niityllä riemuissansa
eläimet hyppivät,
ja linnut lauluillansa
Luojaansa kiittävät.

Virsi 567

Moniosaaminen ja erityisosaaminen

Hyvää pääsiäisaikaa! Minulla oli tilaisuus ja mahdollisuus olla urkurina TV-talioinnissa pääsiäissunnuntaina omassa Keravan kirkossa. Oli hyvä meininki ja oli kivaa soittaa ja tehdä yhdessä messun musiikkia kollegoiden ja muiden työtovereiden kanssa. Oli varsin ihailtavaa seurata Ylen henkilökunnan ammattimaista työskentelyä. Jokaisella oli oma tehtävänsä ja vastuualueensa, mutta huomasin myös, että talioinnin rakennus- ja purkamisvaiheessa kaikki tekivät kaikkea. Tämä on totta myös seurakunnissa; tulevaisuuden työpaikoillamme moniammatillisuus ja kaikenlaisen osaamisen taitaminen on varmasti tätä päivää.

Saimme paljon hyvää palautetta, ja erityisesti messumme liturgin, pastori Heikki Nenosen käyttämä tablettitietokone puhutti. Hyvä kun messusta keskusteltiin sosiaalisessa mediassa, keskustelu oli ja on uskottoman runsasta. Hyvä niin. Itse olen jo tottunut siihen, että on tätä päivää käyttää tablettia työssään, vaikka uutta ja ihmeellistä se onkin. Saimme myös paljon palautetta kirkkomme kauniista somistuksesta, eivät kaikki osaa tehdä sitä ammatitaidolla.

Peräänkuulutan siksi myös erityisosaamista. Erityisosaamista tar-

vitaan myös, eivät kaikki voi tehdä kaikkea.

Elämme varsinaista superkevättä ajatellen toukokuisen kirkolliskokouksen asialistaa. Seurakuntien rakenneuudistus ja lähetekeskustelu uudesta diakonivirasta puhututtavat. Tätä kirjoittaessani ei ole vielä tietoa, mihin suuntaan päätökset etenevät. Toukokuussa tiedämme paljon enemmän. Elämme varsin kiinnostavaa aikaa.

Helmikuisilla kanttoripäivillä tarvittiin myös erityisosaamista ja paljon. Kyllä oli hyvät päivät. Kiitos Oulu ja paikalliset osajat!

Toivotan kaikille heleää helluntaiaikaa ja virkistävää kesää! Ja tätä toivotan ihan kaikille, myös meille erityisosaajille – papeille ja kantto-reille. ✕

EERO ANNALA
Kanttori-urkuriliiton puheenjohtaja
eero.annala@evl.fi

Erityisosaamista
tarvitaan, eivät
kaikki voi tehdä
kaikkea.

Monesti elämää
rytmittävät erilaiset
rutiinit. Elämää
ohjaa autopilotti,
jolloin asiat
tehdään totutun
kaavan mukaan.

- Arto Pietikäinen

16

LUE!

Miten ansiopäiväraha-
hakemus tehdään?

28

TEEMA

KANTTORIPÄIVILLÄ OULUSSA 14
keskusteltiin kanttorin asemasta tulevaisuuden
kirkossa, saatiin keinoja keventää työelämän paineita
ja nautittiin korkeatasoisesta musiikista.

KANTORS DAGARNA I ULEÅBORG 20
Pia Bengts berättar om sina erfarenheter av
kantorsdagarna.

MIKSI YHTYE, MIKSEI KUORO? 22
Kysymykseen vastausta etsittiin kanttoripäivien
yhteislaulukanavalla.

HENGÄHDÄ VÄHÄN 24
Kanavassa hengitettiin, syvennyttiin, palaututtiin ja
rakennuttiin hiljaisuuden hengellisten kysymysten
parissa.

ARTIKKELI

ERKO TUTUKSI 28
Erityiskoulutettujen työttömyyskassa hoitaa AKin
jäsenten työttömyysturvan ja vuorottelukorvaukset.

KUINKA MINUSTA TULI KANTTORI 32
Vuoden kanttori Eeva-Liisa Malmgrenin
ammatinvalinta ei ollut ollenkaan itsestäänselvää.

HYVÄ TYÖ, PAHA TYÖ 34
Oppilaitospapit ja työhyvinvointi

PAPPI JA KLASSISET KIELET 38
Kolme pappia kertoo suhteestaan klassisiin kieliin.

EHTOOLLISKASVATUS RIPPIKOULUSSA 42
Nuorista ei tulisi tehdä aikuisten ehtoollisella
käynnin katselijoita.

Anna palautetta
ja voita
iPhone 6 Plus
s. 63

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa:
Vapaa-ajalla lepäämään? **8**

VAKIOT

Ordinariokoulutus **7**

Akipedia **11**

Opiskelijavinkkelä **21**

Mielipide **26**

Työntekijän näkökulmasta **37**

Eläkeläisen mietteitä **41**

Tekstin ääressä **46**

AJANKOHTAISTA

Pappisliitto 100 vuotta **7**

Kesän kanttoritapaaminen **7**

Armenian opintomatka **11**

Tekstin ääressä -sarja siirtyy
liiton kotisivuille **11**

Vuoden pappi **13**

TAKAKANSI
Akin jäsentilaisuus Kirkkopäivillä

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI r.y.
Maistraatinportti 2, 00240 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515,
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, kanttori
Heikki Leppä, kappalainen
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, johtava sairaalapastori
Panu Pihkala, tutkija
Minna Raassina, johtava kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm 1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm 1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm 73 mm x 228 mm 560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm 330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm 200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm 1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPIIKKA
Scanweb Oy

Siellä oli kauhia haipakka

Merja Laaksamo

PÄÄTOIMITTAJA

Alakko nää mua? Tätä kysyttiin Oulun kanttoripäivillä helmikuussa ja oululaisethan alakoivat. Haipakkaa piisasi, kun noin puolet Suomen kanttorikunnasta kokoontui yhteen pohtimaan muun muassa kanttorin työn tulevaisuutta, työhyteiskysymyksiä, musiikin tekemistä ja hengellistä elämää. Ilmapiiri päivillä oli kannustava ja iloinen mieltä askarruttavista tulevaisuuskysymyksistä huolimatta.

Kanttorien osallisuus uudessa diakonivirassa puhutti niin ohjel-

man sisällä kuin sen ulkopuolellakin. Käytäväkeskusteluissa pohdittiin, mitä seurauksia kanttorin viralle olisi diakonivirasta poisjäämisestä tai siinä mukanaolosta.

AKIn edunvalvontatiskillä koottiin mielipiteitä puolesta ja vastaan, ja sekä vihreitä että punaisia lappuja ilmaantui äänestystaululle. Päivillä käynnistettiin myös nettiadressi Kanttorit mukaan diakonivirkaan, joka luovutetaan toukokuussa kirkolliskokoukselle. Adressiin on edelleen mahdollisuus osallistua netissä.

Mitä nää näkkiit? Päivillä koettua pääsevät kurkistamaan tässä Cruxissa nekin, jotka eivät itse päiville päässeet. Kanttoripäivien hovikuvaajana toimi Timo Vikman. Sakari Vilpponen ja Minna Raassina tuovat terveisiä kanavista ja Pia Bengts pohtii, mitä päiviltä jäi käteen. Vuoden kanttoriksi valittu Eeva-Liisa Malmgren kirjoittaa mietteitään siitä, miten hänestä tuli kanttori.

Tässä lehdessä alkaa kolmi-

osainen sarja uudistuvasta rippikoulusta, jota kirjoittaa kolmena keväänä kirkkohallituksen asiantuntija Jarmo Kokkonen. Kysymyseen, mitä pappi tekee klassisilla kielillä, vastaa Niko Huttunen artikkelissaan.

Oppilaitospappien työhyvinvointi on ollut Annemari Airaksisen tutkimusaiheena. Hän selvittelee artikkelissaan, mihin tutkittavien työhyvinvointi tai -pahoinvointi perustuu ja mikä auttaa työssäjaksamisessa.

Tässä lehdessä paneudutaan myös työttömyyskassa-asioihin. Tuula Paasivirta on haastatellut Erkon toimiston kassanjohtaja Eero T. Anttilaa ja työttömyysturva-asiantuntija Minna Reinaa.

Cruxin ilmestymiskertojen vähennyttä neljään vuodessa tuli ongelmaksi saada kevään lehteen mahtumaan saarnatekstien selitykset ja musiikkivalinnat seuraavan lehden ilmestymiseen asti. Kolmosnumero ilmestyy vasta 1.10. Niinpä tästä lehdestä löytyvät tekstinpohdinnat ja virsiehdotukset 19.7. asti.

Kesäkuun alusta alkaen Tekstin ääressä -palsta löytyy kotisivuilta ja palstalle tulee hakutoiminto, jolla voidaan etsiä myös aikaisempien vuosikertojen tekstinselityksiä ja virsivalintoja. Hakukriteereitä ovat kirkkovuoden pyhän nimi, raamatunteksti, vuosikerta, pyhän otsikko ja selityksen kirjoittaja. Saarna-pohdinnat tallennetaan vuodesta 2000 alkaen, joten jokaista tekstiä kohden löytyy alkuvaiheessa noin viisi pohdintaa. ✕

Kanttoripäivillä koettua pääsevät kurkistamaan tässä Cruxissa nekin, jotka eivät itse päiville päässeet.

Kanttoritapaaminen Uudessakaupungissa 14.6.2015

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO järjestää jo perinteisen jäsentapaamisen Pori Organ festivaalin yhteydessä, mutta tällä kertaa Uudessakaupungissa sunnuntaina 14.6.2015.

Jäsentapaaminen alkaa klo 16 Uudenkaupungin seurakuntakeskuksessa (Koulukatu 6) kahveilla. Jatkamme ajankohtaisten aiheiden parissa, myös yhdessä keskustellen. Aiheena on mm. uusi diakonivirka (entinen diakonaatti).

Klo 19 on Pori Organ festivaalin päätöskonsertti Uudenkaupungin kirkossa. Konsertissa **Ben van Oosten** soittaa Uudenkaupungin kirkon 150 vuotta täyttävillä Marcussen-uruilla. Ilmassa on siis juhlallista historian havinaa sävelten siivittämänä. Konsertti on liiton jäsenille ilmainen.

Majoitusta on tarjolla sitä tarvitseville paikallisesta Hotelli Aquariuksesta.

Ilmoittaudu jäsentapaamiseen liiton kotisivujen tapahtumakalenterin kautta **viimeistään 31.5.** Huomaathan, että hotellihuone tulee varata itse suoraan hotellista, ja edullisemmat hinnat ovat voimassa vain 14.5. asti. Mainitse olevasi Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsen ja tulevasi jäsentapaamiseen. ✕

Lisätietoja liiton kotisivuilla, www.skul.fi

Pappisliitto 100 vuotta vuonna 2018

PAPPISLIITTO JUHLII 100-vuotista taivaltaan Papiston päivillä **3.-4.10.2018** Finlandia-talossa. Juhlan kunniaksi julkaistaan 100-vuotishistoria. Merkitse jo Papiston päivien ajankohta kalenteriisi! ✕

VAPAA-AJALLA LEPÄÄMÄÄN?

Kireässä taloustilanteessa työmäärä kasvaa, työpaineet lisääntyvät ja riittävän palautumisen takaaminen on yhä tärkeämpää. Työn lisäksi aikaa soisi jäävän myös puolisolle, perheelle ja ystäville. Myös työkuultuuri on muuttunut erityisesti suurissa seurakunnissa: itsesäätelyn mahdollisuudet työssä ovat vähäisemmät kuin pienissä yksiköissä.

JUSSI JUNNI

AKIn toiminnanjohtaja

KUNTIEN ELÄKEVAKUUTUS Keva julkaisi joulukuussa 2014 julkisen alan työhyvinvointitutkimuksen, jossa selvitettiin kuntien ja nyt ensimmäistä kertaa myös seurakuntien työolosuhteita. Väitteeseen ”Työni ei ole henkisesti raskasta” vastasi kielteisesti 58 % varsinaista seurakuntatyötä tekevästä. Kuntapuolella tämä kokemus vertautuu sivistys-, sosiaali- ja terveystyötä tekevien kokemukseen työkuormasta.

AKIn jäsentutkimuksissa on kysytty jäsenten jaksamista työkuorman alla. Niiden, jotka kokevat, että töitä on liikaa ja jaksamisongelmia on ainakin ajoittain, osuus on AKIn jäsentutkimuksissa vuodesta 2006 pysynyt suunnilleen vakiona, sekä pappien että kanttorien osalta reilussa 20 %:ssa.

Työturvallisuuslaki määrittelee työnantajalle yleisen velvollisuuden huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tällaisiksi työn vaaroiksi määritellään muun muassa työajat, työtilat sekä työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Työturvallisuuslaki koskee myös

kirkon viranhaltijoita kirkkolain 6. luvun 22 §:n perusteella.

Työajoista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät on ymmärrettävä laajasti; kirkon työhönkin sovellettavia esimerkkejä hallituksen esityksen 201/2012 mukaan ovat työpäivien pituus, työntekijän mahdollisuus itse säätää työpäivien pituutta, peräkkäisten työvuorojen toistuvuus, työn suorittamisajankohta sekä työntekijän mahdollisuus riittävään palautumiseen työpäivän aikana ja niiden välillä.

Vapaa-aika tulee suunnitella

Papin ja kanttorin työajattomuudesta säädetään työaika-laissa, muiden hengellisen työn viranhaltijaryhmien työajattomuudesta taas kirkon työaika-asetuksessa. Kaikille hengellisen työn tekijöille kirkon virkaehtosopimus takaa kaksi vapaapäivää kullekin kalenterivierille.

Kanttorin ja papin vapaapäivien sijoittelu ei ole täysin vapaata, sillä sijoittelua säätelee kirkkohallituksen päätös papin, lehtorin ja kanttorin vuosilomasta, virkavapaudesta ja vapaa-ajasta. Lähtökohta näiden virkojen vapaa-ajan sijoittelulle on, että vapaapäivät sijoitetaan arkipäi-

viksi (ma–la) ja kiinteiksi peräkkäisiksi vapaapäiviksi, jos vain mahdollista. Työyhteisössä, jossa on useampia pappeja ja kanttoreita, ei pitäisi olla esteitä järjestää kiinteitä, peräkkäisiä vapaapäiviä.

Esimiehen harkinnan mukaan vapaapäivät voidaan sijoittaa myös pyhäpäiville tai niin, että ne muodostavat lauantain ja sunnuntain käsittävän viikonvaihddevapaan. Yhtä vapaata viikonloppua kuukaudessa voidaan pitää vähintäänkin kohtuullisena viranhaltijan yksityiselämän kannalta. Aikaisemmin kirkkohallituksen päätös rajoitti viikonvaihddevapaat yhteen viikonloppuun kuukaudessa, mutta enää tällaista rajoitusta ei ole.

Seurakunnissa on vapaiden viikonloppujen suhteen erilaisia käytäntöjä toiminnan sallimien reunaehtojen mukaan: joissakin on mahdollista saada kaksikin vapaata viikonloppua kuukautta kohden, joissakin vapaa viikonloppu on kolmen viikon välein, joissakin on yhden vapaan viikonlopun lisäksi yksi vapaa lauantai tai sunnuntai kuukaudessa.

Kirkkohallituksen päätös edellyttää seurakunnalta kanttoreita ja pappeja koskevan vapaa-aikasuun-

nitelman laatimista. Suunnitelmasta tulee neuvotella etukäteen näiden viranhaltijoiden kesken. Vapaa-aikasuunnitelma laaditaan lähtökohtaisesti esimerkiksi vuodeksi etukäteen, mutta päätös sallii sen laatimisen myös erikseen kevät-, kesä- ja syyskautta varten. Kausisuunnittelu lisää ennakoitavuutta, mutta ei toisaalta lukitse aikataulua liian pitkälle etukäteen.

Välttämättömät ja kiireelliset virkatehtävät

Kirkkolain 6. luvun 27 §:ssä on säännelty tilanteista, joissa viranhaltijan on hoidettava välttämättömiä ja kiireellisiä virkatehtäviä. Säännös koskee niitä viranhaltijoita, joihin ei sovelleta työaikalakia, siis muun muassa kanttoria ja pappia, mutta vuoden 2012 uusien säännösuudistusten jälkeen myös diakoneja, nuorisotyönohjaajia ja lapsityönohjaajia. Viranhaltija voidaan siis kutsua välttämättömään ja kiireelliseen virkatehtävään vapaa-aikanaan mutta ei vuosiloman tai virkavapauden aikana, jolloin virantoimitusvelvollisuutta ei ole.

Huomionarvoista säännöksessä on kuitenkin se, että viranhaltijan

on hoidettava välttämättömät ja kiireelliset virkatehtävät, *jollei niiden hoitoa ole voitu muulla tavalla järjestää*. Tämä voi tarkoittaa hälytysluonteista tehtävää (puhelinpäivystys) tai pikaista sijaistusta lakisääteisiin toimintoihin (jumalanpalvelus, sielunhoito). Lähtökohdan kuitenkin pitäisi olla se, ettei esimerkiksi päivystystä tarvitse hoitaa vapaapäivänään, jos muita viranhaltijoita on töissä. Työyksiköissä, joissa on useita viranhaltijoita, ei pitäisi laatia sellaisia työvuorosuunnitelmia, joissa vapaapäivälle sijoitetaan päivystysvuoroja, vaan päivystyksen hoitaa sellainen viranhaltija, joka ei vietä vapaapäivää.

Vapaapäivän menettämisen viimesijaisuus ilmenee myös kirkkolain perusteluissa, jotka on ilmaistu hallituksen esityksessä 41/2012 seuraavasti: Ennen kuin viranhaltija velvoitetaan ryhtymään vapaa-aikanaan työhön, esimiehen on selvitettävä, voisiko toinen viranhaltija hoitaa tehtävän tai voitaisinko tehtävä kohtuudella siirtää tehtäväksi työpäivänä. Jos tehtävää ei voi muuten hoitaa, viranhaltija on velvollinen vapaa-aikanaan sen suorittamaan.

Työajassa on toisin päin

Seurakunnissa, joissa on käynnissä hengellisen työn työaikakokeilu, ei pappien ja kanttorien osalta suunnitellakaan vapaa-aikaa vaan työaikaa. Sen sijaan että kalenteriin merkittäisiin kaksi vapaapäivää, tehdään työaikasuunnitelma, jonka tulee täyttää kokeilusopimuksessa määritellyt kriteerit. Työaika suunnitellaan siten, että sitä on suunnittelujakson (2–4 vk) sisällä viikossa keskimäärin 38 h 15 min (yleistyöaikakokeilu) tai noin 38 h (moduulityöaikakokeilu, 19 × n. 2 h moduulia).

Työvuorojen väliin tulee jäädä vähintään 9 tunnin kestävä yhdenjaksoinen lepoaika. Viikoittainen vapaa-aika on järjestettävä niin, että viranhaltija saa kerran viikossa vähintään 35 tuntia kestävänsä keskeytymättömän viikkolevon. Tämän yhteyteen on pyrittävä järjestämään 24 h pituisena vapaa-aikana toteutettava toinen vapaapäivä. Vapaa-ajalle sattuvista välttämättömistä ja kiireellisistä virkatehtävistä hyvitetään käytetty työaika puoli-toistakertaisena.

Lisäksi työaikakokeilussa arkipyhät lyhentävät viikoittaista työaikaa.

Esimerkiksi viime joulukuussa, kun jouluaatto, joulupäivä ja tapaninpäivä osuivat kaikki arkipäiville (ma–pe), työaika ao. viikolla olisi ollut hengellisessäkin työssä joko 16 h 18 min (yleistyöaikakokeilu) tai n. 20 h (moduulityöaikakokeilu). Muut kuin työaikakokeilussa olevat hengellisen työn viranhaltijat saavat arkipyhähävytyksen ainoastaan, jos arkipyhä osuu suunnitellun vuosilomajakson sisään.

Vuosilomalle – mutta milloin?

Vuosilomaa ansaitaan lomanmääräytymisvuonna, joka on 1.4.–31.3. Tältä kaudelta kertyneet lomat ovat käytettävissä lomakaudella 2.5.–30.9. ja sen jälkeenkin talvilomana 30.4. mennessä. Perustellusta syystä (esim. virkavapauden takia) viimeinen takaraja voi olla myös lomavuotta seuraavan vuoden syyskuun loppu, ellei työntekijä itse halua säästää vuosilomapäiviä jatkossa säästövapaana pidettäväksi. Työnantajalla on oikeus määrätä vuosiloman ajankohta, mutta ennen määräyksen antamista työntekijälle on annettava tilaisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta. Työnantajan täytyy ilmoittaa loman ajankohta mielellään kuukautta mutta viimeistään kahta viikkoa ennen loman alkamista. Tavoiteltavaa on, että lomien ajankohdista voi-

taisiin keskustella joustavasti, jotta perheen yhteinen lomanvietto ja lastenhoitojärjestelyt onnistuisivat sujuvasti.

Työntekijällä on oikeus saada 65 % vuosilomastaan lomakaudella eli 2.5.–30.9. välisenä aikana. Loput työnantajalla on oikeus antaa talvilomana lomakauden ulkopuolella, pääsääntöisesti siis 30.4. mennessä. Sopimuksessa suositellaan, että 23 lomapäivän ylittävistä osuudesta osa tulisi jättää talvilomaksi.

Työntekijällä on oikeus saada sekä kesäloma että talviloma yhdenjaksoisina. Silloin voi joutua tosin tyytymään sellaiseen ajankohtaan, joka ei ole itselle mieluinen. Kesäloman ja talviloman viettämisestä useassa osassa sopivina aikoina lieneekin paras neuvotella työnantajan kanssa, varsinkin jos haluaa sijoittaa lomaa koulujen loma-aikoihin tai muihin erityisiin ajankohtiin.

Vaihtaisinko lomarahaa vapaaksi?

Uudessa virkaehtosopimuksessa on tullut mahdolliseksi sopia lomarahaa vaihtamisesta vapaaksi. Kyse on sopimisesta eli työnantaja ei voi siihen yksipuolisesti pakottaa eikä työntekijä voi sitä yksipuolisesti vaatia. Sopimus tulee tehdä 30.4. mennessä eli ennen lomakauden alkua.

Jos lomarahaa vaihdetaan vapaaksi, lomarahasta vähennetään 1/21 osa kuukausipalkasta kutakin lomarahavapaapäivää kohden. Lomarahavapaapäiviä kuuluu viisi viikossa. Silloin viikon lomarahavapaasta vähennetään lomarahaa 5/21 kuukausipalkasta, mikä esimerkiksi 3 255 euron palkalla tekisi 775 €.

On myös mahdollista sopia työnantajan kanssa palkattomasta virkavapaasta, jolloin palkasta vähennetään 7/31 päivää, mikä 3 255 € palkalla tekisi 735 €. Taloudellisesti lomarahavapaa ei siis palkattomaan virkavapaaseen nähden kannata, mutta toisaalta lomarahavapaata voi siirtää sairauden vuoksi samaan tapaan kuin vuosilomaa, kun taas virkavapaan suhteen tällaista oikeutta ei ole.

On ilmennyt seurakuntia, joissa lomautuksia on aiottu kohdistaa niihin työntekijöihin, jotka eivät ole suostuneet vaihtamaan lomarahaa vapaaksi. Tällainen kohdistaminen on yhdenvertaisuuslain vastainen. Tuotannollisista syistä lomautukset voidaan kohdentaa niihin työntekijöihin, joille ei lomautusaikaan ole tarjota työtä, ja muutoin lomautusperuste ei saa olla epäasiallinen eli lomautusten tulee koskea kaikkia työntekijöitä tasapuolisesti. ✕

Liturgical Organ Music and Liturgical Organ Playing in the Long 19th Century

Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin aineryhmä järjestää yhdessä DocMus-tohtorikoulun ja ulkomaisten yhteistyötahojen kanssa kansainvälisen konferenssin Helsingissä **20.–22.1.2016**, jonka teemana on liturginen urkumusiikki ja liturginen urkujensoitto 1780-luvulta 1920-luvun alkuun.

Konferenssin ohjelmaan sisältyy soivien ja saannallisten esitysten lisäksi muun muassa messu Oskar Merikannon tyyliin ja skandinaavinen virsikonsertti. Esitelmäehdotuksia vastaanotetaan **5.6.2015** saakka konferenssin internetsivulla <http://sites.siba.fi/en/web/organ-and-mass-communication/home>

Lähetä oma
kysymyksesi
os. edunvalvonta@
akiliitot.fi.

AJANKOHTAISTA

AKIPEDIA

KOSKEEKO JÄSENETUIHIN KUULUVA MATKAVAKUUTUS MYÖS ELÄKELÄIS- JA OPISKELIJAJÄSENIÄ?

Jäsenetuihin kuuluvan matkavakuutuksen piirissä ovat 18–70-vuotiaat varsinaiset työelämässä olevat jäsenet, eläkeläisjäsenet sekä opiskelijajäsenet. Eläkeläisjäsenen matkavakuutus loppuu, kun hän täyttää 71 vuotta. Kaksoisjäseniä matkavakuutus ei koske.

Vakuutettuina ovat myös vakuutetun jäsenen kanssa samassa taloudessa asuva ja mukana matkustava 18–70-vuotias puoliso tai avopuoliso.

Vakuutetun lapset ovat myös vakuutettuja, kun he matkustavat vakuutetun jäsenen kanssa. Lapsen tulee olla naimaton ja alle 19-vuotias. Vakuutetun sekä vakuutetun avio- tai avopuolison adoptoimat lapset ja lapsipuolet ovat myös tässä tarkoitettuja lapsia.

Kaikkien edellä mainittujen vakuutettujen tulee asua vakinaisesti Suomessa ja heidän tulee kuulua Suomen sosiaaliturvan piiriin (voimassaoleva Kela-kortti).

Lisää tietoa matkavakuutuksen ehdoista löydät kotisivuilta www.akiliitot.fi / Lomakkeet / Vapaa-ajan ryhmämatkavakuutusehdot. ✕

Armenian opintomatka 22.-29.9.2015

**TUTUSTUMME ARMENIAN APOSTOLI-
SEEN KIRKKOON.** Kristinuskon julistettiin valtionuskonnoksi Armeniassa jo vuonna 301. Opintomatkan teemoja ovat armenialainen identiteetti, "marttyyrikirkkokansa", Armenian kirkko sekä armenialainen kulttuuri. Vierailemme kansanmurhan muistomerkillä ja museossa.

Matkakohteitamme ovat pääkaupunki Jerevan ja sen kaupunkiseurakunnat, alun perin pakanatemppeleinä toiminut Garni, joka oli vuoden 301 jälkeen kuninkaiden kesäasunto, Geghardin luolaluostari, Sevanin pappisseminaari, joka sijaitsee 2 000 metrin korkeudessa Sevan-järven rannalla, Khor Virapin luostari muinaisessa Araratlaaksoissa sekä Armenian apostolisen kirkon keskus Etšmiadzin.

Matkanjohtaja: apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**.

Hinta on noin 1 300 €, sekä illalliset koko ajalle 150 €.

Ilmoittautumiset kotisivujen kautta www.akiliitot.fi -> tapahtumakalenteri tai heli.meinola@akiliitot.fi, puh. 09 4270 1515.

Ilmoittautuminen päättyy 15.5.

Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai puh. 09 4270 1506.

Matkalle on mahdollista saada liiton matka-apuraha (350 €). Opintomatkalta voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. ✕

Tekstin ääressä -palstalle hakutoiminto

SAARNOJEN VALMISTUS ja virsien valinta helpottuu tulevaisuudessa. Tekstin ääressä -palstalle tulee hakutoiminto, jolla voidaan etsiä myös aikaisempien vuosikertojen tekstinselityksiä ja virsivalintoja. Tekstin ääressä -palsta löytyy kesäkuun alusta lähtien kotisivuilta www.akiliitot.fi.

Hakutoiminnolla voidaan etsiä saarnapohdintoja kirkkovuoden pyhän nimen, raamatuntekstin, vuosikerran, pyhän otsikon ja selityksen kirjoittajan mukaan. Haku tuo näkyville kaikki hakukriteerit täyttävät saarnapohdinnat sekä niihin liittyvät virret ja muun musiikin. Saarnapohdinnat

tallennetaan vuodesta 2000 alkaen, joten jokaista tekstiä kohden löytyy alkuvaiheessa noin viisi pohdintaa. ✕

Pystyisimmekö parempaan?

EIJA NIVALA
AKIN PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

Juuri käydyissä eduskunta-vaaleissa puhuttiin ennen muuta työstä ja taloudesta. Valtion talouden kuntoon saattaminen oli puolueista riippumatta ehdokkaiden ja äänestäjienkin yksi päällimmäisiä tavoitteita. Keinoistakin löytyi yksi ylitse muiden: työ. Puheet keskittyivät yrittäjyyden tukemiseen ja näin tuottavan työn lisäämiseen. Julkisen sektorin työstä puhuttiin vähemmän, ja jos puhuttiin, usein nähtiin vain supistamisen tarvetta.

Kirkosta ei näissä vaaleissa juuri puhuttu, mutta talousvaikeudet ovat seurakunnissakin tulleet tuuiksi. Vaikka kokonaiskirkon tasolla valoa on näkyvissä, useissa seurakunnissa painitaan yhä talouden tasapainottamisen kanssa. Tulot eivät yksinkertaisesti riitä menojen kattamiseen. Yleisen heikon taloustilanteen lisäksi monissa seurakunnissa jäsenmäärän lasku on tehnyt jo suuren loven verotulokertymään. Yt-neuvottelujakin on käyty, mutta vielä useammin virkoja on jätetty täyttämättä niiden vapauduttua. Tämä on helppo, nopeasti vaikuttava, ketään loukkaamaton, hyvä ratkaisu. Vai onko?

Papiston muita viranhaltijoita suuremman liikkuvuuden ja suurten ikäluokkien eläköitymisen vuoksi vapautuva virka on usein papin virka. Ennen viran täyttämättä jättämistä tulee aina katsoa pidemmälle ja palata henkilöstösuunnitelmaan. Jos sitä ei vielä ole, on korkea aika sellainen tehdä. Eli miettiä, mikä tehtävä viralla on. Onko se perustehtävän kannalta edelleen tarpeellinen? Mitä

siitä seuraa, jos virkaa ei täytetä? Joutuvatko muut viranhaltijat käytännössä tekemään entistä enemmän? Onko se oikein? Saavatko he siitä korvauksen? Olisivatko mahdolliset säästötarpeet löydettävissä muualta? Vai oliko suunnitelmissakin vähentää juuri tästä henkilöstöresurssista? Monia muitakin viisaita kysymyksiä on syytä tehdä jokaisen työntekijän vähentämisen ja tietysti lisäämisenkin kohdalla. Kannan tässä erityistä huolta täyttämättä jätetyistä tai muuten vähennetyistä papin viroista. Enkä niinkään viroista vaan työtä etsivistä ja virkaa odottavista papeista, teologian maistereista ja opiskelijoista.

Kirkon jäsenmäärän lasku on herättänyt huolen kirkon tulevaisuudesta. Millainen merkitys ja kosketuspinta kirkolla ja seurakunnalla on ihmisten elämään tulevaisuudessa? Kohtaamisen kirkko – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020 – sanoittaa tavoitteen näin: ”Kirkko on kohtaamisen yhteisö. Yhteydessä kirkkoon ihminen kohtaa Jumalan, lähimmäisensä ja oman elämänsä todellisuuden. Kohtaamisen kirkko kannustaa seurakuntia keskittymään tähän ytimeen ja elämään siitä käsin.”

Mutta miten kohtaamisen kirkko voi olla totta, kun väki kaikkoo? Ja miten me reagoimme? Vähennämme pappeja ja muitakin työntekijöitä. Sanon, että helppo, nopeasti vaikuttava, kauaskantoinen ja huono ratkaisu. Pystyisimmekö parempaan? ✕

Miten kohtaamisen kirkko voi olla totta, kun väki kaikkoo? Ja miten me reagoimme?

Kenestä Vuoden pappi 2015?

UUODEN PAPIKSI 2014 valittiin työpaikkapappi **Ismo Kunnas** Tampe-reelta. Nyt kaivataan ehdotuksia Vuoden papiksi 2015.

Hallitus keskusteli tammikuun kokouksessaan Vuoden pappi 2015 -valinnan kriteereistä. Päätettiin, että tänä vuonna ei aseteta erityisiä kriteereitä, vaan vuoden papin ehdottaja saa esittää omat perustelunsa, miksi juuri tämä henkilö olisi sopiva vuoden papiksi.

Ehdokkaita voivat asettaa ala-osastot, teologian opiskelijoiden ainejärjestöt sekä Pappisliiton hallituksen ja valtuuston jäsenet.

Ehdotukset Vuoden papiksi tulee lähettää liiton toimistoon os. toimisto@akiliitot.fi **31.5.2015** mennessä. Ehdotuksen lähettämiseen voi käyttää myös AKIn kotisivuilta löytyvää lomaketta.

Vuoden pappi 2015 julkistetaan valtuuston syyskokouksen päivälisellä 16.11.2015. **X**

Teologikurssi 1970 kokoontuu

HELSINGIN YLIOPISTOSSA syksyllä 1970 aloittanut teologikurssi kokoontuu **5.-6.9.2015**

Hämeenlinnassa. Majoittuminen on Hotelli Aulangolla. Lauantain pääasia on välittää toisillemme kuulumisia. Illalla menemme juhlavieraisiksi Hämeen juhlaan linnaan. Sunnuntaina osallistumme messuun Vanajan kirkossa. Lopuksi on mahdollisuus yhteiseen lounaaseen kaupungilla.

Tapaamisen kustannukset ovat 250 euron luokkaa. Yöpyminen 1 hengen huoneessa 110 euroa, huone kahdelle 130 euroa. Hintaan sisältyvät yöpymisen lisäksi aamiainen sekä kylpylän ja kuntosalin palvelut. Henkilöt jotka yöpyvät hotellissa varaavat ja maksavat itse hotelliin. Varauksen yhteydessä kannattaa mainita kurssikokouksesta. Lounas-buffet lauantaina maksaa 26 euroa, ei pakollinen.

Ilmoittautuminen tapahtuu **31.5.2015** mennessä maksamalla järjestelykuluihin menevän 20 euroa tilille: **Kurssikokous 2015, FI66 5721 9420 1905**. Viestikenttään merkitään: Teologikurssi 70. Ilmoittautuneille lähetetään tarkka ohjelma.

Tutustumiskierros ja ohjelmallinen juhla-ateria Hämeen linnassa maksaa 80 euroa. Se suoritetaan edellä mainitulle tilille 1.9.2015 mennessä.

Hämeenlinnan tapaamisen järjestävät **Sari Lindström**, 040-559 7750, **Risto Pontela**, 040-557 3592 ja **Tapio Seppälä**, 040-866 8081.

Lisätietoja saa sähköpostiosoitteesta: teologikurssi70@gmail.com tai ottamalla yhteyttä järjestäjiin. Sanaa kannattaa välittää kurssitovereille eteenpäin.

Viiden vuoden kuluttua pidämme 50-vuotistapaamisen. Hämeenlinnassa siihen on hyvä valmistautua.

Illoisiin tapaamisiin
Sari, Risto ja Tapio

Alakko nää mua

KANTTORIPÄIVILLÄ OULUSSA ALETTIIN!

Seitsemännet valtakunnalliset kanttoreiden neuvottelupäivät järjestettiin helmikuun alussa Oulussa. Päivät olivat ennätyselliset osallistujamäärän puolesta: noin puolet virkakunnasta osallistui päiville, yhteensä 450 kanttoria. Kanttoripäivien järjestäjinä toimivat Kirkon jumalanpalveluselämä ja yhteiskunta (KJY) yhteistyössä Suomen kanttori-urkuriliiton, Oulun hiippakunnan ja Oulun ev.lut. seurakuntien kanssa.

TEKSTI: MERJA LAAKSAMO
AKIn apulaistoiminnanjohtaja

KUVAT: TIMO VIKMAN

äivät avattiin Rautavaaran Cantus Arcticuksella, minkä jälkeen piispa **Samuel Salmi** toi kantto-

reille hiippakunnan tervehdyksen, joka ilmensi pohjoista ulottuvuutta myös huikaisevan kauniiden Lapin kuvien kautta. Muusikko **Wimme Saari** toivotti osallistujat tervetulleiksi joikaamalla. Ei ollut epäilystäkään, että oli saavuttu pohjoisimpaan hiippakuntaan, joka pitää sisällään myös vähemmistökansan saamelaiset. Sama tematiikka jatkui Radisson Blussa ohjelmallisella illal-

lisella, jota isännöi työryhmän puheenjohtaja **Raimo Paaso**. Pohjoista ulottuvuutta iltaan toivat Wimme Saari ja saamelaispappi **Erva Niityvuopio**.

Kanttorin asema tulevaisuudessa

Avajaisten jälkeen ohjelmassa oli paneelikeskustelu kanttorin asemasta tulevaisuudessa. Keskustelua leimasi kysymys uudesta diakonivirasta, josta kirkkohallituksen täysistunto oli juuri antanut esityksen kirkolliskokoukselle. Esityksen mukaan kanttorit eivät ole viran pii-

rissä ainakaan ensi vaiheessa.

Panelisteista kirkkoneuvos **Pekka Huokuna** selvitti ensimmäiseksi diakonivirkaesityksen valmisteluprosessia. Hän totesi, että sen enempää teologiset kuin muutkaan syyt eivät estä ottamasta kanttoreita mukaan diakonivirkaan, mutta valmistelussa on noudatettu kirkolliskokouksen laki- ja perustevaliokunnan mietinnön linjausta sekä piispainkokouksen lausuntoa vuodelta 2010. Diakoniviran lopullisesta kokoonpanosta päättää kirkolliskokous.

Muina keskustelijoina paneelissa olivat kirkon työmarkkinajohtaja

Puhallinorkesterien Viventin
ja Virtuoston muusikot
avasivat kanttoripäivät
Rautavaaran Cantus
Arcticuksella. Johatajana Esa
Lappi.

Vuokko Piekkala, AKIn toimin-
nanjohtaja **Jussi Junni**, Kanttori-
urkuriliiton puheenjohtaja **Eero
Annala** sekä kanttori Anna Pulli.
Keskustelua emännöi **Annukka
Ruusula** AKIsta. Välipalan tarjosi-
vat **Satu Kreivi-Palosaari** ja Raimo
Paaso humoristisella virsikavalka-
dillaan.

Myös yleisö osallistui ahkerasti
kommenteillaan, jotka nekin kä-
sittelivät perusteita diakonivirkaan
liittymisen puolesta ja vastaan.
Kanttorikunnan keskuudesta löytyi
kummankin kannan edustajia. Mie-
lipiteensä oli mahdollista ilmaista
päivien aikana käymällä kiinnittä-

Päivien juontajina toimivat Juha Mikkonen ja Taru Pisto.

Oulun piispa Samuel Salmi
toi kanttoreille hiippakunnan
tervehdyksen.

Työterveyspsykologi Arto Pietikäinen esitteli
kanttoripäivien osallistujille keinoja keventää
työelämän paineita.

mässä vihreä tai punainen lappu AKIn edunvalvontapisteellä olevaan tauluun. Vihreät laput olivat voitolla päivien päättyessä.

Paneelikeskustelun perusteella kanttorien asemaan tulevaisuudessa vaikuttavat eniten seurakuntarakenteen muutos, kirkon kiristytvä talous ja mahdollinen virkojen väheneminen. Osallisuus diakonivirkaan nähtiin myös ratkaisevana kysymyksenä kanttorin viran tulevaisuuden kannalta.

Autopilotti uusiksi

Keskiviikkona psykoterapeutti, työterveyspsykologi **Arto Pietikäinen** esitteli keinoja keventää työelämän paineita muuttamalla omaa käyttäytymistään arvojensa

suuntaan. Hänen työskentelynsä kuuluu olennaisena osana mindfulness-harjoittelu, josta kasvaa halu ja kyky elää enemmän hetkessä ja vapautua ajatusten, erityisesti negatiivisten ajatusten ylivallasta.

Mindfulness-harjoittelu auttaa ihmistä havainnoimaan ja nimeämään omia kokemuksiaan ilman arvostelua. Hän oppii toimimaan tietoisesti nykyhetkessä, vapautumaan elämisestä menneessä tai tulevaisuudessa. Mindfulness-harjoittelu opettaa ihmistä tuntemaan hyväksyntää ja myötätuntoa myös itseään kohtaan.

Pietikäinen totesi, että monesti elämää rytmittävät erilaiset rutinit. Elämää ohjaa autopilotti, jolloin asiat tehdään totutun kaavan mukaan. Usein tähän liittyy tule-

vassa eläminen, eletään sitten kun -elämää. Silloin jää tässä hetkessä monta kokemusta elämättä ja kokematta.

Pietikäinen kannusti tekemään asioita eri tavalla, muuttamaan jotakin elämässään, vaikkapa niin yksinkertaista asiaa kuin istuminen eri puolella ruokapöytää. Rutiniinrikkomisharjoitukset muuttavat ajattelua ja käyttäytymistä, sillä tavalla muutetaan autopilotin toimintaa.

Tärkeää on pohtia ja kirkastaa omia arvojaan. Minkä palveluksessa elämäni on? Mistä välitän? Mihin haluan käyttää aikani tällä planeetalla? Tekemällä eri tavalla voi vähitellen oppia hetkessä elämistä ja suuntautua omia arvojaan kohti. Nyt on tehtävä sitä, mikä on

Paneelikeskusteluun kanttorin asemasta osallistuivat Vuokko Piekka (vas.), Anna Pulli, Jussi Junni, Pekka Huokuna ja Eero Annala. Keskustelua emännöi Annukka Ruusula (oik.).

Kanttoripäivien työryhmä: Juha Mikkonen (vas.), Tommi Hekkala, Annukka Ruusula, Teija Tuukkanen, Taru Pisto, Ulla Tuovinen, Raimo Paaso ja Ari Rautakoski.

tärkeää. Elämistä ei pidä siirtää tulevaisuuteen, mutta ei pidä jäädä vellomaan menneisyyteenkään.

Elämän bussi

Pietikäinen esitteli elämän bussi -metaforan, jonka avulla hän kuvasi ihmisen toimintatapoja elämässä. Ovatko elämäsi bussin matkustajina kielteiset ajatukset, huolet, epäilykset, pelot? Istuuko siellä etupenkillä arvostelija, pelottelija, syyttelijä, huolestuja? Päättävätkö bussin suunnasta nämä matkustajat vai bussin kuljettaja? Mitä bussin kuljettaja voi sellaisessa tilanteessa tehdä, jossa matkustajat päättävät, minne risteyksessä käännytään? Perille pääsystä ei ainakaan tule siinä tilanteessa mitään. Minne päädytään, on varsin sattumanvaraista.

Kuljettaja voi noudattaa matkustajien vaatimuksia ja ajaa sinne, minne nämä näyttävät suuntaa. Toisaalta hän voi pysäyttää bussin ja heittää epätoivotut matkustajat ulos. Häiriköt pihalle! Sen jälkeen on tosin ajeltava tyhjällä bussilla, mikä sekään ei liene parasta käyttöä bussille eikä kuljettajan perustehtävä.

Entäpä jos ei tarvitsekaan heittää matkustajia pihalle eikä päästä heistä eroon? Jos voisikin tehdä suunnan valinnan matkustajien kanssa. Sanoa rauhallisesti, että minä olen kuljettaja, minä päätän, mihin ajetaan. Istukaa te vaan rauhassa etupenkillä, kyllä tästä selvitään.

Monet asiat näyttävät erilaisilta, kun niihin otetaan toisenlainen

perspektiivi. Voit ajatella vanhana katsovasi elämäsi taaksepäin, mitä silloin näet? Millaisia asioita elämästäsi kadut kuolinvuoteellasi? Kuuluuko elämäsi peruslause näin: Elin elämäni niin kuin muut odottivat. Vai kuvaako elämäsi enemmän seuraava lause: Elin elämäni murehtien tulevaisuutta. Vai voitko elämäsi katsellessa sanoa: Olen elänyt itseni näköisen elämän.

Hetkestä kiinni

Arto Pietikäinen osallistui luentonsa jälkeen myös **Ulla Tuovisen** vetämään keskusteluun, jossa hänen lisäkseen **Anna Marte** ja **Seppo Kirkinen** pohtivat, miten vastata vuorovaikutuksen haasteisiin.

Madetojan salissa nautittiin huippumusiikista Oulu Sinfonian konsertissa.

Keskustelun lomassa nähtiin humoristisia kohtauksia elävästä (työ) elämästä, jotka oli käsikirjoittanut **Timo Juntunen**.

Osallistujien mielestä keskeistä vuorovaikutuksessa olivat seuraavat asiat:

- Seppo Kirkinen: Olla oma itsensä ja olla sinut itsensä kanssa.
- Anna Marte: Kuunnella ja tulla kuulluksi.
- Arto Pietikäinen: Olla läsnä juuri siinä hetkessä.

Kanavatarjontaa veisuista yhtyelauluun

Osallistujille oli tarjolla kahdeksan erilaista kirkkomusiikkiin liittyvää kanavaa. Musisointia -kanavassa laulettiin virsikirjan lisävihkon virsiä ja tutustuttiin Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 lauluihin **Esa Rättyän** yhtyeen säestyksellä. Kanavaa luotsasivat **Hanna Remes** ja **Samuli Koivuranta**. Lauluyhtyeen kokoamista käsittelevästä kanavasta

on oma juttunsa, samoin **Terhi Paanasen** hengähtämiskanavasta.

Osa kanttoreista lähti urkuretkelle Oulun alueen kirkkoihin ja tutustui muun muassa juuri restauroituihin Oulun tuomiokirkon Kangasala-urkuihin vuodelta 1939 sekä Karjasillan kirkon uusiin sakalaisiin keilalaatikkourkuihin vuodelta 2013. Ohjelmassa olivat myös Oulun ammattikorkeakoulun urkusalin Silbermann-tyyliset Porthan-urut ja Jäälän kappelin täyspneumaattiset Lahden Urkutehtaan urut vuodelta 1902. Urkuretken ohjasivat **Juha Soranta** ja **Ismo Hintsala**.

Urkumuskari ja urkuseikkailu -kanavassa osallistuttiin lasten kanssa laulamalla, kuuntelemalla ja liikkumalla urkujen kiehtovaan ää-

nimaailmaan. Urkusävelten avulla kuljettiin eri tunnetilojen läpi ja lopuksi lapset pääsivät urkupenkille tuottamaan musiikkia itse. Vetäjinä toimivat **Martina Hägg** ja **Susanne Kujala**. Kanttorit saivat koulutusosuudessa eri-ikäisille lapsille suunnatut valmiit suunnitelmat, joita voi käyttää sellaisenaan tai muokata omien mieltymystensä mukaan.

Uutuutena kanavatarjonnassa oli ensimmäistä kertaa kanttoripäivillä pyhän tanssin kanava. Kanavassa tutustuttiin laajasti kirkkohistorian tanssiperinteeseen; aina Raamatun maailmasta keskiaikaisten pyhiinvaellustanssien kautta tämän päivän kehorukoukseen. Kanavaa ohjasivat pyhän tanssin ohjaajat, pastorit **Satu Saarinen** ja **Riikka Hon-**

Urkumuskari ja urkuseikkailu -kanavassa osallistuttiin lasten kanssa laulamalla, kuuntelemalla ja liikkumalla urkujen kiehtovaan äänimaailmaan.

Urkuretkellä tutustuttiin mm. Oulun tuomiokirkon Kangasalaurkuihin.

kavaara sekä kanttori **Riitta Piippo**. Pyhää tanssia on harrastettu ja ryhmiä vedetty kanttorivoimin jo vuosien ajan esimerkiksi Jyväskylässä.

Lapsi ja musiikki seurakunnassa -kanavassa esiteltiin juuri julkaistua seurakunnan musiikkikasvatuksen kehittämismateriaalia. Oppimista ohjasi konkreettisen tekemisen kautta **Mari Torri-Tuominen**.

Soile Isokoski estradilla

Keskiviikkoiltaan osallistujat saivat nauttia huippumusiikista Madetojan salissa Oulu Sinfonian konsertissa. Aluksi kuultiin orkesterikantaesityksenä **Juha Piston** säveltämä Missa Borealis. Kuoro-osuudet lauloi alueen seurakunnista koottu suurkuoro.

Kuoron sopraanosolistina oli **Soile Isokoski** ja kapellimestarina toimi **Anna-Maria Helsing**. Alttosolistina oli **Annastiina Tahkola**, tenorisolistina **Jussi Salonen** ja bassosolistina **Markku Liukkonen**.

Päätöspäivän aamuna vietettiin kanttoripäivien messua Oulun tuomiokirkossa, jossa kanttoripäivien tapaan laulettiin musiikkiosuudet neljänisesti. Messun toimitti kenttäpiispa **Pekka Särkiö** ja siinä avustivat **Outi Äärelä**, **Ari Rautakoski** ja **Juhani Holma**. Urkurina toimi Juha Soranta ja kanttorina sekä Pohjois-Pohjanmaan kanttorikuoron johtajana **Taru Pisto**. Messun jälkeen kanttorit siirtyivät Rotuaarin aukiolle, missä noin 400 kanttoria kajautti Raimo Paa-

son johdolla Sibeliuksen virren Soi kunniaksi luojaan. Yle videoi esityksen, ja se levisi laajalle mediassa ja Facebookissa.

Kanttoripäivien päätösgaalassa tavattiin vielä uudelleen kanttorikunnan oma julkkis Soile Isokoski, joka Ari Rautakosken haastattelutavalla kertoi omasta tiestään ensin kanttoriksi ja sitten maailman oopperalavoille. Hän on äskettäin palannut kotikonnuilleen ja hänet nähdään yhä useammin myös kotisuomen estradeilla.

Gaalassa julkistettiin vuoden kanttori 2015, minkä huomionosoituksen sai tänä vuonna Esbo svenska församlingin kanttori, musiikin maisteri **Eeva-Liisa Malmgren**. ✕

Kantorsdagarna i Uleåborg

Jag sitter ensam på tåget från Helsingfors och ser det vintriga landskapet svepa förbi. Jag är på väg till Uleåborg på kantorsdagarna, med 450 anmälda deltagare.

PIA BENGTSS

A-kantor, Esbo svenska församling

Det är med lite blandade känslor jag har åkt iväg. På våra svenska kyrkomusikdagarna som ordnas en gång per år i Borgå stift brukar det vara 70-80 deltagare, och där känner jag alla, och nu undrar jag hur många jag känner här. Men jag har heller aldrig besökt Uleåborg tidigare, så det ska bli roligt att se staden.

Viktigt och aktuellt

Efter att jag hade kommit fram sökte jag mig till Teatteri där det mesta av programmet hölls. Och döm om min förvåning när det kom emot en massa vänner och bekanta, jag känner ju faktiskt väldigt många här! Jag hittade min kollega Elsa i vimlet och snart fortsatte programmet inne i den fullsatta salen. Ämnet är synnerligen viktigt och aktuellt – vad är kantorns ställning i framtidens kyrka. Kantorns ställning i vår kyrka har försvagats de senaste åren, det är viktigt att föra diskussion om hur och i vilken riktning man borde försöka påverka kantorernas tjänstställning i framtiden. Diakon eller icke diakon – det är frågan.

Givande program och fin samvaro

Följande dag fortsatte med ett intressant föredrag ”Joustava mieli” på förmiddagen som var lätt att följa när föreläsaren var tydlig och använde sig av en överskådlig powerpoint. Man skulle gärna ha lyssnat ännu mera till honom. På eftermiddagen följde de olika arbetspassen, jag deltog i Heliga danser/Pyhä tanssi. Vi sjöng och rörde oss till musik, jag kunde förstås inte alla finska sånger och psalmer som sjöngs utantill där (som alla andra kunde), men jag kunde dansa med.

Sista dagen på väg till feshögmässan i domkyrkan hann vi upp en finsk kollega från Helsingfors. Han undrade varför det var flaggdag. Jag svarade att det är Runebergsdagen. Då började han recitera Runebergs dikt ”Den första kysen” på klanderfri svenska. Det kändes mycket trevligt, tack Jukka! Efter högmässan var

det dags för avslutningsfesten i Teatteri, som för mig var en av kantorsdagarnas höjdpunkter, eftersom jag visste på förhand vem som skulle bli årets kantor – min kollega Elsa! Det var festligt att få höra och se Elsa bli utnämnd till årets kantor inför mera än 400 kantorskollegor. Det kändes också fint att FKOF:s ordförande Eero Annala presenterade en del av sitt tal på svenska, Elsa har jobbat i Esbo svenska församling i mera än 25 år, och vi har varit kollegor så länge. Allt som allt var jag väldigt glad över att jag deltog i Kanttoripäivät, det var givande program och fin samvaro med kollegerna från hela landet. ✕

TIMO VIKMAN

Jag känner ju faktiskt väldigt många här!

Kasvukipuילua ja kynsilakkaa

Valmistumisen alkaessa häämöttää kohta pelotavankin lähellä, katse kääntyy tulevaisuuden li- säksi väistämättä myös kuluneisiin, koulun penkillä vietettyihin vuosiin. Niihin sisältyy hurjasti uuden oppimista, uusia ihmisiä, muutamia uusia sydänystäviä, iloa ja pettymyksiä, soittoa, naurua, laulua sekä ihmisenä ja muusikkona kasvamista.

Omaa polkuani ihmetellessä olen miettinyt paljon kirkon virkaan ja hengelliseen työhön kasvamista. Ajoittain se on aiheuttanut kasvukipuja, jotka ovat saaneet jopa kyseenalaistamaan ammatinvalintani. Olenko sittenkään oikeassa paikassa? Riittävätkö musiikilliset taitoni siihen, että jonain päivänä voisin kutsua itseäni ammattimuusikoksi? Puhumattakaan ajatuksesta itsestäni hengellisen työn tekijänä. Miten minä, heikoista heikoin ja huonoista huonoin, voisin palvella muita, itseäni parempia ja vahvempia?

Välillä kipuilu on keskittynyt hyvin konkreettisiin asioihin. Suurten, elämän ja kuoleman kysymysten rinnalla pohtimani asiat tuntuvat jopa hupaisilta. Voiko kanttori käyttää kynsilakkaa? Mitä jos nuoruuden päähänpistona hankittu tatuointi vilahtaa joskus vahingossa töissä, menetänkö sillä ammatillisen uskottavuuteni? Milloin hameenhelma on liian lyhyt? Voiko kanttori käyttää kukkamekkoa? Loukkaantuuko saattoväki muistotilaisuudessa, jos kieltäydyn karjalanpaistista ja täytekakusta?

Minulle vapauttava evankeliumi on löytynyt ajatuksesta ”ihminen katsoo ulkomuotoa, Jumala näkee

sydämen”. Minun ei tarvitse solah- taa tiettyyn muottiin kirkon työntekijänäkään, vaikka olenkin seura- kuntalaisten palvelija. Saan tehdä työni omalla persoonallani, omana itsenäni kaikkine virheineni. Tärkeintä on, että teen työtäni sydä- mellä ja sydämeistä. Uskon, että sen myös kuulee musiikissani.

Olen kokenut vahvan tukiver- koston opiskeluaikana ratkaisevan tärkeäksi oman kutsumukseni löy- tämisessä. Kahvipöydässä on tul- lut välillä vietettyä enemmän aikaa kuin treeniluokassa, mutta noissa keskusteluissa on käyty läpi luke- mattomia mieltä askarruttavia asi- oita. Olen huomannut, että vaikka tuntuu hölmöltä ja vähäpätöi- seltä miettiä kynsilakan sopivuutta, en ole yksin ajatusteni kanssa. Jo omien ajatustensa pukeminen sa- noiksi on usein auttanut löytämään vastauksen mielessä pyöriiviin kysy- myksiin. Ja jostain kumman syystä, ehkä niin on ollut tarkoitus, pöy- tään on usein sattunut ihminen, jolla on ollut juuri oikeat sanat ja oikea ajatus tuohon tilanteeseen.

Opiskelukavereiden lisäksi myös kontaktit työelämään, kirkon työssä

LAURA ALASAARELA
Kirkkomusiikin opiskelija
Oulun Ammattikorkeakoulu

toimiviin ihmisiin niin työn, työhar- joittelujen, kirkon järjestämien tee- mapäivien kuin ammattiliitonkin kautta ovat korvaamattoman tärkeä tuki ammattiin kasvamisessa. Mi- nua on siunattu ihanilla ja viisailla työkavereilla, opettajilla ja harjoit- telun ohjaajilla. Olen saanut op- pia siitä, kuinka työtä tehdään läm- möllä ja sydämeillä. Ja samalla olen saanut kasvaa omaan kutsumuk- seeni ja tapaani palvella kirkkoa ja seurakuntaa omilla taidoillani. Sekä nähdä, että loppujen lopuksi jokai- nen meistä on varsin tavallinen ih- minen, ei sen kummempi. ✕

Minun ei tarvitse solah- taa tiettyyn muottiin kirkon työntekijänäkään, vaikka olenkin seurakuntalaisten palvelija.

”JOTTA PYSYISIMME VIRKEINÄ,
TARVITAAN HAASTEITA.”

Perustaisinko lauluuyhtyeen?

Kippari-kvartetti, Harmony-Sisters ja Metro-tytöt siinä Suomen tunnetuimmat lauluuyhtyeet viisikymmentä vuotta sitten. Oli tietysti muitakin, mutta joka tapauksessa tunnettujen lauluuyhtyeiden määrä on tänään aivan toinen. Yhtyeitä syntyy kenties joka viikko. Osa säilyy, osa lopettaa ja osa ponnahtaa julkisuuteen kuten Rajaton, Club for Five, Lumen Valo ja niin edelleen.

SAKARI VILPPONEN
Kanttori, Joensuu

Miksi yhtye, miksei kuoro? Musiikin tohtori ja pitkän linjan kuoromies

Kari Turunen etsi vastausta Oulun kanttoripäivien yhtyelaulukanavalla, jossa hän luennoi yli satapäiselle kanttorijoukolle. Kuitenkaan täsmällistä vastausta ei ole. Ehkä kysymys on yleisestä ilmapiiristä, ajan hengestä. Yhtyelaulu on individualismin, ei-kollektiivisen ajan ilmiö.

Markkinavoimiakaan ei voi unohtaa: pientä ryhmää on helppo markkinoida ja kuljettaa, päätteli Turunen. Yhtye on kuoroon verrattuna notkeampi ja nopeampi.

Mutta on yhtyelaulu kukoistanut

ennenkin, valisti Turunen kantto-reita. Varsin pienet ryhmät lauloivat aikoinaan renessanssijan vokaalipolyfoniaa. Orlando di Lassolla ja monella muulla sen ajan säveltäjällä oli nuotteja raapustellessa mielessä pieni tuttujen laulajien joukko, jolle saattoi olla tiedossa jo esiintyminenkin.

Entä millaisia ääniä pitää etsiä, kun lähdetään puuhaamaan laulu-yhtyettä? Pitääkö löytää samansävyiset ja hyvin yhteen soivat äänet? Turunen mielipide yllätti kuulijakunnan: kannattaa etsiä persoonallisia ääniä, jotka sopivat riittävän hyvin yhteen. Esimerkkejä löytyy huippuyhtyeistä. Turunen soitti näytteen Pentatonix-yhtyeeltä, jossa

jokaisella laulajalla oli varsin persoonallinen äänenväri. Kuitenkin yhteisointi oli kiehtova - voisi sanoa miellyttävän persoonallinen.

Turunen löysi yhtyelaulusta monia piirteitä, jotka eroavat kuorolaulusta. Jos yhtyeessä on laulajia yksi per ääni, kuulija voi erottaa neljä persoonallista ääntä, eli lavalla on itse asiassa neljä solistia. Koska jo yhdessäkin solistissa on paljon seurattavaa, niin määrä nelinkertaistuu, kun heitä on neljä.

Sen sijaan kuorolaulussa kuuntelija seuraa kokonaisuutta ja ääniryhmiä, joiden sointi on yritetty saada yhtenäiseksi. Päämääränä on, että yksittäiset äänet eivät erotuisi. (Paha juttu, jos erottuu.)

SAKARI VILPPONEN

Kuorolaulussa moni laulaja luottaa naapuriapuun. ”Yhteiset” äänet ovat lähes samoja ja lähdöt ja lopetukset eriaikaisia, mikä on valitettavasti liiankin tuttu asia jokaiselle kuoronjohtajalle. Yhtyeessä jokainen laulaja on omillaan. Vastuu painaa, sillä äänten ja rytmien on oltava kohdallaan.

Mistä tulee puhdas sointi?

Turunen korosti tarkan rytmien merkitystä yhtyelaulussa etenkin silloin, kun lauletaan harmonialtaan monimutkaisia sointuja. Jokaisen laulajan äänen pitää syttyä täsmälleen samalla sadasosasekunnilla, ennen kuin ehtii kuulla ja tajuta naapurilaulajien äänen.

Kun puhuttiin rytmien merkityksestä, Turunen teki mielenkiintoisen testin. Kaksi kantoria laitettiin viittaamaan annettua neljä neljäsosa-rytmiä selät vastakkain. Suunnilleen toisessa tahdissa viittaajat olivat jo eri rytmissä. Tulos hymyilytti – ja pisti miettimään.

Sointupuhtaus ja hyvä rytmi ovat kvaliteettia, jota kuulijat arvostavat. Mutta täydellinen puhkaus ei ole välttämättömyys, sillä humuinenkin kuorosointi sisältää kauneusarvoja, kuten myös pienyhtyettä hitaampi esitystempo.

Turunen osoitti konkreettisesti, miten laulajien määrän vähentäminen vaikuttaa. Hän kutsui lavalle ensin 16 laulajaa ja pisti heille nuotit kouraan. Ammattilaiset lauloivat teoksen prima vista, tulos oli

Kari Turunen (oik.) osoitti konkreettisesti, miten laulajien määrän vähentäminen vaikuttaa. Hän kutsui lavalle ensin 16 laulajaa ja pisti heille nuotit kouraan. Ammattilaiset lauloivat teoksen prima vista, tulos oli kunnioitettava. Sitten laulajien määrä puolitettiin, ja jälleen sointi muuttui. Lopulta lavalle jäi neljä ”tuttua” laulajaa, jotka heti hahmottuivat ”solisteiksi” omine äänenväreineen. Tapahtui metamorfoosi kuorosta yhtyeeksi.

kunnioitettava. Sitten laulajien määrä puolitettiin, ja jälleen sointi muuttui. Lopulta lavalle jäi neljä ”tuttua” laulajaa, jotka heti hahmottuivat ”solisteiksi” omine äänenväreineen. Tapahtui metamorfoosi kuorosta yhtyeeksi.

Lauluyhtyeen käynnistäminen

Lauluyhtyeen saa parhaiten käyntiin, kun aloittaa selkeällä kerta-projektilla ja elitistisellä asenteella: pyydetään mukaan paikkakunnan parhaita laulajia. Laulajia, jotka pystyvät harjoittelemaan omin päin ja tulevat toimeen toistensa kanssa. Laulajat on viisainta pyy-

tää eri kuoroista. Myös yhden kuoron laulajista voi koota yhtyeen, mutta se voi johtaa kastijakoon: hyvät ja vähemmän hyvät laulajat. Ja tietenkin musiikkivalinnat ovat aivan keskeisiä: musiikin oltava innostavaa. Jos laulajat kokevat kertaprojektin palkitsevaksi, niin he tulevat mukaan uudestaan. Yhtyeen kokoajan on syytä miettiä etukäteen, onko yhtyeellä johtajaa vai laulaako johtaja mukana. Fakta on, että jos laulaa itse mukana, ei kuule niin hyvin muita. Voi tietenkin äänittää harjoitukset, jolloin yhteissointia voi kuunnella rauhassa kotonaan ja yhtye saa hyviä ohjeita pienellä viiveellä. ✕

Hengähdä vähän

Hengähdä vähän -kanavassa hengitettiin, syvennyttiin, palauduttiin ja rakennuttiin hiljaisuuden hengellisten kysymysten parissa.

MINNA RAASSINA
Johtava kanttori,
Savonlinnan seurakunta

Tallikappelin viileyttä myötäilee lämmityslaitteen tasainen suhina. Harvakseltaan kuuluu askeleita. Tuolia siirretään hiljaa. Vieruskaveri lehteilee kirjaa sylissään. Istujat enimmäkseen kumarassa, joku nukkuu. Kynttilänliekin lepatus kiinnittää katseen.

Kuormiaan on keventämässä parikymmentä kanttoria. Heidät vastaanottaa pappi **Terhi Paana-**

nen. Loimia on tarjolla suojaksi viileydeltä. Valjaat autetaan hetkeksi yltä. Enimmät liat suitaan. Paikkana talli - tai entinen; Oulun tuomiokapitulin tallikappeli.

Kanavan valinneet ohjattiin parin tunnin hiljaisuuteen. Matkasauvaksi tarjottiin kynä ja paperia, kirjallisuutta, hiljaista musiikkia tai luontokuvia suurelle valkokankaalle heijastettuina. Matka minuuteen tai Jumalan eteen. Lepoa, rauhaa. Lupa olla. Juh-

dat ovat tulleet kukin taholtaan. Tässä tallissa on lupa hengähtää. Erehdymme, väsymme päivittäin. Turhaudumme. Uuvumme, mutta myös palaudumme.

Ovatko kengät kovaan vauhtiin tarkoitetut, kepeät ja kapeat? Vai ammoin entistä työtä varten taotut, entisenlaisina myös pysyneet? Ehkä kengitystä olisi syytä tarkistaa, seppää vain ei ole kutsuttu pitkään aikaan. Odotatko jo kenkien riisumista ja vapaampia

laitumia? Valjaat sentään kaikilla työn mukaan. Vaiko sittenkään?

Entä ruokinta? Hyvä laatu, tuoreus ja kuitupitoisuus ravinnon perusta. Hiukan lisäravinteita tasapainon takeiksi. Yltäkylläisyys aikamme kiro.

Valo hupenee. Kello kertoo, että yhdessä vaikeneminen vaihtuu kahvitteluksi. On lupa vaihtaa ajatuksia tai lupa vain olla. Kanttoripäivien ohjelma jatkuu toisaalla. Tallikapelin rauha jää ✕

**Erehdymme, väsymme
päivittäin. Turhaudumme.
Uuvumme, mutta myös
palaudumme.**

KANTTORIT JA UUSI DIAKONIVIRKA

Kirkolliskokouksen käsitteilyyn tulee kevään aikana kirkkohallituksen esitys uudesta diakonivirasta. Tässä vaiheessa esitys koskee diakonia-työntekijöitä, nuorisotyönohjaajia, lähetys sihteereitä, varhaiskasvatuksen ja lapsityönohjaajia. Esityksen mukaan kanttoreita ei uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa esitetä uuden vihkimyksen piiriin. Esitys on luettavissa kirkkohallituksen Sakasti-sivuilla.

Kirkkojen maailmanneuvoston BEM-asiakirjassa (Baptism, Eucharist and Ministry) vuonna 1982 jäsenkirkkoja kehoitettiin pohtimaan kolmisäikeistä virkaa (piispat, papit ja diakonit). Suomen evankelis-luterilainen kirkko päätti tutkia asiaa ja mietintöjä tehtiin, mutta ne raukesivat tyhjiin. Näin kävi myös muissa Pohjoismaissa. Erityisesti kanttorit vierastivat kuulumista diakonaattiin/diakonin virkaan. Ruotsissa ehdotettiin 1995 kasvatustyössä toimivien ja kirkkomuusikoiden vihkimistä diakoneiksi (Diakonens ämbete). Ehdotus ei mennyt läpi. Pelättiin hierarkian lisääntymistä ja korkean musiikkiosaamisen rapistumista. Norjassakaan ei kolmisäikeistä virkaa ole hyväksytty, koska on ajateltu, että syntyy liikaa hierarkiaa ja ajatus kirkon yhdestä virasta ei toteudu. Anglikaanisessa kirkossa puolestaan diakonit ovat

pappien avustajia erilaisissa tehtävissä. Minusta ei ole mitään syytä sille, että kanttorit menisivät Suomessa uuteen diakonivirkaan. Kanttorit ovat ennen kaikkea kirkkomuusikoita, mikä on hyvin määritelty myös kirkkojärjestyksessä (6:28). Heidän musiikillinen osaamisensa on korkeaa tasoa. Kanttoreilla on vahva hengellinen ja musiikillinen identiteetti. Kanttorin virka on hengellisen työn virka: sanaa julistetaan musiikin keinoin.

Kannattaa katsoa myös tätä hierarkia-asiaa vakavasti. Kanttorit kokevat tänä päivänä olevansa tasavertaisia pappien kanssa. Koulutus ja osaaminen ovat korkeata tasoa. Diakonivirassa menimme opistotasoisten ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden joukkoon, eikä se voisi olla vaikuttamatta negatiivisesti palkkaukseen ja asemaan. Kanttoreille tulisi myös papillisia tehtäviä, saarnaamista, ehtoollisen jakoa ja sanajumalanpalveluksen johtamista. Ei kai niitä voida säilyttää heille ilman koulutusta? Sitä paitsi kanttorin paikka on urkuparvella silloin, kun pappi saarnaa ja jakaa ehtoollista. Helposti verrataan tilannetta katoliseen kirkkoon, jossa diakonit ovat pappien apulaisia. Tätäkö meilläkin halutaan?

Uutta valaistusta tähän kanttoreiden kuulumisesta diakonivirkaan on tullut hiljattain

julkaistun Kaija Ravolaisen väitöskirjan myötä (The Singer in the Ecclesiastical Hierarchy – The Early History of the Order). Sen mukaan laulajat/kanttorit eivät ole olleet diakoneja historian saatossa, ei idän eikä lännen kirkkoissa. Ei ole siten historiallisia perusteita sille, että meistä tehdään musiikkidiakoneja.

Kanttorikunta on jakautunut tässä diakonaatti-/diakonivirka-asiassa. Akavan kirkollisten ammattiliittojen jäsenkyselyssä (Kati Niemelä, 15.4.2010) kävi ilmi, että 29 % kanttoreista kannatti diakonaattia ja 32 % vastusti. On selvää, että virkakunta on edelleen jakautunut. Siksi herättää hämmästyttä, että SKUL:n ja AKIn johto liputtavat voimakkaasti uuden diakoniviran puolesta. He ajavat siis kanttoreita suunniteltuun virkaan. Tämä tuli selvästi ilmi Oulun kanttori-päivillä järjestetyssä paneelissa. Asian puolesta kerätään parhailaan adressia netissä. Adressin taustalla ovat Suomen Kanttoriurkuriliitto sekä Kirkon akateemiset. Ei haluta kuunnella, mitä kenttä ajattelee. Reilumpaa johdolta olisi kertoa, että kenttä on jakautunut. Eikö olisi pikemmin aika järjestää uusi jäsenkysely? ✕

HEIKKI POUTANEN
Kanttori, FL, Helsinki

Vastaus Heikki Poutaselle

A In tämänkeväisen jäsenkyselyn alustavista tuloksista ilmenee, että neljässä vuodessa kanttorien vihkimyksen kannatus on SKUL:n jäsenten keskuudessa noussut 29 %:sta 37 %:iin. Diakonivirkaesityksen lukeneista vihkimistä kannatti 47 %, esityksen lukematta jättäneistä 25 %. Lopulliset tulokset saadaan toukokuussa. Valtakunnallisilla kanttoripäivillä diakonivirkaan vihkimisestä järjestettiin gallup, johon vastasi noin viidennes päivien osallistujista. Vastaajista peräti 73 % oli kanttorien vihkimisen kannalla.

SKUL on ottanut kantaa kanttorien diakonaattiin vihkimisen puolesta Palvelijoiksi vihityt -mielityksen yhteydessä vuonna 2003 ja Diakonivirka-esityksen yhteydessä vuonna 2008. Näiden kannanottojen pohjalta liitto on antanut Kirkkohallitukselle puoltavan näkemyksensä kanttorien liittämistä myös nyt esitettyyn diakonivirkaan.

Vihkimyksen mukanaan tuomien oikeuksien (saarnaaminen, ehtoollisen jakaminen) toteuttamisen haasteellisuus on liiton aiemmissa kannanotoissa tiedostettu, mutta sitä ei ole nähty esteenä kanttorien vihkimiselle. Sen sijaan on vaikea ymmärtää kanttorin maallikkovirkaa suhteessa diakonien ja nuorisotyön ohjaajien hengelliseen virkaan,

jos mietitään kuinka keskeisesti kanttorit ovat toteuttamassa seurakunnan jumalanpalveluselämää sekä muuta julistus- ja kasvatustoimintaa.

Sekä kirkkohallitus että SKUL ovat linjanneet, että kanttorien vihkimiselle virkaan ei ole teologisia esteitä. Liiton mielestä nyt tulee tarkastella sitä, millaisia vaihtoehtoja uudella viralla on kanttorien työllistymiseen sekä seurakunnan jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan laatuun.

Parin seuraavan vuosikymmenen kuluttua kirkossa on työntekijöitä enää 50–70 % nykyisestä ja työntekijöiltä edellytettävien osaamisprofiilien laajeneminen on ollut nähtävissä koko 2000-luvun ajan, myös kanttorien toimenkuvissa. Tämän vuoksi millään

henkilöstöryhmällä tuskin on varaa linnoittautua nykyisten toimenkuvien taakse, koska kapea-alaiset toimenkuvat epäilemättä katoavat nopeasti.

Musiikin korkea laatu on mahdollista vain, jos seurakunnissa on jatkossakin töissä musiikin ammattilaisia eikä vain keikkalaisia. Liiton mielestä vihkimys ja sen mukana tulevat oikeudet parantavat kirkkomuusikoiden työllistymismahdollisuuksia tulevaisuuden kirkossa. ✕

EERO ANNALA
Puheenjohtaja
Suomen Kanttori-urkuliitto

JUSSI JUNNI
Toiminnanjohtaja
Kirkon akateemiset AKI

” Liiton mielestä vihkimys ja sen mukana tulevat oikeudet parantavat kirkkomuusikoiden työllistymismahdollisuuksia tulevaisuuden kirkossa.

ERKO TUTUKSI

Oletko kuullut Erkosta, Erityiskoulutettujen työttömyyskassasta? Kassa hoitaa Kirkon akateemiset AKIn jäsenten työttömyysturvan ja vuorotteluvapaakorvaukset. Kassassa on henkilökuntaa kaksikymmentäviisi, joista viisitoista on etuuskäsittelijöitä. Tapasin maaliskuussa Erkon toimistossa kassanjohtaja, varatuomari Eero T. Anttilan ja työttömyysturva-asiantuntija Minna Reinan.

TUULA PAASIVIRTA
Pastori, Helsinki

Yhä useampi akateemisesti koulutettu tarvitsee jossain vaiheessa elämäänsä työttömyyskassan palveluita. Lokakuusta 2012 alkaen kassan asiakkaiden määrä on noussut vuosittain kaksikymmentäneljälle prosenttia.

Akilaisten työttömyysturvan historiasta

Suomen kirkon pappisliitto perusti pappien ja lehtorien työttömyyskassan 1.1.1981. Keväällä 1985 kassan nimi muuttui Kirkon henkilöstön työttömyyskassaksi, kun kassan sääntöjä muutettiin siten, että Suomen Kirkon Sisarliiton (Diakonia-työntekijöiden Liitto) sekä Kirkon hallintovirkamiesten jäsenet vakuumettiin samassa kassassa. Tätä kassaa hoidettiin pitkään Pappisliiton toimistossa, kunnes vuoden 1996 alussa kassa liitettiin Perusalojen akateemisten työttömyyskassaan

(PAT). Lokakuussa 2002 toteutettiin seuraava kassafuusio, jolloin PAT fuusioitiin Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erkoon.

Erkon jäsenet

Erkoon kuului vuoden 2014 lopussa viisitoista, pääasiassa akateemista työntekijäjärjestöä. Kassan jäsenmäärä oli vuoden lopussa 85 010. Akilaisia Erkossa oli vuoden 2014 lopussa 3 243, joista työttömiä pappeja 140 ja kanttoreita 147 (maksettu vähintään yhdeltä päivältä korvusta). Muita kirkollisen alan jäseniä Erkossa oli 1 343, joista työttömiä 105.

Tilastoja etuuksista

Tuoreen vuosikertomuksen mukaan Erko maksoi vuonna 2014 kaikkia etuuksia 67 601 391 euroa 938 402 päivältä 9 026 henkilölle. Jäsenten keskimääräinen päiväraha-kaus oli

104 päivää ja työttömyyden kesto alle 55-vuotiailla oli keskimäärin alle 101 päivää ja yli 55-vuotiailla 138 päivää.

Akateeminen työttömyys ja ptkätyöläisyys ovat kovassa nousussa. Näin erityisesti nuorten naisten ryhmässä, joita valtaosa Erkon jäsenistä on.

Milloin ja miten teen hakemuksen?

Jos jätät työttömäksi, sinun tulee ensimmäiseksi ilmoittautua oman alueesi Työ- ja Elinkeinotoimistoon (TE-toimisto), jolloin työnhakusi tulee voimaan. Se on edellytys päivärahan maksamiselle. Tätä nykyä työnhaun voi laittaa vireille myös sähköisesti osoitteessa te-palvelut.fi. Ellei sinun ole mahdollista asioida sähköisesti, voit mennä TE-toimistoon. TE-toimisto tarvitsee yksilöidyt tiedot, milloin ja mistä olet jäänyt työttömäksi ja viimeisen työ-

todistuksesi. TE-toimisto lähettää Erkoon työvoimapolitiittisen lausunnon, joka on olennainen osa päivärahan hakuprosessia. Tämän jälkeen voit tehdä ensimmäisen ansiopäivarahahakemuksen työttömyyskassaan. Ensimmäisen hakemuksen voi tehdä jo kahden viikon kuluttua työttömyyden alkamisesta. Jatkossa päivärahaohakemus tehdään pääsääntöisesti kalenterikuukausittain tai neljän viikon jaksoissa. Erkoon hakemuksen voi tehdä sähköisesti, ja kassassa toivotaankin, että asiakkaat lähettävät hakemuksensa pääsääntöisesti sähköisesti.

Hakemuksen tulee olla perillä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa ensimmäisestä työttömyyspäivästä. Esimerkiksi: jos olet työtön 1.1.2015 alkaen, tulee hakemuksesi olla kassassa 31.3. mennessä.

Minna Reina muistuttaa, että oma työnhaku on tärkeää pitää voimassa koko työttömyyden ja osa-aikatyöttömyyden ajan, aina siihen asti kunnes saa kokopäivätyön.

Kassanjohtaja Eero T. Anttila ja etuuskäsittelijä Minna Reina kertoivat, että 80 % hakemuksista tulee kassaan puutteellisenä. Suurimmat puutteet ovat palkkatodistuksissa siten, että ne joko puuttuvat kokonaan tai niissä on puutteellisia tietoja.

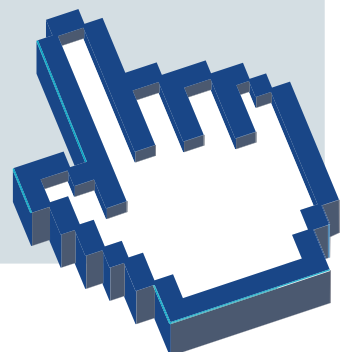
Yrittäjyyskin on tärkeä ilmoitettava tieto

Minna Reina toi esille, että tiedot sivutoimisesta yrittäjyydestä tai perheen yrittäjyydestä jäävät usein kertomatta hakemuksissa. Hakijan pitäisi kertoa myös perheyrittäjyytilanteesta, saako hän tuloa perheyrittäjätyksestä vai ei. Tiedot auttavat etuuskäsittelijöitä heti tekemään päätökset oikeassa muodossa. Nämä tiedot on ilmoitettava myös TE-toimistoon.

Hakulomakkeet on tärkeää kirjoittaa täydellisesti oikein, laittaa rastit jokaiseen kohtaan esimerkiksi, ettei saa sosiaalietuutta, ei ole yrittäjä tai ammatinharjoittaja. Jos näissä on puutteita, hakemus lähetetään hakijalle täydennettäväksi. Tämä viivästyttää etuudensaajan hakemuksen käsittelyä ja maksatusta.

TÄRKEITÄ NETTISIVUJA

- WWW.ERKO.FI
- WWW.ERKO.FI/VUOROTTELUVAPAA
- WWW.ERKO.FI/TYOTTOMYYS/PAIVARAHALASKURI
- WWW.TYJ.FI
- WWW.TE-PALVELUT.FI/TE/FI

MUISTILISTA TYÖTTÖMÄKSI JÄÄVÄLLE

1

Ilmoittaudu TE-toimistoon ja pidä hakemus voimassa saamasi ohjeen mukaan.

2

Hanki hakemusta varten tarvittavat liitteet. Tarvittavat liitteet on mainittu hakemuslomakkeessa. Ensimmäisessä, aloitushakemuksessa pitää olla edeltävän työssäolajakson palkkatiedot. Tämän jälkeen liitteiden tulee kohdentua hakemusjaksoon.

3

Täytä hakemus huolellisesti, muista laittaa ruksi kaikkiin pyydettyihin kohtiin. Ilmoita myös sosiaalietuudet. Kirjoita joka riville, työtön tai esimerkiksi työssä 2 h, sairaana.

4

Ensimmäisen hakemuksen voit lähettää 2 viikon kuluttua työttömyyden alkamisesta, jos kaikki liitteet ovat kunnossa. Ensimmäisen hakemuksen tulee olla perillä ennen kolmen kuukauden päättymistä laskettuna ensimmäisestä työttömyyspäivästä. Jatkohakemus lähetetään kalenterikuukausittain tai neljän viikon jaksoissa.

5

Muista ilmoittaa sivutoiminen yrittäjyys, yrittäjyys ja perheyrittäjyys. Ilmoita nämä myös TE-toimistoon.

6

Kirjoita tarvittaessa hakemukseen lisäselvitys vapaamuotoisesti ja katso lisätietoja kassan nettisivuilta.

Soviteltu päiväraha

Mikäli olet osa-aikatoisissa tai teet keikkatöitä, on sinun mahdollista saada soviteltua päivärahaa. Sovittelun päivärahan hakemus tehdään, kuten edellä on kerrottu, ja tällöin liitteet ovat erityisen tärkeitä. Reina toi esille tähän liittyvän tärkeän asian: Mikäli sinulla on vain yksi työpaikka, ja saat soviteltua päivärahaa, voit tehdä hakemuksen sähköisesti. Mikäli sinulla on useampia työpaikkoja, voi olla helpompaa tehdä paperinen hakemus. Tällöin selosta vapaamuotoisesti A4:lle kaikki työsuhteesi, niistä saadut palkat ja tehdyt työtunnit. Kerro kaikki oleellinen, sillä työttömyysturvasiantuntijalla ei ole kristallipalloa, josta hän voi katsoa tilanteesi.

Reina muistuttaa, että palkat eivät aina kuulu sille kuukaudelle, jolloin ne maksetaan. Esimerkiksi, jos tammikuun kirkollinen toimitus maksetaan 15.3, se ei ole maaliskuun palkkaa, vaan työttömyyskorvausta käsiteltäessä se kuuluu tammikuulle ja se tulee ilmoittaa tammikuuta koskevassa hakemuksessa. Hakemuksessa on oltava mukana palkkatodistus ja todistus tehdystä työstä (tuntilista).

Helmikuussa 2015 oli etuuksia maksussa koko kassassa 4 000 henkilölle. Heistä soviteltuna etuuden sai noin 1 100 henkilöä, ja kokonaan työttömiä oli 2 900. Näistä lomautettuja oli vain 200.

Hakemusten käsittelyajat

Kassan tulee käsitellä saamansa ansiopäiväraha hakemukset kolmenkymmenen päivän sisällä hakemuksen saapumisesta, tai saman ajan sisällä on pyydettyä täydennystä puutteelliseen hakemukseen. Käytännössä hakemukset käsitellään kahdessa viikossa. Tapaamissamme Minna Reina yllätti minut

totaalisesti tiedollaan, että 80 % hakemuksista tulee kassaan puutteellisenä. Sekä Anttila että Reina korostivat, että suurimmat puutteet ovat palkkatodistuksissa siten, että ne joko puuttuvat kokonaan tai niissä on puutteellisia tietoja. Vuoden 2015 alusta ongelmat ovat vähentyneet, sillä uusi ansiopäiväraha-hakemuslomake ohjaa entistä selkeämmin asiakasta liittämään oikeat liitteet hakemukseensa. Asiakas saa kassasta hakemukseensa kirjallisen valituksen alaisen päätöksen.

Miten ja kenelle maksetaan?

Ansiosidonnaista päivärahaa maksetaan enintään 500 työttömyyspäivältä, ja siihen on oikeutettu henkilö, joka on ollut työttömyyttä edeltävän 28 kuukauden aikana työssä vähintään 26 viikkoa. Tarkeemmin sanoen henkilöllä pitää olla näissä viikoissa vähintään 18 työtuntia/viikko. Mikäli uusi työsäoloehto ei ole täyttynyt viiden sadan työttömyyspäivän aikana (viisi arkipäivää/viikko), henkilö tippuu Kelan peruspäivärahalle. Tällöin kassan asiakkaan tulee olla yhteydessä TE-toimistoon, jotta TE-toimisto lähettää Kelaan lausunnon. Myös Erko ohjaa asiakkaan Kelaan. Kuukausittain kassan asiakkaista keskimäärin kaksikymmentäviisi henkilöä siirtyy Kelan asiakkaiksi.

Päätösten kieli

Kaikkien työttömyysetuutta maksavien kassojen päätösten tekstit ovat määrämuotoisia. Ne on tehty yhdessä Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry:n (TYJ), Finanssivalvonnan ja järjestelmätalojen kanssa. Eero T. Anttila korostaa,

että tässä vaiheessa on kokonaisuuden kannalta katsottu tärkeämmäksi, että pykälät ovat oikein. Hän myöntää, että kieleen ei ole kiinnitetty päätöksissä juurikaan huomioita. Anttila kertoi, että muutosta on tulossa tulevaisuudessa tähänkin asiaan, sillä kassat ovat Kelan selkeäkielisyysprojektin vanavedessä vähitellen muuttamassa päätösten kieltä.

Vuorotteluvapaat

Vuorotteluvapaakorvauksia maksettiin koko kassasta yhteensä 1 127 henkilölle. Vuorotteluvapaan aikaiset mahdolliset työt ja palkat ilmoitetaan vapaamuotoisella ilmoituksella. Palkkakuitit tulee lähettää kassalle, jotta takaisinperinnältä vältytään.

Asiakaspalvelu ja lisätiedot

Kassan toimisto sijaitsee Itä-Pasilassa osoitteessa Asemamiehenkatu 2 (Käyntiosoite Kellosilta 5 B.) Erkon toimistossa voi asioida arkipäivisin kello 10–14. Puhelinajat ovat pääasiassa maanantaista torstaihin klo 12–15, puhelin (09) 7206 4343. Sähköinen asiakaspalvelu on käytössä hakemuksia ja neuvontaa varten. Sähköiseen asiakaspalveluun ja hakemuspalveluun on vuoden sisällä tulossa parannuksia. Tärkeää tietoa löytyy myös Erkon ja TYJ:n kattavilta nettisivuilta. Jälkimmäisessä on uusi etuusopas ja hyvä päivärahataulukko tai laskuri, josta asiakas voi katsoa omasta palkastaan maksettavan päivärahan. ✕

PÄIVÄRAHANLASKENTA ESIMERKKEJÄ

ESIMERKKI:

Henkilön kuukausipalkka on 2 600,00. Palkka, josta päiväraha lasketaan, on 2 488,72. Tällöin päiväraha on 70,13 euroa ja korotettu päiväraha 80,91 euroa.

LASKENTAESIMERKKI

Kuukausipalkka 2000 €

- 4,28 %:lla alennettu kuukausipalkka: $2000 \text{ €} - (2000 \times 0,0428) = 1914,40 \text{ €}$
- päiväpalkka: $1914,40 \text{ €} : 21,5 = 89,04 \text{ €}$
- ansio-osa: $0,45 \times [89,04 \text{ €} - 32,80 \text{ €}] = 25,31 \text{ €}$
- ansiopäiväraha: $32,80 \text{ €} + 25,31 \text{ €} = 58,11 \text{ €}$
- ansiopäiväraha kuukaudessa: $58,11 \text{ €} \times 21,5 = 1249,37 \text{ €}$

KUINKA MINUSTA TULI KANTTORI

Päivääkään en ole ammatinvalintaani katunut, rakastan työtäni, kertoo Vuoden kanttori Eeva-Liisa Malmgren. Lauluintoisen tytön tie vei seurakunnan lapsikuorosta Sibelius-Akatemiaan opiskelemaan kirkkomusiikkia.

EEVA-LIISA MALMGREN
Kanttori, Esbo svenska församling

Pienellä paikkakunnalla ei 60- ja 70-luvuilla juurikaan ollut nykyajan harrastusmahdollisuuksia. Lauluintoisen lapsen, kuten minä olin, oli luonnollista liittyä seurakunnan lapsikuoroon. Kanttori oli paikkakunnan ainoa ammattimuusikko. Lapsikuorosta tuli tärkein ja rakaisin harrastukseni, itkin katkerasti, jos jostain syystä kuoroharjoitukset jäivät joskus väliin.

Kanttorin johdolla aloitin myös pianotunnit, ja myöhemmin huilutunnit musiikkiopistossa. Teini-iässä musiikkiharrastukseni oli niin vakaalla pohjalla, että aloin harkita siitä jo ammattia itselleni. Muusikko, mutta mikä sellainen? Huijlisti kenties... Kanttorin kehotuksesta hain ylioppilaskirjoitusten jälkeen Sibelius-Akatemiaan opiskelemaan kirkkomusiikkia, koska siellä saisin hyvin laaja-alaisen koulutuksen ja ovet moniin erilaisiin

muusikon toimiin olisivat avoinna valmistuttuani. Sain opiskelupaikan, mutta ei siis ollut ollenkaan itsestäänselvää, että minusta tulisi kanttori, vaikka kirkkomusiikkia opiskelinkin. Urkujensoitto oli rakain oppiaineeni, siinä olin hyvä. Laulamaan en mielestäni koskaan oppinut kunnolla, eihän minulla ollut edes kaunista vibratoa äänensäni, ja kuoronjohdon tentistä selvisin jotenkuten kylmä hiki otsallani. Cembalon soitto kiinnosti kovasti, kuten kuorolaulukin. Koin kuitenkin usein alemmuuden tunnetta taitavien kurssikavereideni rinnalla, vaikka ihan hyvä oppilas olinkin.

**HIENO TYÖYHTEISÖ
JA JATKUVA
KOULUTTAUTUMINEN
OVAT TAANNEET
TYÖSSÄ JAKSAMISEN
JA VIIHTYMISEN.**

Kouluruotsilla ruotsinkieliseen seurakuntaan

Kun kahdeksas vuosi akatemiassa oli meneillään, en enää saanut opintolainaa valtiolta. Oli keksittävä jostain vakituinen tulonlähde. Olin tehnyt kanttoreiden viikonloppusijaisuuksia ympäri pääkaupunkia, mutta vakituinen työ seurakunnassa tuntui jostain syystä hieman ahdistavalta ajatukselta.

Työssäni olen vuosien varrella kasvanut seurakunnan yhteyteen ja olen saanut kuulla olevani riittävän hyvä kristitty juuri tällaisena, omaa muusikon tehtävääni täyttäessäni, seurakuntalaisia palvellessani, sanoo Eeva-Liisa Malmgren.

Toisaalta täysipäiväinen opetustyö musiikkiopistossa ei houkutellut sekään, joten kun eräs ystäväni vihjaisi Espoon ruotsinkielisessä seurakunnassa vapautuvasta kanttorin paikasta, päätin kouluruotsillani soittaa seurakuntaan tiedustellakseni työpaikkaa. Sain paikan ja sillä tiellä olen edelleen. Pelkoni osoittautuivat aiheettomiksi, työ on ollut monipuolista ja antoisaa, hieno työyhteisö ja jatkuva kouluttautuminen ovat taanneet työssä jaksamisen ja viihtymisen.

Riittävän hyvä kristitty

Olen viime aikoina miettinyt paljon, että olisinko hakeutunut seurakuntavirkaan nuorena vastavalmistuneena kirkkomuusikkona, jos olisi pitänyt ottaa vastaan vihkimys. Vaikka seurakunta kuuluikin lapsena ja nuorena luonnollisena osana elämääni, ei ollut itsestäänselvää, että tekisin työtä siellä. Tulen tavallisesta työläiskodista, jossa vanhemmat lauloivat kirkkokuorossa, mutta perheemme ei esimerkiksi kuulunut mihinkään herätysliikkeeseen. Uskonasioista

puhuminen on ollut minulle vierasta, ilmaisen uskonnollisuuttani tekojen, en sanojen kautta.

Työssäni olen vuosien varrella kasvanut seurakunnan yhteyteen ja olen saanut kuulla olevani riittävän hyvä kristitty juuri tällaisena, omaa muusikon tehtävääni täyttäessäni, seurakuntalaisia palvellessani. Päiväkäkään en ole ammatinvalintaani katunut, rakastan työtäni, mutta

kaksikymmentäkuusi vuotta sitten en todennäköisesti olisi kelpuuttanut itseäni vihittyyn virkaan.

Siksi ajatukseni diakonivirasta ovat nytkin ristiriitaiset. Kuinka moni hyvä muusikko jättäisi hakeutumatta seurakuntaan siinä pelossa, että pelkäisi olevansa liian ”maallinen” tehtävään. Tulisiko vihkimyksen olla vapaaehtoinen? ✕

OPPILAITOSPAPIT JA TYÖHYVINVOINTI

HYVÄ TYÖ, PAHA TYÖ

Selvitin pro gradu -tutkimuksessani Suomen evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa työskentelevien oppilaitospappien kokemuksia siitä, miten nämä työssään voivat. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mistä elementeistä haastateltujen yhdeksän oppilaitospapin työhyvinvointi sekä vastaavasti työpahoinvointi koostuvat.

ANNEMARI AIRAKSINEN
Teologian maisteri, Espoo

Työ on tärkeä osa ihmisen elämää ja identiteettiä, sillä siihen käytetään keskimäärin kolmasosa koko elämästä. Työn tärkeydestä kertoo se, että työllä on usein monia vaikutuksia työntekijöiden henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Perinteisesti hyvää työtä on kuvailtu työksi, jossa jokainen päivä on erilainen eikä työntekijä pysty etukäteen täysin tietämään, mitä päivä tuo tullessaan. Todellisuudessa työtä on vaikea määritellä karkeasti joko hyväksi tai huonoksi, sillä työntekijä voi kokea kiirettä, epävarmuutta ja ristiriitoja sekä samanaikaisesti innostua onnistumisista, nauttia työkavereiden kanssa yhdessä tekemisestä ja arvostaa työtään.

Työhyvinvointi on termi, josta puhutaan usein työn laadun mittarina. Työhyvinvointi on kokemus, jonka jokainen työntekijä määrittelee itse, ja siihen vaikuttavat samanaikaisesti useat henkiset, fyysiset ja aineelliset tekijät. Työhyvinvoinnin vastakohtana voidaan pitää työpahoinvointia, jonka ilmenemismuotoja ovat työperäinen stressi, tyytymättömyys omaan työhön sekä pahimmillaan työuupumus.

Ulkopuolinen sisäpiiriläinen – sekä pappi että oppilaitostyöntekijä

Yhteistyö kirkon ja oppilaitosten välillä alkoi jo lähes sata vuotta sitten, ja nykyisin oppilaitostyötä tehdään kaikilla koulutusasteilla. Oppilaitostyö on oppilaitoksille maksutonta, sillä papin toimin-

taa johtaa ja valvoo joko seurakunnan tai seurakuntayhtymän kirkkoneuvosto, joka vastaa myös kaikista työnantajan velvoitteista työntekijää kohtaan. Päätoimisia kirkon oppilaitostyöntekijöitä on tällä hetkellä noin 65. Heistä neljä on oppilaitosdiakoneja, kaksi oppilaitoskanttoireita ja loput oppilaitospappeja.

Oppilaitospappien ensisijaisena työnä on edistää ja tukea opiskelijoiden, oppilaitosten henkilöstön sekä koko oppilaitosyhteisön henkistä, hengellistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pelkästään opiskelijoiden määrä suhteutettuna oppilaitostyöntekijöiden määrään on suuri, ja usein kohdattavana onkin laaja joukko eri elämänvaiheissa olevia eri-ikäisiä ja erilaisista taustoista tulevia. Käytännössä työ on suurelta osin ihmissuhde-työtä, jonka keskeisin työmuoto on

keskusteluavun tarjoaminen. Tämän lisäksi oppilaitospapit voivat järjestää yksin tai yhdessä muiden oppilaitoksen hyvinvointitoimijoiden, kuten oppilaitospsykologien kanssa erilaisia hyvinvointiin liittyviä seminaareja tai alustuksia, retriittejä sekä muita hengellisiä tilaisuuksia. Papit ovat myös opiskelijoiden ja henkilökunnan käytävissä kirkollisia toimituksia varten.

Työhyvinvointi hyvinvoivan työntekijän perusedellytyksenä

Tutkimukseen osallistuneet papit työskentelivät haastatteluhetkellä joko ammattikoulussa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Pappien kokemukset omasta työhyvinvoinnista ja työpahoinvoinnista kerättiin avoimilla teemahaastatteluilla. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä tarkoituksena kuvata haastateltavien omia näkemyksiä ja kokemuksia sekä näiden kuvailua mahdollisimman tarkasti.

Tutkimustulosten tärkeänä vertailupohjana toimivat yleisen työhyvinvoinnin tutkimuksen lisäksi erityisesti vuonna 2011 Kirkkohallituksen ja Työturvallisuuskeskuksen toimesta tehty kirkon työntekijöiden työoloja mittaava työolobarometri sekä vuoden 2014 Kirkon akateemiset AKIn tekemä selvitys Suomen kirkon pappisliiton ja Suomen Kanttori-urkuliiton jäsenten mielipiteistä ja kokemuksista suhteessa omaan työhön, hyvinvointiin, ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ammattiliittoon.

”Mä nään et tää on oikein että tätä tehdään, ni siitä tulee se että mä jaksan”

Keskeisimmät tutkimustulokset jaettiin oppilaitospappien kokemuk-

siin omasta työhyvinvoinnista ja työpahoinvoinnista. Pappien mielekkääseen työhyvinvoinnin kokemukseen voitiin karkeasti määritellä vaikuttaneen työn hyväksi koetut edellytykset sekä sosiaaliset suhteet. Näistä ensimmäinen piti sisällään pappien henkilökohtaiset taidot ja myönteiset asenteet omaa työtä kohtaan sekä työn tarjoamat hyvät ulkoiset resurssit.

Työ oli muodostunut monille tärkeäksi osaksi omaa elämää, ja siinä motivoi erityisesti työn palkitsevuus, tärkeys ja ainutlaatuisuus. Pappeuteen ammatinvalintana oltiin erityisen tyytyväisiä, ja siihen tunnettiin kutsumusta. Merkittäväksi oli muodostunut myös kokemus omasta sopivuudesta oppilaitostyöhön.

Ulkoisista resursseista työn mielekkääseen kokemukseen vaikuttivat erityisesti työsuhteen vakinaisuus, työn monipuolisuus ja

vaihtelevuus, hyvät työtilat sekä seurakuntatyöhön verrattuna eri tavoin painottuva työaika. Työhyvinvointia tukeviksi tärkeiksi sosiaalisiksi suhteiksi nousivat vapaa-ajan ihmissuhteet, oppilaitoksen hyvä vastaanotto ja toimiva työympäristö, suhde muiden oppilaitostyöntekijöiden kanssa ympäri Suomea sekä toimivat suhteet lähimpiin kollegoihin.

”Koska tahansa kuka tahansa huutaa että v#####ko tuo pappi täällä tekee...”

Oppilaitospappien työpahoinvoinnin kokemusten nähtiin olevan seurausta erityisesti puutteellisesta tai vääränlaisesta johtamisesta, työalan monimuotoisuudesta sekä niin ikään sosiaalisista suhteista tai niiden puutteesta.

Useimmat haastatelluista olivat tyytymättömiä joko omaan esi-

” TYÖHYVINVOINTI ON KOKEMUS, JONKA JOKAINEN TYÖNTEKIJÄ MÄÄRITTELEE ITSE.

mieheensä tai yleisesti ottaen koko työalan johtamiskulttuuriin. Monet kokivat oppilaitostyössä ras-kaaksi yksin työskentelemisen, sillä yhdessä oppilaitoksessa ei useinkaan työskentele samanaikaisesti kuin yksi pappi. Tämän ko-ettiin aiheuttaneen myös ulkopuo-lisuuden tunteita oppilaitoksissa. Oman kaupungin oppilaitostyön-tekijöiden tiimissä ongelmia olivat aiheuttaneet työntekijöiden erilai-set työnäyt, huono ilmapiiri sekä epäonnistumisten jakamattomuus. Yhdessä näiden tekijöiden nähtiin vaikuttavan siihen, ettei työalan si-sälle päässyt syntymään yhtenäistä työkulttuuria, mittareita tai tavoit-teita. Lisäksi negatiivisia koke-muksia työssä olivat aiheuttaneet jatkuvat muutokset työnkuvassa, työntekijöiden vähäinen määrä, huonot vaikutusmahdollisuudet omaan työnkuvaan, ammatti-iden-titeetin ulkoinen tukemattomuus sekä työn vaikea rajaaminen ja sen aiheuttamat ajankäytön ongelmat.

Oppilaitospappien työhyvin-vointia tukevista elementeistä huo-limatta erityisen merkitsevä oli, etteivät papit muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta olleet juurikaan sitoutuneita nykyiseen työpaikkaansa. Nykyinen yhteis-kunnallinen tilanne näkyi siten, et-tei vakituistakaan työpaikkaa pi-detty enää täysin varmana. Lisäksi uuden työpaikan saamisen mah-dollisen irtisanomisen seurauksena uskottiin olevan haastavaa.

Ottaen huomioon tutkimusai-neiston pienen koon, merkittävänä voitiin pitää myös sitä, että kol-mannes oppilaitospapeista oli ol-lut jossain vaiheessa sairauslomalla loppuun palamisen vuoksi. Tästä voidaan tehdä se johtopäätös, että työn erityislaatuudesta, työntekijää palkitsevasta ja monipuolisesta si-sällöstä huolimatta oppilaitospapin työ on henkisesti erittäin kuormitta-vaa ja vaativaa.

Yksin yhteisten kysymysten äärellä

Tutkimuksesta saadut tulokset kertoivat työhyvinvoinnin ja työ-

pahoinvoinnin perustuvan ainoas-taan jokaisen työntekijän henkilö-kohtaiseen kokemukseen. Vaikka tulokset eivät kerro koko totuutta siitä, miten oppilaitospapit työssään yleisesti ottaen voivat, voidaan niiden nähdä olevan hyödyllisiä erityi-sesti oppilaitospappien työn kehittä-misen kannalta.

Tämänhetkisen tilanteen tunnis-taminen voi auttaa pappeja kiin-nittämään huomiota työnsä epä-kohtiin, jolloin työhyvinvoinnin edistäminen ja ylläpito voi jatkossa olla helpompaa. Tutkimustulokset tarjoavat suuntaviivoja niihin asi-oihin, joita tulisi jatkossa muuttaa tai joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota, jotta oppilaitospapit jak-saisivat tulevaisuudessa työssään entistä paremmin. Parhaimmillaan tutkimus voi auttaa hahmottamaan laajemmin keskeisimpiä ongelma-kohtia, joita kirkon yksin työsken-televät työntekijät työssään kohtaa-vat. ✕

LISÄÄ AIHEESTA

Helsingin seurakuntien oppilaitostyön verkkosivut

www.kirkkojakampus.fi

Kirkon työolobarometri 2011

[http://sakasti.ev.fi/sakasti.nsf/O/F8F1E4BBO878B4BEC2257700004D6870/\\$FILE/ttk_kirkon_tyoolobarometri_2011.pdf](http://sakasti.ev.fi/sakasti.nsf/O/F8F1E4BBO878B4BEC2257700004D6870/$FILE/ttk_kirkon_tyoolobarometri_2011.pdf)

Oppilaitostyö pähkinäkuoressa

<http://sakasti.ev.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content43842F>

Oppilaitostyöntekijän ydinosamiskuvaus

[http://sakasti.ev.fi/sakasti.nsf/O/F69989152F5F3BOAC2257740002BF5ED/\\$FILE/Ydinosamiskuvaus.pdf](http://sakasti.ev.fi/sakasti.nsf/O/F69989152F5F3BOAC2257740002BF5ED/$FILE/Ydinosamiskuvaus.pdf)

Diakoniapapin seikkailut Nekalassa

Nekala on kaupunginosa Tampereella, vajaan kolmen kilometrin päässä Keskustorilta. Iidesjärven ja Nekalantien välissä oli vielä kaksi vuotta sitten ydinvoimalatyömaalta siirretyt työmaaparakit. Parakkien seinät ja eristeet olivat suhteellisen ohuet, joten talvella asukkaiden lisälämpöpattereiden aiheuttamat sähkölaskut olivat tuntuvat.

Jäsen 360 pyrkii antamaan näkökulmia diakoniatyön kehittämiseen. Suhtautuminen kirkkoon määritteli väen irrallisiin, maltillisiin, avoimielisiin ja uskollisiin. Nekalassa on Nekalantien ja Riihitien välissä kaksikerroksisia puukerrostaloja. Mutta miten tavoittaa heitä, joita ei näe toimituksissa eikä messuissa?

En ollut käynyt yhdessäkään asunnossa ainakaan kymmenen vuoteen. Eteläisen seurakunnan joulukortin pohjalta syntyi idea pääsiäiskortista. Kannessa on vaaleanvihreällä pohjalla keltainen muna, sisällä virren 104 ensimmäisen säkeistön sanat ja hyvän pääsiäisen ja kevään toivotus, terveisin Tampereen Eteläinen seurakunta.

Sitten keksin, toisin kuin eräs toinen porukka kysymässä maailmanlopusta, mennä oville ja kysyä: *"Mitä haluaisit sanoa kirkolle, seurakunnalle? Kiitos, hyvää pääsiäistä!"* Nopeasti selvisi, että paremmassa maalissa olevien talojen alaovet olivat lukossa. Niissä rappukäytävissä, joissa alaovi ei ollut lukossa, yli puolet otti pääsiäiskortin vastaan. Suurimman osan terveisten kysymisen seurakunnalle yllätti, sillä he ei-

vät osanneet kuin mumista *"emmääny mitää"*.

Ensimmäisenä tapasin miehen, joka heilui varpailta kanta-päille. Hän elehti sisään ja pystyi sanomaan nimensä ja puhelinnumeron, vaikka oli poskihampaita narskuttelevassa humalassa. Hän myös ilmoitti, että nykymenon täytyy loppua ja hän haluaa pelastua. En tiedä sanoiko hän haluavansa pelastua, koska oletti papille puhuttavan pelastumisesta.

Ensimmäisen kierroksen päätin soittamalla vankilasta vapautuneelle miehelle, joka asui alueella. Aiemmin päivällä olin vahvalla juopinalla kyydinyt hänet keskustaan neuvottelemaan eläkkeestään. Rahaa ei ollut kuin kolme euroa ja kulkeminen kepin kanssa oli vähän sitä sun tätä. Hän oli lopettanut korvaushoidot 12 päivää sitten ja ylätukseksi edelleen hyvässä kunnossa. Pystynokkaisten asenteestani huolimatta ymmärsin, että huumeet olivat jättäneet jälkensä. Hän ei ollut avuton, vaan tarvitsi apua.

ISMO KUNNAS
Kappalainen, diakoniapappi,
Tampereen eteläinen seurakunta

Seuraavalla pääsiäiskorttikierroksella eräs mies kysyi, voiko Ruokapankin kassin saada naapuritalossa olevalle A-killan Ydin-tuvalle. Sitten hän näytti toista säartään, ja olin valmis lupaamaan asian heti, vaikka sanoin soittavani huomenna. Nekalantiellä yritin vielä tarjota korttia naiselle, joka kantoi neljää muovikassia. Hänen terveisensä olivat: *"Koittakaa kestää vaikeat ajat. Satsakaa diakoniatyöhön."* ✕

En tiedä sanoiko hän haluavansa pelastua, koska oletti papille puhuttavan pelastumisesta.

Työväline ja sivistystä:

PAPPI JA KLASSISET KIELET

Mitä pappi tekee klassisilla kielillä? Mihin hän niitä käyttää tai voisi käyttää? Tässä artikkelissa kolme pappia kertoo suhteestaan kieliin. Raamatun alkukielten parissa enimmäen elämäntyönsä tehnyt Jarmo Kiilunen kommentoi.

NIKO HUTTUNEN

Uuden testamentin eksegetiikan dosentti, Helsingin yliopisto

”**N**ovum on auki työpöydällä. Ainakin huonoa omaatuntoa synnyttämässä.” Tässä papin Facebook-päivityksessä kiteytyy paljon siitä maineesta, mikä klassisilla kielillä, kreikalla, heprealla ja latinalla on pappien ja teologian opiskelijoiden keskuudessa. Se on väärä maine.

Vaikka jotkut saavat täyden rokotuksen kieliä vastaan, toiset inostuvat. Teologian opiskelijat valitsivat helmikuussa latinan yliopisto-opettaja **Outi Kaltion** vuoden opettajaksi. Valinta kertoo sekä Kaltion ansioista opettajana

että oppiaineesta. Klassiset kielet eivät ole pelkkä mörkö.

Kielitaidon huippu ei ole tentissä

Ainakaan **Jussi Junnille** klassisten kielten tuntemus ei ole mörkö. Se vaikuttaa pikemminkin intohimolta. Junni kertoo opiskelleensa sekä kreikkaa että latinaa myös humanistisessa tiedekunnassa.

Nykyisessä työssään Kirkon akateemiset AKIn toiminnanjohtajana Junni ei tarvitse kieliä mihinkään, mutta aiemmin seurakuntapastorina oli toisin. Latinaa ja kreikkaa hän lukee väitöskirja-projektinsa tiimoilta, hepreaa vähemmän.

Raamatun alkukielten lehtorina eläkkeelle jäänyt **Jarmo Kiilunen** kommentoi, että Junnin tilanne on poikkeuksellinen. Kiilunen sanoo, että vähäisempikin kielitaito kannattaa panna käyttöön. Kielitaito ”kasvaa elämänmittaisessa viljelyssä, kypsyy ja tuottaa hedelmää”. Kielitaidon huippu ei siis ole tiedekunnan lopputentissä, Kiilunen muistuttaa.

Junni on samoilla linjoilla Kiilusen kanssa: ”En pidä tarpeellisena sitä, että pappien tulisi sujuvasti lukea Raamattua alkukielillä, mutta perusymmärrys näiden kielten luonteesta on tulkinnassa tarpeen.” Pelkästään sivistyssanojen ymmärtäminen parantuu, kun tuntee niiden kielellistä taustaa.

Kuvassa vasemmalta oikealle Uuden testamentin kreikan yliopistonlehtori Niko Huttunen, Vanhan testamentin eksegetiikan yliopistonlehtori Kirsi Valkama ja latinan yliopisto-opettaja Outi Kaltio.

Ettei olisi muiden armoilla

Olli Nuosmaa on äskettäin jäänyt eläkkeelle Leppävaaran seurakunnan kappalaisen virasta. Hän kertoo käyttävänsä hepreaa jatkuvasti valmistaessaan Raamattuun liittyviä puheita tai muita esityksiä. Sujuva kielitaito on peruja ajalta, jolloin hän oli Suomen Lähetysseuran lähettinä Israelissa. Latinaa Nuosmaa oppi jo koulussa, mutta nykyisin sen käyttö on harventunut. Radiosta hän tosin kuuntelee *Nuntii Latini*. Kreikka tuli tutuksi vasta tiedekunnassa, ja sitä Nuosmaa käyttää satunnaisesti.

Nuosmaa valittelee, että klassisten kielten osalta tilanne on vähän sama kuin pakkoruotsissa. ”Ihmi-

”

**JOS PAPPEJA EI
KOULUTETA OSAAMAAN
KLASSISIA KIELIÄ, HE
JÄÄVÄT MUUTAMAN
ASiantuntijan
ARMOILLE.**

LUE LISÄÄ

- Jarmo Kiilunen & Nina Nikki, *Alfasta oomegaan. Uuden testamentin kreikan tukipaketti*. Suomen eksegeettisen seuran julkaisuja 103. Helsinki, 2013.
- Klassiset kielet teologian opiskelijan haasteena yliopisto-opinnoissa <http://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2012/05/03/klassiset-kielet-teologian-opiskelijan-haasteena-yliopisto-opinnoissa/>
- Teologisen tiedekunnan kieliportaali <http://www.helsinki.fi/teol/pro/kielet/>

set ovat puolesta tai vastaan miettimättä asiaa laajemmin.” Jos pappeja ei kouluteta osaamaan klassisia kieliä, he jäävät muutaman asiantuntijan armoille, Nuosmaa huomauttaa. Pitäisi kyetä itse ottamaan kantaa asioihin, joilla on ehkä keskeistäkin teologista merkitystä.

Kiilunen jakaa Nuosmaan huolen: ”Klassisia kieliä opiskellut tajuaa, ettei mikä tahansa raamatunselitys käy. Joskushan maallikko kirkkoraamatun tai muun käännöksen perusteella esittää tulkinnan, joka alkutekstin pohjalta vesittyä saman tien.”

Pienikin taito käyttöön

Marjaana Härkönen, aluekapalainen Punkaharjulta, kertoo käyttävänsä Novumia työtehtäviin valmistautuessaan: ”Käännän summittaisesti perussanakirjan, suomenkielisen käännöksen ja kommentaarien avulla. Sanakirjan tai konkordanssin avulla saatan katsella joitakin keskeisiä käsitteitä muualla Ut:ssa.”

Kiilunen arvioi, että Härkönen käyttää kreikkaa enemmän kuin papit keskimäärin. Syyksi vähäiseen kielitaidon käyttöön hän arvelee sen, että kieliopinnot sijoittuvat opiskelujen alkuvaiheeseen. Kuluu

monta vuotta ennen kuin taitoa taas tarvitsee papin töissä.

”Auttaisikohan asiaa, jos ordinaatiokoulutukseen lisättäisiin muutama tunti (ainakin) kreikan keskeisten kielioppiasioiden kertausta? Ehkä myös Kirkon koulutuskeskus voisi tässä tulla vastaan”, Kiilunen pohtii.

Härkönen kertoo, että usein alkukielestä avautuu näkökulmia, joita käännöksen perusteella ei voi havaita tai tule ajatelleeksi. ”Saarna valmistellessa tästä on usein hyötyä, vaikka lopullisessa saarnassa on harvoin tarpeellista viitata alkukielen sanoihin”, Härkönen summaa.

”Huonollakin kreikan taidolla saarnateksti kannattaa katsoa Novumista. Ennalta ei voi tietää, mitä kiinnostavaa saattaa löytyä”, Kiilunen rohkaisee.

Nykyiset kieliopinnot

Teologisissa tiedekunnissa on nykyään jonkin verran eroja kieliopinnotien järjestämisessä. Helsingin yliopistossa kirkon tehtäviin valmistavalla koulutuslinjalla edellytetään 10 opintopisteen opintoja kussakin klassisessa kielessä.

Monet suorittavat opintoja kesäisin Avoimessa yliopistossa, jonka

opetukseen voi osallistua kuka tahansa kielistä kiinnostunut. Kurseilla on aina teologien lisäksi aktiivimaallikoita, joita osallistuu myös yleisen teologian kursseille.

Opintojen sujuvoittamiseksi on tehty kymmenen vuoden aikana paljon. Oppikirjat ovat uudistuneet tai uudistumassa. Kreikan ja heprean opinnoissa voi hyödyntää kaikille avoimia verkko-oppimisympäristöjä. Latinassa vastaava sivusto on valmisteilla ja osittain jo käytössä.

Kielten opettajat ovat usein suorittaneet yliopistopedagogisia opintoja ja samalla suorittaneet tutkimusta klassisten kielten opiskeluun liittyvistä haasteista. Kaikista kehittämistoimenpiteistä huolimatta yksi on säilynyt samana: opiskelun vaatima työmäärä. Näyttää siltä, että kaikesta tiedotuksesta huolimatta se yllättää kaikki sukupolvet.

Pääainevalinnoista riippuen kielivaatimukset ovat suurempia. Latina on tarpeen erityisesti kirkkohistoriassa ja systemaattisessa teologiassa. Raamatun alkukielet luonnollisesti painottuvat eksegetiikassa. Tarpeen tullen kieliopinnoihin sisältyy myös esimerkiksi aramea tai kopti.

Kyse on myös sivistyksestä

”Heprean kieli on ihana kieli, ja olisi hienoa osata lukea Vanhaa testamenttia alkukielellä”, Härkönen toteaa vaatimattomasti, mutta lisää, etteivät opinnot ole menneet hukkaan. Ne antoivat käsityksen siitä, miten erilainen heprea on verrattuna indoeurooppalaisiin kieliin. ”Kieli on avain kulttuuriin”, Junni sanoo.

Kiilunen muistuttaa, ettei kaikkea kannata mitata hyödyn kautta. Klassisten kielten opiskelussa on kyse myös sivistyksestä. ”Olisi hassua kysyä, mitä hyötyä on sivistyksestä.” ✕

Maailmassa on monta ihmeellistä asiaa...

Aikaa on eikä sitä kuitenkaan ole – ainakaan riittävästi. Tätä ristiriitaa pohtiessaan huomaa entistä selkeämmin ajan kiihkeän menon. ”Tempus fugit” sanoivat jo roomalaiset kauan sitten. Kun synnynäinen uteliaisuus on tällä eläkeläisellä säilynyt, niin harmikseen huomaa, että ajan rajallisuus ei anna mahdollisuutta kaikkiin niihin asioihin, joihin olisi suoranaista vimmaa perehtyä. Täytyy karsia, luopua ja rajata.

Kun ei enää ole työelämää, niin on toki aikaa elämälle. Kalenterimerkinnät puhelimeen ja pöytäkalenteriin saa tehdä aivan itse. On päiviä, jolloin puhelin ei soi. Lehdeä saa lukea rauhassa, lenkille saa lähteä. Kulkea kiivaasti tai luontoa ihaillen ja kanssakulkijoita katsellen.

Eläkkeellä ollessa on entistä onnellisempi ystävästä ja ajasta, jota saa heidän kanssaan viettää. Kun on asunut Suomen ulkopuolella eri maissa yli 13 vuotta, niin noita ystäviä on myös monissa maissa. Onneksi nämä nykyiset viestintävälineet mahdollistavat yhteydenpidon reaaliajassa hyvinkin kaukasiin paikkoihin. Työssä tätä aikaa oli huomattavan vähän.

Paljon on vielä lukemattomia kirjoja, myös sellaisia, jotka on aivan pakko lukea uudelleen. Tarkasilmäinen kun olen, niin edelleen luettavakseni tulee myös sellaisia toisten kirjoittamia tai toimittamia kirjoja, jotka vaativat virheiden korjaamista ja kielen huoltamista. Tämän kyvyn löysin itsestäni vasta

noin 24 vuotta sitten. Tämä työ rassittaa sopivassa määrin aivoja ja pitää ne riittävässä kunnossa.

Kun on papin töitä tehnyt lähes 50 vuotta, niin ei niitä voi kokonaan jättää. Eläkkeelle jäätyä pirstävä kokemus oli hiukan yli 2,5 vuotta kestänyt sijaisuus Sammatin seurakunnassa. Se oli syväasukellus kulttuuriin, Kalevalaan, Kanteletareen ja Elias Lönnrotiin. Pienessä seurakunnassa oli myös aikaa tutustua ihmisiin, elää heidän mukanaan niin iloissa kuin suruissakin. Saarnatakin sai lähes joka pyhä. Raamattu ja erilaiset selitysteokset olivat suureksi avuksi.

Yhteisvastuukeräys on ollut ja on edelleen minulle hyvin tärkeä. Olen iloinnut siitä, kun vuosien mittaan olen saanut olla sitä keräämässä eri seurakunnissa. Kauppa-keskus Sellon perjantai-iltapäivät lipas kourassa ovat vaatineet jaloilta paljon, mutta virkistäneet mieltä. Kun on siellä sokeripala kaulassa, niin tuntee olevansa ihan oikeassa paikassa – ihmisten parissa.

Merimieskirkot ja vankilat ovat antaneet minulle paljon. Merimieskirkon kanssa olen edelleenkin tekemisissä. Olen ollut vielä eläkkeellä ollessani monien merimiespappien kouluttaja ja mentori. Heiltä olen oppinut paljon. Vuodet merimieskirkkoilla ovat antaneet myös selkeää kielitaitoa, jota yhä edelleen toimituksissa tarvitaan. On kuitenkin vapaus valita, mitä ottaa ja minkä jättää. Toukokuussa edessä on matka Irlantiin, missä olen toisen viikkijänä suomalaisen miehen ja irlantilaisen naisen häissä. Mie-

KAUKO PURANEN
Rovasti, Espoo

hen tarina alkoi Brysselissä, missä hänet Antwerpenissä ollessani kas-toin.

Mitä tähän meidän kirkkoomme tulee, niin sillä on edessään entistä tiukemmat ajat. Monitouhaisuudesta on siirryttävä priorisointiin ja rajaamiseen. Työhuoneista ja seurakuntakeskuksista on hakeuduttava sinne, missä ihmiset liikkuvat. Kirkolla on kilpailijoita ja haastajia. Kirkon sisälläkin on havaittavissa kuohuntaa. Mahdammeko vielä mahtua samaan ehtoollis-pöytään? ✕

EHTOOLLISKASVATUS RIPPIKOULUSSA

Olin käynyt ehtoollisella kerran ennen rippikoulua. Riparilla meidän ryhmä kävi ehtoollisella kaksi kertaa ennen konfirmaatiota. Se tuntui hyvältä ja järkevältä. Aloin ymmärtää, miksi ehtoollinen on. Konfirmaatiossa ehtoollinen ei jännittänyt.

Elina, 15 vuotta

JARMO KOKKONEN
Asiantuntija, Kirkkohallitus

Kirkon toimintaympäristön raju muutos 2000-luvun aikana on tärkein syy siihen, että kirkossa rakennetaan uutta rippikoulusuunnitelmaa, työnimellä RKS 2017. Nykyinen suunnitelma Elämä-usko-rukous on vuodelta

2001. Nykyinen suunnitelma perustuu Katekismuksen rakenteelle ja on teologisesti vahva. Suunnitelma kuitenkin keskittyy kasteen merkitykseen ja käsittelee ehtoollista ja konfirmaatiota hyvin vähän.

Pidän todennäköisenä, että tulevaisuuden suunnitelmaan kirjataan jossakin muodossa ajatus ”nuori osallistuu rippikoulunsa aikana useita kertoja ehtoolliselle”.

Ehtoollinen opitaan osallistumalla

Vuodesta 1979 alkaen lapset ovat vanhempiansa tai muiden kristilliseen kasvatukseen osallistuvien kanssa voineet osallistua ehtoolliseen. Piispaainkokouksen päätöksen (2002) mukaisesti rippikoululaiset saavat rippikoulun aikana osallistua yksin tai ryhmänä ehtoolliselle yhteisessä jumalanpalveluksessa

Kun rippikoulun aikana käydään useita kertoja ehtoollisella, nuorelle syntyy sitä kokemusvarantoa, jonka turvin hän syventää omaa käsitystään ehtoollisesta ja sen merkityksestä.

rippikoulunsa opettajan kanssa. Päätös astui voimaan vuoden 2003 alusta.

Enemmistö seurakuntien pa-peista suhtautuu myönteisesti ehtoollisen viettämiseen rippikoulun aikana. Kielteisiä kokemuksia on vähän. Kuitenkin näyttää siltä, että alueelliset erot ovat suuria, ja osassa seurakuntia rippikoulun ehtoolliskasvatuksen äärelle ei ole yh-

teisesti pysähdytty. Tehdään niin kuin on aina ennenkin tehty.

Oppiminen on nuoren omaa aktiivista toimintaa. Opetuksen on hyvä lähteä liikkeelle aikaisemmista kokemuksista, tiedoista ja asenteista. Nuorten mahdollisia kokemuksia ehtoollisella käymisestä lapsuuden ja nuoruuden aikana on hyvä käydä keskustellen läpi. Kun rippikoulun aikana käydään useita

kertoja ehtoollisella, nuorelle syntyy sitä kokemusvarantoa, jonka turvin hän syventää omaa käsitystään ehtoollisesta ja sen merkityksestä.

Kastamattoman nuoren kanssa keskustellaan kasteesta ja ehtoollisesta. Kun hänet on rippikoulun aikana kastettu, hän voi myös nauttia ehtoollista.

On pedagogisesti outoa vain pu-

”

**NUORISTA EI TULISI
TEHDÄ AIKUISTEN
EHTOOLLISELLA KÄYNNIN
KATSELIJOITA.**

hua ehtoollisesta, jos samalla ei tarjota mahdollisuutta osallistumiselle. Nuorista ei tulisi tehdä aikuisten ehtoollisella käynnin katselijoita. Ehtoollinen ei ole kristallia. Se ei mene rikki siitä, että sitä käytetään.

Vapaaehtoisuus ja vanhempien huomiointi

Ehtoolliskasvatus lähtee vapaaehtoisuudesta. Nuoria kutsutaan mukaan, mutta ei pakoteta. Jokainen kutsu ehtoollispöytään on samalla tilanne, jossa nuori pohtii ehtoollisen merkitystä.

Ehtoollisen viettoon liittyvistä sisällöistä ja käytännöistä on syytä keskustella vanhempien kanssa jo rippikoulun alkupuolella. Ehtoollinen rippikoulun aikana voi olla heille uusi asia. Osassa perheitä ja sukuja on pitkä perinne sillä, että ensimmäinen ehtoollinen on juuri konfirmaatiossa. Osa perheistä on tottunut jo seurakunnan varhaiskasvatukseen siihen, että ehtoollinen on kaikkea varten.

Leirijaksolla kokoonnutaan toistuvasti yhteisen ruokapöydän äärelle. Ateriyhteys on Raamatussa keskeinen yhteyden, ystävyiden ja luottamuksen merkki. Ruokailussa on mielekästä asettaa pöydät puolikaareen tai hevosenkengän muotoon niin, että kaikki näkevät toisensa. Ateriyhteyden merkityksen avaaminen linkittyy ehtoolliseen:

alkuseurakunnassa kristityt ”koontuivat temppeliin, ja kodeissaan he yhdessä mursivat leipää ja aterioivat riemullisin ja vilpittömin mielin.” (Apt. 2: 46) Ihmiskeho tarvitsee säännöllistä ravintoa kasvaakseen ja voidakseen hyvin, samoin kirkon jäsen tarvitsee ehtoollisen matkaevästä elääkseen ja kasvaakseen kristittynä.

Puolen vuoden ehtoolliskoulu

Ennen ensimmäistä ehtoolliskertaa annetaan perusopetusta siitä, mitä ehtoollinen on. Tähän ei tarvita paljoa aikaa, ehtoollinen on salaisuus, joka ei ole sanoihin vangittavissa. Ehtoollisaineisiin ja välineisiin sekä kirkkotilaan tutustutaan. Kannattaa huomata, että aina astussanoja lausuttaessa kerrataan ehtoollisen tarkoitus: ”tehkää se minun muistokseni”.

Toisen ja kolmannen ehtoolliskäynnin yhteydessä opetusta täydennetään ja syvennetään. Konfirmaatiossa ehtoollisen viettoon ei liity ylimääräistä jännitystä ja nuoren on helpompaa keskittyä sen hengelliseen merkitykseen. Hengellistä oppimista ei niinkään tapahdu ajatusten ja osaamisen kautta kuin osallistumisen, antautumisen ja toiston kautta.

Yksi ehtoolliskerta on hyvä liittää juhlapyhien yhteyteen. Seurakunnissa voitaisiin ottaa yleiseksi

tavoitteeksi se, että vähintään yksi rippikouluryhmä on aina mukana kiirastorstai-illan ehtoollisen viettossa muun seurakuntaväen kanssa.

Kantaako seurakuntayhteys?

RKS 2001:n mukaan ”rippikouluryhmä on koolla oleva seurakunta”. Seurakunnan olemukseen ja elämään on alusta saakka kuullut ehtoollisen viettäminen. Siksi on loogista ja kirkon perinteen mukaista, että koolla oleva rippikouluryhmä nauttii ehtoollista. Tämä voidaan hyvin tehdä myös leirikeskuksesta ilman ”nurkkamessun” vaaraa. Leirikeskusten henkilökunta on mielekästä pyytää mukaan messuun.

Kirkon tulevaisuuden yhtenä kohtalonkysymyksenä on, kuinka rippikoulussa toteutunut hyvä ja mielekäs seurakuntayhteys kantaa aikuisuuteen. Jos konfirmaatio on nuorelle ensiehtoollinen, on olemassa suuri riski sille, että ensimmäinen ehtoollinen jää myös viimeiseksi.

Luotan siihen, että lapsuuden ja nuoruuden vuosien aikana ehtoollisella käynnin tavan oppinut nuori aikuinen ymmärtää sen, että ehtoollinen on kirkon erityinen aarre. Että sakramentti on enemmän kuin palveluvastine kirkollisverolle. Että juuri sakramentti voi olla mielekäs perustelu kirkossa pysymiselle. ✕

SACRUM

KIRKON ALAN AMMATTILAISILLE

Lyhythihainen papinpaita

Virkapaita

EU:ssa suomalaisten kaavojen mukaan valmistettu lyhythihainen virkapaita.

sekoite **42,00**

puuvilla **52,00**

Virkapaita

Kotimainen, käsintehty lyhythihainen virkapaita.

Miesten paidassa rintatasku.

Naisten paita kaartuvahelmainen slim-malli.

Mittamuutokset edullisesti ja joustavasti.

sekoite **59,00**

puuvilla **69,00**

Reilun kaupan virkapaita

Lyhyt- tai pitkähihainen Reilun kaupan sertifioima virkapaita.

Uutuutena täyspuuvillaisen paidan rinnalla nyt helppohoitoinen

sekoitekankainen (40 % PES, 60 % CO) vaihtoehto.

pitkä-/lyhythihainen, sekoite/puuvilla **57,00**

SACRUM*Ateljé*
SOLEMNIS**Alk.****42⁰⁰**

Risto Saarinen

Oppi rakkaudesta

Kuinka tulisi rakastaa, ketä saa rakastaa ja mistä oikeastaan puhumme, kun puhumme rakkaudesta? Oppi rakkaudesta pohtii suvaitsevaisuutta, suhtautumista luontoon, auttamista, parisuhdetta ja avioliiton ideologiaa. Se nostaa esiin uskonnollisuuden ja eri uskontojen roolin rakkauden tematiikassa ja herättää ajatuksia ihmiseksi kasvamisesta sekä rakkaudesta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan elämän perustana.

29,90 (32,00)

GAUDEAMUS

29⁹⁰

Kari Kopperi

Ristin rakkaus

Matka Lutherista suomalaiseseen seurakuntaelämään

Ajankohtainen puheenvuoro uskosta, kirkosta ja seurakuntaelämästä pohtii Lutherin ja luterilaisen teologian ydintä, seurauksia ja mahdollisuuksia tämän päivän seurakuntaelämää ja kirkollista todellisuutta silmällä pitäen.

29,60 (32,90)

29⁶⁰

3.5.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. sunn. pääsiäisestä

Liturginen väri: valkoinen**Jh.** 15:10-17**Virret:** 536 (alkuvirsi), 133 (kiitosvirsi Kolmi-naisuudelle), 343 (päivän virsi), 416 (uhrivirsi), 330 (ehtoollisvirsi), 457: 1, 7 (ylistysvirsi)**Muuta musiikkia:** Ruotsalainen kansansä-
velmä: *Aurinko suveen uuteen* (RVK 162), J. L.
Bell: *Laula Herran ylistystä* (RKPs), D. Zschech:
Laulakaa Herralle (5K), *Negrospirtuaali: Mä*
kiitän Herraa (LV), T. Tallis: *A New Command-*
ment (imslp)

Eloon, iloon, elämään!

SATU SAARINEN

Toukokuun alun sunnuntai sijoittuu kevään valoi-
simpaan aikaan. Ja valoisa on aihekin: ”Taivaan
kansalaisena maailmassa.” Päivän psalmista 98
nousee niin ikään iloinen ylistys: ”Laulakaa Herralle
uusi laulu!”

Vanhan testamentin Jesajan kirjan teksti maalaa vä-
kevän ja voimallisen uuden alun kuvauksen, kuin tila-
uksesta. Siinä missä Suomen kesä alkaa hennon vaa-
leanvihreänä, Israelin maan luvataan nousevat uuteen
elämään rehevänä ja kukoistavana, hedelmiä puskien.

Tuossa elämän keväässä kaikki vanha on jäänyt
taakse, ja ”Herran kirkkaus on oleva kattona kaiken
yllä”. Mutta ennen kuin sinne asti ennätetään, on elet-
tävä tässä maailmassa, taivaan kansalaisena. Tänä py-
hänä matkalauluina soivat suloiset, vanhat ja tutut virret
Totuuden henki ja Nyt kulkee halki korpimaan.

Polku, tie tai matka ovat ihmisen elämästä käytetyim-
piä metaforia. Matka on pitkä ja kivinen tie, jos sen var-
rella ei saa osakseen rakkautta. Kukaan ei jaksa vetää
kivirekeä, vaikka kuinka jossain kaukana edessä häämöt-
täisi luvattu onni ja autuus. Kyllä matkallakin tarvitaan
keitaita ja kanssakulkijoita tueksi ja kumppaniksi. Jaka-
maan ilot ja surut.

Jeesus puhuu tämän pyhän sanat opetuslapsilleen
siinä vaiheessa, kun hänen maallinen matkansa alkaa lä-
hestyä loppuaan. Juuri edellä hän on puhunut siitä ko-

dista, jonka hän menee meille taivaaseen valmistamaan,
jotta meillä olisi koti siellä, minne hän nyt menee.

Mutta Jeesus puhuu evankeliumissa erityisesti ilosta.
Eikä mistä tahansa ohimenevästä huvista, vaan pysy-
västä, täydellisestä ilosta: ”Olen puhunut teille tämän,
jotta teillä olisi minun iloni sydämessänne ja teidän
ilonne tulisi täydelliseksi.”

Voisimmeko vielä enemmän katsoa ilon kautta tätä
korpivaellusta, jota elämäksikin kutsutaan? Vai onko se
liikaa kysytty melankoliaan taipuvaiselta pohjoisen asu-
kilta.

Entä mitä me seurakunnan työntekijöinä voisimme
tehdä sen eteen, että yhteinen juhla, messu, olisi iloinen
ja eloisa? Sellainen todellinen juhla, josta lähtisimme
voimaantuneina ja virtaa kintaissa toteuttamaan Kris-
tuksen meille antamaa käskyä: ”Minun tahtoni on, että
te lähdette liikkeelle ja tuotatte hedelmää, sitä hedelmää
joka pysyy.”

Iloinen ja eloisa seurakunta on liikkeellä oleva seura-
kunta. Yhteisö, joka ei jämähdä eikä jumitu vaan etsii
uusia tapoja julistaa sanoin ja teoin. Rohkeus ja luot-
tamus kantavat! ”Jos sydämemme ei meitä syytä, me
voimme rohkeasti lähestyä Jumalaa.” Voimme lähestyä
Jumalaa ja voimme keskittyä Jumalaan!

Jos keskitymme enemmän Jumalaan kuin itseemme,
katseemme ja tekojemme suunta kääntyy välttämättä lä-
himmäiseen. Eikö se ole silloin myös Jumalassa? Sanoo-
han Jeesus myöhemmin jäähyväisrukouksessaan: ”Minä
en enää ole maailmassa, mutta he jäävät maailmaan,
kun tulen luoksesi.”

Niin, me jäämme maailmaan. Tässä maailmassa
”Kristuksella ei ole muuta ruumista kuin sinun ruumiisi.
Ei muita käsiä tai jalkoja maailmassa kuin sinun kätesi ja
jalkasi. Sinun silmilläsi hän katsoo myötätuntoisesti tätä
maailmaa, sinun jaloillasi hän kiiruhtaa tekemään hyviä
töitä”. Avilan Teresan kaunis rukous muistuttaa meitä
iloisesta tehtävästämme elämämme matkalla. Iloinen ja
eloisa seurakunta on liikkeellä oleva seurakunta. ✕

10.5.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA
5. sunn. pääsiäisestä

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 11:5-13

Virret: 271 (alkuvirsi), 208: 6 (synnintunnustus-virsi), 131 (kiitosvirsi), 208: 1-4 (päivän virsi), 362 (uhrivirsi), 232 (ehtoollisvirsi), 208: 9 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: F. Mendelssohn: 6. sonaatti – osia, J. Yli-Annala: Kertokaa tästä riemuiten, SAB (PM 351), G. Strandsjö: Pyydä, niin paljon saat (5K), A. Koivula: Kuuntelen (LV), P. Ruuska: Vartiossa (NSV 2015), J. Berthier: Valvomaan ja rukoilemaan (Taizé)

Onko äitienpäivän teksti miehinen?

NIKO HUTTUNEN

Tällä kertaa pitäisi pystyä yhdistämään rukous ja äidit – sattuuhan rukoussunnuntai tänä vuonna äitienpäiväksi. Ei liene vaikea löytää tarinoita rukoilevista äideistä, joten sen puoleen ongelmaa ei ole. Saarnatekstissä äitiä ei yllättäen esiinny lainkaan. Yllättäen siksi, että saarnatekstin tapahtumat sijoittuvat kotiympäristöön, joka antiikin maailmassa ymmärrettiin nimenomaan naisten alueeksi.

Kertomuksen toimijat ovat järjestään miehiä. Jopa nukkuksessa oleva perheellinen mies viittaa vain lapsiinsa. Vaimosta ei ole mitään puhetta. Kertomuksen lopussa puhutaan isän ja pojan välisestä suhteesta.

Kreikankielen taitajat huomaavat, että pronominit ja partisiipit ovat maskuliinissa. Kirjaimellisesti tulkittuna pyytäjät, etsijät ja kolkuttajatkin ovat siis miehiä. Sukupuoli ei toki näissä kohdissa ole kovin selkeä, sillä ihmisiin yleisesti viitataan kreikassa maskuliinimuodoin. Mutta tämäkin on paljastavaa: ihmisen prototyyppiä ajatellaan miestä.

Erityisesti äitienpäivänä naisten poissaolo herättää huomiota. Oman aikansa mittapuilla Jeesus toki suhtautui naiseen joihinkin avoimesti, mutta tässä tekstissä siitä puolesta ei ole jälkeäkään. Äitienpäivän näkökulmasta teksti suorastaan huutaa siitä, mitä siinä ei ole.

Vaikka kertomuksen tapahtumat voi vaivattomasti yleistää myös naisia koskeviksi, naisten poissaololle kan-

nattaa uhrata ainakin joku ajatus: miten tällainen ”piilomaskuliinisuus” heijastuu uskonnolliseen ajatteluun ylipäänsä? Mitä merkitystä on sillä, että Jumala on nimenomaan Isä eikä Äiti?

Teksti ei kuitenkaan ole niin selkeästi miesten maailmasta kuin kertomushahmoja tai kielipiillisiä muotoja tarkastelemalla voisi ajatella. Miehet esiintyvät kodin piirissä lasten ja ruuanlaiton parissa, mikä sotkee perinteisiä sukupuolirooleja. Jotkut stoalaiset kylläkin olivat sitä mieltä, että miehet saattoivat osallistua kotiaskareisiin menettämättä kunniaansa, mutta he kuuluivat näkemyskäsittelyä antiikin ääriiberaaleihin.

Saattaa olla, että miesten sijoittuminen kodin maailmaan johtuu jumalakuvasta. Vaikka Jumala on kielen ja käsitteistön tasolla mies, monoteismi pakottaa hänet hoitamaan myös naisille kuuluvat askareet. Jumalan huolenpito on liitettävissä juuri naisellisiin tehtäviin. Tämä synnyttää myös vertaukseen eräänlaisen hybridi-hahmon – miehen, joka puuhaa naisten maailmassa.

Itse asiassa tämä tulee lähelle luomiskertomuksen ajatusta siitä, miten mies ja nainen ovat Jumalan kuva (1. Moos. 1:27). Tämän perustekstin valossa Jumalaa on vaikea samaistaa mieheksi, vaikka hänestä lähes aina puhutaankin miehenä. Monoteismi pakottaa ylittämään sukupuolirajat.

Monoteismin takia Jeesuksen vertaukseen ei mahdu vaimoa. Eihän Jumalallakaan ole vaimoa, mutta tämä ei tarkoita, että nainen olisi jotenkin näkymätön tai tarpeeton. Nainen tulee vertauksessa esiin juuri niiden tehtävien kautta, jotka tuohon aikaan ymmärrettiin naiselle kuuluvaksi.

Huolenpitoon liittyvät tehtävät ovat vertauksen ytimessä: Jumala suhtautuu rukoilijoihin juuri niin kuin vertauksen naisellinen mies lapsiin ja naapureihin. Jumala siis vastaa rukoukseen sillä huolenpidolla, jolla perheen äiti suhtautuu lapsiinsa ja naapureihinsa – tai oikeastaan vielä paremmin. Vertauksen ideahan on se, että Jumalan huolenpito on paljon parempaa kuin ihmisten.

Vertauksen mieskeskeistä kielenkäyttöä ei kannata hylätä kevyesti vain antiikin maailmaan kuuluvana epäolennaisena yksityiskohtana. Lähemmässä tarkastelussa vertaus osoittaa mieskeskeisen kielen rajallisuuden, kun puhutaan Jumalan suhteesta rukoilijoihin. ✕

14.5.

KOROTETTU HERRA
Helatorstai

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 24:46-53

Virret: 106 (alkuvirsi), 726 (kiitosvirsi), 107 (päivän virsi), 339 (uhrivirsi), 229 (ehtoollisvirsi), 110: 3, 5 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: K.-E. Gustafsson: Jumala on kansojen kuningas (KPS II), A. Frostenson: On Kristus noussut taivaaseen (RVK 158B), F. Filitz: Rakkautesi, Jeesus, täyttää sydämen (RVK 359), A. Gouzes: Herra kohoo kuin liekki, SATB (RKPs), F. de la Tombelle: Prélude et Fugue sur la prose de l'Ascension (imslp), Messiaen: L'Ascension osa IV

Kutsu työhön

ARI OINAS

Noustuaan ylös maasta opetuslapsijoukko katseli hetken aikaa hämmentyneenä taivaalle, jonne Jeesus oli kadonnut. Sitten he riemua täynnä palasivat Jerusalemiin. Menneet neljäkymmentä päivää olivat olleet täynnä uskomattomia tapahtumia. Jeesus oli opettanut heitä, kulkenut ovien läpi ja silti syönyt tavallista ruokaa. Hän oli ollut oma itsensä, mutta välillä häntä ei silti ollut voitu, ainakaan heti, tunnistaa. Opetuslasten suru opettajan kuolemasta oli väistynyt. Tilalle oli tullut valtava ilo, mutta samalla kertaa haikaa jäähyväistunnelma.

Ylösnoussut Kristus oli vakuuttanut epäilevätkin, jopa järkiperaisesti asioita tarkastelevan Tuomaan. Myös hän oli todennut varmaksi tiedoksi sen, että kuolleista herännyt Jeesus oli oikea ihminen eikä mikään mielikuvituksen kepponen. Tuomaskin oli puhutellut Jeesusta sanoin: ”Minun Herrani ja Jumalani.” Myös Tuomaan kohdalla epäilykset olivat kadonneet iäksi. Epäilevän Tuomaan tilalle oli tullut epäilyksetön, ylistävä Tuomas. Yhteys ihmisen ja Jumalan välillä oli konkreettista todellisuutta. Epäilykset olivat poissa.

Kun opetuslapset jäivät tuijottamaan taivaalle, Jeesus ei jättänyt heitä yksin. Päinvastoin! Vasta nyt Jeesus saattoi olla läsnä kaikkialla omiensa rinnalla heidän arjen elämän keskellä. Vapahtajamme nimittäin vapautettiin tuossa hetkessä, nyt kertakaikkisesti, kaikista ajan ja

paikan rajoituksista ja kuoleman vallasta saattaakseen työnsä loppuun maailmassa. Yhä hänellä on valtava työ-sarka edessä. Tässä tulemmekin helatorstain sanoman äärelle. Jeesus ei jättänyt opetuslapsiaan toimeettomiksi sivustakatsojiksi, vaan kutsui heidät mukaan työhönsä, hänen rinnalleen.

Yhä tänään hän tahtoo käyttää meitä kaikkia työssään. Hän tarvitsee meistä jokaista. Olit töissä, työttömänä tai eläkkeellä, hän tahtoo sinut rinnalleen. Tarvitaan seurakuntien työntekijöiden ja vapaaehtoisten panosta, mutta ennen kaikkea tarvitaan myös seurakuntalaisia, jotka osoittavat välittämistä muista niin kodeissa kuin työpaikoilla arjen kohtaamisissa. Se miten kristityt kohtelevat toisiaan, on paras evankeliumin mittari. Onko siinä lähimmäisenrakkaus mukana vai ei?

Kun seuraamme Herramme askeleita ja katselemme uskon silmin kaikkea, mitä maailmassa tapahtuu, niin mekin saamme nähdä ja kokea merkkejä Jumalan voimasta eri tavoin. Voi vain ihmetellä, mikä aiheuttaa sellaista sokeutta ihmisten keskuudessa, että kaikki Jumalan toiminta joko jää heiltä kokonaan näkemättä, tai jos he näkevätkin siitä jotain, niin keksivät äkisti muita selityksiä näkemälleen ja kuulemalleen ihmeitä myöten.

Kuitenkin, ihmeitä vahvempi merkki on loppujen lopuksi arjen lähimmäisenrakkaus. Se päihittää kaikki ihmeet. Kun kristinusko lähti alkujaan liikkeelle, se ei perustunut ihmeisiin, vaan silloinkin oli yksi merkki ylitse muiden. Tuo merkki oli rakkaus, joka ei katso henkilöön. Tuolloin kristityt auttoivat kaikkia hätää tai aineellista puutetta kärsiviä. Heidän keskuudessaan ei sallittu itsekkyyden kasvaa, vaan toteutettiin evankeliumia Jumalan rakkaudesta ja toteutettiin sitä niin seurakunnan yhteiselämässä kuin suhteissa ulkopuolisiin ja koko yhteiskuntaan, riippumatta siitä oliko odotettavissa kiitosta tai kiirousta.

Näin todistavat monet tuon ajan pakanalliset historiantkirjoittajat. Osa piti kristittyjen osoittamaa lähimmäisrakkautta yhteiskuntarauhaa uhkaavana. Osa ihmetteli kristittyjen yltäkylläisiä rakkaudenosoituksia köyhille, rikkaille, työttömille ja tyystin tuntemattomille ihmisille; rakkaudenosoituksia, joihin sisältyi sekä henkistä tukea että yltäkylläisesti aineellista apua. Heidän mielestään kristittyjen toiminnassa ei ollut järjen häivääkään. Toivottavasti emme yhdy heidän näkemyksiinsä, vaan kuuntelemme mieluummin Jumalaa. ✕

17.5.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. sunn. pääsiäisestä

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 17:18–23

Virret: 123 (alkuvirsi), 128 (kiitosvirsi), 454 (päivän virsi), 445 (uhrivirsi), 227 (ehtoollisvirsi), 447: 1, 4 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Yli-Annala: Herra, kuule kun huudan sinua, SATB (PM 56O), J. Yli-Annala: Kerran tulee aika, SATB (PM 565), Afrikkalainen: Lintunen sai Luojalta siivet (RVK 341), Alankomaalainen: Herran Henki, valkeuteesi (RVK 367), P. Simojoki: Tule, Henki (NSV2015)

Rukoukseen on vastattu

HANNA VANONEN

Jeesuksen jäähyväisrukouksen (Jh. 17) tunnetuimpia kohtia on pyyntö ”että he kaikki olisivat yhtä”. Monille tämä pyyntö tuo ensimmäisenä mieleen ne lukuisat kristittyjen väliset konfliktit ja kiistat, jotka osoittavat, että pyyntö on ainakin toistaiseksi monin paikoin jäänyt toteuttamatta. Ja mitäpä sitä kieltämään: rukous yhteyden puolesta on kovin ajankohtainen edelleen – ja tuntuu tarpeelliselta niin yksittäisten pienten seurakuntien sisäisissä kähinöissä kuin suurten kirkkokuntien välisissä opillisissa neuvotteluissa. Näissä haasteissa riittää mietittävää saarnankin pohjaksi, mutta vähintään yhtä kiinnostavaa voisi olla kysyä, miten Jeesuksen pyyntöön on vastattu. Tottahan on nimittäin sekin, että vaikka kristittyjen välinen kanssakäyminen tuppaa ajoittain olemaan haastavaa, monin paikoin yhteys myös toimii ja auttaa jopa yli kieli- ja kulttuurirajojen. Seurakuntatyössä olevien pappien tuskin tarvitsee kauaa miettiä käytännön esimerkkejä tästä: ainakin pääkaupunkiseudulla vaikkapa ortodoksikummeja, roomalaiskatolisia kastettavan isovanhempia tai yhteistä messua toivovia anglikaanitaustaisia pakistanilaiskristittyjä kohtaa jatkuvasti – ja nimenomaan hyvässä hengessä. Eri kielten sekamelksana soiva Isä meidän -rukous tai yhteistä kieltä vailla olevia yhdistävä ristinmerkki liittyvät yhä useampaan toimitukseen ja hartaushetkeen.

Saarnaa varten kokemuksia kristittyjen yhteydestä kannattaa kuitenkin kerätä myös ja ennen kaikkea seurakuntalaisilta. Monille erilaisten kristittyjen kohtaaminen ja yhteyden kokeminen on tapahtunut esimerkiksi ulkomaanmatkalla tai vaikkapa kotoisammalla kesäloma-reissulla itselle vieraan herätysliikkeen sydänmailla. Kannattaa kuitenkin huomata sekin, että yhteyden ei tarvitse tarkoittaa vain yhteyttä eri puolilla maailmaa elävien tai eri kristillisiä ryhmiä edustavien kesken. Monelle seurakuntalaiselle tutumpi voi olla ajalliset rajoitukset ylittävä yhteyden kokemus. Vuosisatoja sitten elänyt kirjoittaja on voinut pohtia hyvinkin samanlaisia kysymyksiä kuin lukijansa juuri nyt – ja kas, lukukokemuksen myötä yhteys yli ajan ja kulttuuristen käytänteiden on synnytetty. Myös musiikki, kirkkoarkkitehtuuri tai kuvataide voivat tarjota samanlaisia kokemuksia: aikaa kestäneiden teosten kuuntelu- ja katselukokemusta syventää tieto siitä, että saman asian äärellä ovat pysähtyneet jo monet sukupolvet ennen meitä – ja että samat teokset puhuttelevat todennäköisesti vielä sukupolvia meidän jälkeemme. Ehkä joku tai jotkut seurakuntalaiset voisivat kertoa tällaisia kokemuksia osana saarnaa – tai vähintään jakaa kokemuksiaan saarnaajalle, joka niiden kautta saa kiinnostavaa materiaalia puheeseensa.

Vaikka yhteyden kokemuksia saattaa usein syntyä ikään kuin huomaamatta, suorastaan taianomaisesti, yhteyttä voi myös tietoisesti rakentaa. Itseään, kollegoitaa ja seurakuntalaisia kannattaakin haastaa myös pohdimaan, miten yhteys syntyy. Tyypillistä on, että kriisit ja konfliktitilanteet tulevat moneen kertaan käsitellyiksi ja analysoiduiksi, mutta sitä mikä tuottaa arkista yhteyttä ja hyvinvointia, pysähdytään miettimään harvoin. Uskonnon tutkimuksessa yksi ajankohtainen trendi on kääntää katse pois konflikteista ja kysyä, mikä on saanut ihmiset elämään rauhassa keskenään ja toimimaan rakentavasti yhdessä. Tämän tyyppistä lähestymistapaa edustaa esimerkiksi toinen Helsingin yliopiston teologiassa tiedekunnassa tällä hetkellä toimivista huippuyksiköistä, ekumeniikan professori Risto Saarisen johtama järkeä ja uskonnollista hyväksymistä tutkiva ryhmä. Samoja kysymyksiä on hedelmällistä tutkia aivan ruohonjuuritasollakin: miksi jossakin tilanteessa yhteyden kokemus syntyikin niin luontevasti ja miten saman voisi tuottaa uudestaan – toisessa ympäristössä ja uusien ihmisten kanssa. ✕

23.5.

TULE, PYHÄ HENKI
Helluntaiaatto

Liturginen väri: punainen

Jh. 14:8-17

Virret: 122, 123, 569

Muuta musiikkia: Tanskalainen: Oi Jumalan Henki, tee maailmaan tie (RVK 286): J. Löytty: Oi, Pyhä Henki, nyt johda (NSV2015)

Totuuden ja armon Henki

ARI OINAS

Jeesus lupasi opetuslapsille, että hän kääntyy Isän puoleen, ja hän antaa heille toisen puolustajan, joka on heidän kanssaan ikuisesti. Joskus on ajateltu, että tämä lupaus annettiin kauan sitten apostoleille. Yhtälailla myös me olemme lupauksen piirissä. Jeesus antaa sen yhä tänään jokaiselle tarvitsevalle. Pyhän Hengen toinen nimi on Totuuden Henki, sillä se auttaa meitä erottamaan oikean ja väärän tässä maailmassa. Pyhän Hengen lahjaa voi kuvata sillä tavoin, että Isä, Poika ja kristityt muodostavat rakkauden yhteisön, jossa eri osapuolet ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa Pyhän Hengen avulla.

Kun vuorovaikutus alkaa, se voi tapahtua monin tavoin. Jonkun elämälle uusi suunta on tullut hetkestä, jona kaikki on näyttäytynyt merkityksellisenä. Juuri silloin on ymmärtänyt jotain uutta tästä elämästä. Toisella sama oivallus on tullut onnen välityksellä. Osalle se on tullut jo lapsena pikku hiljaa. Kaikkien kohdalla elämän varrella koetut asiat, joissa Jumala on ollut mukana, ovat kirkastaneet uskon merkitystä.

Me emme voi tarkalleen määritellä Häntä, ja vain harva voi määritellä hetken, jona yksittäisen ihmisen sisimmässä on syntynyt usko, rauha, rohkeus ja toivo. Emme voi selittää, miksi meillä on Pyhän Hengen antamia hedelmiä, yhtä vähän kuin voimme selittää, miksi jollekin Pyhä Henki antaa kielillä puhumisen lahjan, toi-

selle opettamisen, kolmannelle johtamisen, neljännelle profetoimisen, viidennelle sairaiden parantamisen tai rukouksen lahjan - ja osalle armolahjoista suurimman eli rakkauden lahjan (1. Kor. 12:31-13:3, 13). Sillä ilman rakkautta myös muut armolahjat jäävät lopulta merkityksettömiksi.

Kun tätä ajattelen, niin minua itseäni on aina puhutellut erityisesti Jumalan armollisuus. Ilman sitä en minäkään olisi Hänen seuraajansa. Minua lohduttaa, että juuri epätäydelliset, erehtyväiset ja inhimilliset apostolit saivat suuren tehtävän. Onkin aina syytä muistaa, että Jeesuksen valitsemat seuraajat eivät olleet sen lahjattomampia tai lahjakkaampia kuin muut aikalaisensa. Jo tämä näkökulma avaa meille huikaisevia toivon näköaloja myös eteenpäin. Mekin, tämän ajan ihmiset, jotka emme täytä ihannetta, saamme kuulla, että Pyhä Henki haluaa opastaa meitä ja muistuttaa armosta oman kristityn vaelluksemme aikana. Sen myötä myös meidän pitäisi osoittaa armollisuutta myös toisiamme kohtaan.

Tärkeintä onkin muistaa, miksi Pyhä Henki vaikuttaa meissä ja jakaa meille lahjojaan. Keskeisintä kaikessa on rakkaus ja yhteinen tehtävämme pitää esillä evankeliumia eri tavoin aina ja kaikkialla, kulloisenkin tilanteen, hetken ja kykyjen mukaan.

Ensimmäiset kristityt etsivät vastausta juuri tähän, eli siihen miten he voivat viedä evankeliumia eteenpäin. Näin oli erityisesti ennen Pyhän Hengen vuodattamista: aikana, jona kristitty oli omien epäilyjensä kanssa yksin. Helluntai toi tähän viimein muutoksen. Enää ei tarvinnut olla yksin. Jumala itse tuli Pyhän Hengen kautta ihmisen sydämeen ja auttoi eteenpäin. Ihminen pääsi osalliseksi siitä totuudesta ja armosta, joka tulee vain Kristuksen kautta lahjana kaikille uskoville (Jh. 1:17). Sitä lahjaa tulee myös jakaa eteenpäin. Siinä toteutui sekä kuultu Jesajan ennustus, että Hesekielin ennustus: "Minä [Jumala] annan teille uuden sydämen ja teidän sisimpäänne uuden hengen. Minä otan teidän rinnastanne kivisydämen pois ja annan tilalle elävän sydämen." Jumala lupasi uudistaa ihmistä niin, että hänestä tuli jälleen tunteva ja lähimmäisistään välittävä ihminen. Hänestä tuli ihminen, jolle ei ollut enää tärkeintä oma etu. Ihmisessä vahvistui sen myötä tahto tehdä hyvää tässä maailmassa – vapaaehtoisesti! ✕

24.5.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN
Helluntaipäivä

Liturginen väri: punainen

Jh. 3:16-21

Virret: 111 (alkuvirsi), 126 (kiitosvirsi), 260 (päivän virsi), 416 (uhrivirsi), 125 (ehtoollisvirsi), 172 (ylitysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Haapasalo: Kun sinä lähetät henkesi (KPS III), O. Honkanen: Totuuden Henki, SAB (PM 104b), T. Luis de Victoria: Veni creator Spiritus (tomasluisdevictoria.org), K. Haapala: Puolustaja (NSV 2015), I. Nyman: Tuuli (LV), J. S. Bach: Komm, Gott Schöpfer, Heiliger Geist, BWV 631

Hyvän lääkärin lailla

JUHA TANSKA

Päivän evankeliumi aiheuttaa saarnaajalle pulman. Miten yhdistää Jeesuksen ja Nikodemoksen öinen keskustelu Ihmisen Pojasta ja kirkkovuoden juhla helluntai? Historiallisesti kertomus heijastellee juutalaisen yhteisön ja johanneslaisen, juutalaisuudesta irtautuneen seurakunnan välistä tulehtunutta suhdetta. Johanneksen evankeliumin sanavalinnat ovat paikoin voimakkaasti juutalaisia leimaavia, vihapuhetta jopa niin pitkälle, että se on osaltaan antanut syytöksiä juutalaisvainoihin.

Raimo Hakola toteaa artikkelissaan Johanneksen evankeliumin erilainen Jeesus: ”Yhteisö yrittää rakentaa omaa identiteettiään irrallaan muusta maailmasta, jonka se kokee vihamieliseksi. Kuva taivaasta alas laskeutuvasta ilmoittajasta, jota maailma ei tunne eikä ota vastaan, on johanneslaisen seurakunnan omakuva.” (Vartija 1999, 134–138)

Pimeydessä oleva maailma ei siis evankeliumitekstin historiallisessa kontekstissa viitanne niinkään yleisesti ihmisen syntyisyyteen tai pahoihin tekoihin, vaan juutalaisiin sosiaalisena ryhmänä. He ovat niitä pimeydessä olevia, jotka eivät ota todistusta Jeesuksesta vastaan (Jh. 3:11, 19).

Jos saarnaaja keskittyy pelkästään pienoisevankeliumiin, Jh. 3:16, ja ihmisen lunastukseen ”synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta”, ja jättää perikoopin histo-

riallisen kontekstin vähemmälle huomiolle, hän saattaa todeta, että Johanneksen evankeliumissa vallitsee voimakas yhteys Jeesuksen kärsimyksen ja Pyhän Hengen lahjan välillä. Se, mitä Jh. 3:16:ssa tapahtuu – Jumala antaa ainoan Poikansa – luo edellytyksen Pyhän Hengen tulemiselle (ks. myös Jh. 7:39; 14:17, 26; 15:26; 16:5–7).

Johanneksen mukaan Jeesus antaa oppilailleen Pyhän Hengen jo pääsiäispäivän iltana. ”Jeesus sanoi uudelleen: ’Rauha teille! Niin kuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minä teidät.’ Sanottuaan tämän hän puhalsi heitä kohti ja sanoi: ’Ottakaa Pyhä Henki.’” (Jh. 20:21–22)

Vertauskuvalisella tasolla Jeesuksen kuoleman, ”hengen antamisen, hengen luovuttamisen” ja seurakunnan suhde on läsnä jo ristin juurella, siinä missä Jeesuksen äiti ja rakkain opetuslapsi todistavat Jeesuksen kärsimyksestä. Jotkut kirkkoisat ja tulkitsijat näkevät Marian ja rakkaimman oppilaan ristin juurella metaforana synty-mässä olevasta kirkosta. Voisi sanoa, että kirkko on ristin juurella, kun Jeesus kuolee, ja kirjaimellisesti ”antaa henkensä” heidän ylleen. Tietenkään ei voi sanoa, että henki tarkoittaa tässä Pyhää Henkeä. Ajatus toimii vertauskuvan tasolla, mutta lieenee mahdotonta selvittää, mikä on ollut evankelistan oma intentio tässä kohtaa.

Kirkkoisä Gregorius Naziansilainen (n. 329–390) kirjoittaa Jeesuksen sovitustyöstä seuraavasti: ”Ylistäkäämme Poikaa, kaiken esikoista, kunnioittaen verta, joka on sovittanut syntimme. Hän ei menettänyt mitään jumaluudestaan pelastaessaan minut, kun hän hyvän lääkärin lailla kumartui märkivien haavojeni puoleen. Hän oli kuolevainen mies, mutta hän oli myös Jumala. -- Toisaalta oli hänen ihmisyytensä köyhyys; toisaalta olivat hänen jumaluutensa rikkauudet. Älä anna sen, mikä Pojassa on inhimillistä, johtaa huomiotasi erheellisesti pois siitä, mikä on jumalallista. Sen vuoksi, mikä on jumalallista, pidä ihmisyyys suurimmassa kunniaassa. Kuolematon Poika otti sen omakseen rakkaudesta sinuun.”

Kirkkoisän tapa katsella ristin tapahtumia on ylistystä ja mietiskelyä. Ehkä tässä voisi olla avain koko helluntain messun toteutukseen: Jumalan tekojen ylistämistä tai mietiskelyä: ”Vaiti kaikki palvokaamme --.” Ylistämisen ajatus voisi läpäistä sekä musiikki- ja rukousvalintoja, että – pateettisuutta välttämällä – saarnaa. Hän joka ”hyvän lääkärin lailla kumartui märkivien haavojeni puoleen”, jatkaa lääkärin parantavaa työtään seurakunnassaan ja minussakin Henkensä kautta, jonka (yhdessä Isän kanssa) hän lähetti maailmaan kärsimisensä jälkeen. ✕

31.5.

SALATTU JUMALA

Pyhän Kolminaisuuden päivä

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 28:16-20

Virret: 134 (alkuvirsi), 727 (kiitosvirsi), 129 (päivän virsi), 733 (uskontunnustuksen jälkeen), 429 (uhrivirsi), 475 (ehtoollisvirsi), 216: 4 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: E. Väättäinen: Herran siunaus (PM 412), J. Maukonen: Vieköä viesti (NSV 2015), Namibialainen sävelmä: Ylistäkäämme Luojaamme (LV), T. Holmen: Sydämemme laulaa, SAA (UM), J. S. Bach: Preludi in Es (esim. alku)

Epäröivät kumartajat

NIKO HUTTUNEN

Kaste- ja lähetyksäkyn sisältävän tekstin sijoittaminen Pyhän Kolminaisuuden päivään on perin juurin paljastavaa. Voisi kuvitella, että tällainen teksti sijoitettaisiin johonkin kastetta tai lähetystyötä käsittelevään pyhään eikä tähän. Ilmeisesti teksti on päätynyt Kolminaisuuden päivän tekstiksi vain siksi, että siinä Kolminaisuus ylipäänsä on mainittu.

Kolminaisuusopillista selvittelyä tekstistä on täysin turha etsiä. Niitä laadittiin vasta myöhemmin, kun Raamatun tekstejä haluttiin ymmärtää. Kirkkoisät ja kirkolliskokoukset ymmärsivät tekstin – niin kuin kaikki ihmiset aina – oman aikansa ymmärryksen valossa. Heille tämä tarkoitti stoalaista tai platonistista filosofiaa. Näin antiikin filosofiasta tuli olennainen osa kristillistä oppia.

Vaikka antiikin filosofia on viime vuosikymmeninä kokenut jonkunlaisen renessanssin, jotkut ovat sitä mieltä, että moinen filosofia saisi jo mennä. Eurooppalaisen kulttuuriperinteen ulkopuolella on kysely, pitääkö sielläkin ymmärtää Jumala eurooppalaisen perinteen filosofisissa kehyksissä. Vai voisivatko he tulkita Raamatun sanoja jossain toisessa kehyksessä?

Jo antiikin aikana huomattiin, ettei filosofinen analyysi tarjonnut tyydyttävää ratkaisua Jumalan olemukseen. Jumala on lopulta salattu. Tämä tilanne on kautta aikojen synnyttänyt myös epäilyjä Jumalan olemassaoloon tai ainakin kirkon opetusta kohtaan. Saarnatekstissä

epäilyt saavat yllättäen sijansa. Tosin epäily ei kohdistu Kolminaisuuteen tai Jumalaan vaan Jeesuksen ylösnousemukseen.

Tämä epäilijöiden joukko on sikäli mielenkiintoinen, että se samalla kertoo osoittaa uskonnollista kunnioitusta ylösnousseelle. Tämä käy ilmi kreikan *proskyneō*-verbistä, joka on käännetty kumartamisena, mutta sisältää uskonnollisen sävyn. Viime vuosien tutkimukset osoittavat, että kirkon jäsenissä juuri tällainen ryhmä on kasvanut. Kuvaannollisesti sanoen he kumartavat, mutta epäilevät.

Evankelista ei anna mitään vihjettä siitä, ketkä näitä epäilijöitä ovat. Johanneksen evankeliumissa Jeesuksen ylösnousemusta epäilee Tuomas, mutta hänkin taipuu kohdattuun ylösnousseen. Tässä eräät (tai toisen tulkinnan mukaan kaikki) opetuslapset epäilevät, vaikka kohtaavat ylösnousseen.

Oma kysymyksensä on se, missä tarkoituksessa epäilemisestä on kerrottu. Onko tarkoitus kritisoida joidenkin opetuslasten perinnön ympärille kokoontuneita kristillisiä ryhmiä? Johanneksen evankeliumissa erityis-asemaan nousee nimeltä mainitsematon rakkain opetuslapsi. Tuomaan ja Juudaksen evankeliumit asemoituvat jo nimellään. Matteuksen evankeliumi nostaa erityis-asemaan Pietarin (Mt. 16:13-20).

Aiemmin evankeliumissa Jeesus on moittinut juuri Pietaria epäilemisestä, mutta pelastaa tämän silti aaltojen keskeltä. Sen jälkeen Pietari ja muut opetuslapset kumartavat Jeesusta veneessä. Tässäkin on *proskyneō*-verbi (Mt. 14:31-33). Erona on kuitenkin se, että Pietari ensin epäilee, tulee sitten pelastetuksi ja vasta sen jälkeen kumartaa muiden mukana. Saarnatekstin erikoisuus on siis epäilyn ja kumartamisen samanaikaisuus.

Epäilemistä tarkoittava verbi on muuten kummasakin kohtaa sama *distadzō*, ei tavallisempi *diakrinomai*. Verbi *distadzō* tarkoittaa kahden vaiheilla olemista, siis oikeastaan epärointiä siitä, mikä on oikea vaihtoehto. Epärointi ei silti estä kumartamasta Jeesusta. ✕

7.6.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET
2. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 16:24-27

Virret: 306 (alkuvirsi), 130 (kiitosvirsi), 303 (päivän virsi), 421 (uhrivirsi), 521 (ehtoollisvirsi), 376 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: J. S. Bach: *Jesu, meine Freude*, BWV 610, T. Kalenius: *Kun joku on lähellä Jeesusta*, SAB (UM), T.-M. Haapiainen: *Missä on veljeni?* (NSV 2015), J. Maukonen: *Levältäkkää* (NSV 2015)

Itsensä kieltämisen sietämätön vaikeus

HANNA VANONEN

Kun muutama vuosi sitten olin mukana kouluttamassa radion hartauspuhujia, tulin kuulleeksi ammattilaisten näkemyksiä hartauspuhujien trendeistä. Vaikka Suomi toki on täynnä mitä erilaisimpia julistajia, näyttää silti siltä, että hengelliseen puhekulttuuriin muodostuu selvästi erottuvia, aikaansa sidottuja suuntauksia. Useampikin radiohartauksien parissa työskentelevä arvioi, että parhaillaan on vallalla hoitava ja lohduttava puhetapa. Hartauspuhe – ja ehkäpä myös saarna – koetaan ennen kaikkea tilaisuudeksi tarjota kuulijalle hoivaa ja turvaa. Tämä sie-lunhoidollinen trendi on varmasti hyvää vastapainoa menneiden vuosikymmenten tulisieluisille ja syyllistävällekin hengellisille puheille. Silti voi pohtia, olisiko nyt taas aika uida vastavirtaan. Moni kirkkoon tulija kaipaa tukea ja lohtua – mutta olisiko mukana myös muutama tai useampikin, joka pikemminkin janoaa jonkinlaista haastetta?

Toisen helluntain jälkeisen sunnuntain evankeliumi tarjoaa hyvän tilaisuuden pyrkiä hoivaosastolta haasteisiin. Matteuksen evankeliumin 16. luvun lausumat opetuslapseudesta muodostavat varsin vaativan tuntuisen listan: itsensä kieltäminen (16:24), ristinsä ottaminen (16:24), elämänsä kadottaminen (16:25) ja jonkinlainen maailmasta kieltäytyminen (16:26) asetetaan opetuslapseuden peruseräpäätteiksi. Lausumat eivät juuri lohduta

vaan saavat kristityn elämän tuntumaan vaikealta – eikä vain tavanomaisten vastoinkäymisten sävyttämältä vaan ihan erityisellä tavalla haastavalta. Se laaja keskustelu, jota lausumien tulkinnoista on historian saatossa käyty, vahvistaa tätä vaikutelmaa. Jeesuksen seuraamista koskevat sanat eivät ole helppoja – sen paremmin selittää kuin toteuttaakaan.

Opetuslapseutta käsittelevien lausumien konteksti Matteuksen evankeliumissa antaa sekin jo ymmärtää, että nyt ollaan vaikeiden asioiden äärellä: edellä Pietari on juuri kauhistanut Jeesuksen puhuttua omasta tulevasta kuolemastaan, ja hänen ja Jeesuksen välillä on käyty kiivas sananvaihto – koska Jeesuksen sanoja on niin vaikea käsittää. Myöhemmin taas käy selvästi ilmi, että opetuslapseutta koskevat sanat eivät evankeliumin sisälläkään ole mikään läpihuutojuttu: kieltämisestä puhuttaessa käytetään verbiä, joka tulee myöhemmin vastaan Jeesuksen kuoleman ympärille kiertyvissä kertomuksissa. Silloin ei kuitenkaan ole kyse esimerkillisestä itsensä kieltämisestä vaan kaikin puolin kunniattomasta toisen hylkäämisestä: vaikka Pietari kuinka vakuuttaa ennemmin kuolevansa kuin kieltävänsä Jeesuksen, hän silti lopulta kieltää tämän (Mt. 26:34-35; 26:75). Toisen kieltäminen osoittautuu rutkasti helpommaksi kuin oman itsen kieltäminen.

Jeesuksen seuraamista koskevat sanat antavat saarnaajalle mahdollisuuden pohtia vaikeita asioita. Ennen kaikkea ne tarjoavat tilaisuuden käsitellä hankalia kysymyksiä niin, että ratkaisuna ei ole vaikeuden selittäminen pois tai toisen, helpomman raamatunkohdan tarjoaminen tilalle. Evankeliumin sanat kutsuvat miettimään, onko oman seurakunnan joukossa ihmisiä, jotka kaipaavat jonkinlaista vaikeustason nostamista – että usko ei olisi aina vain yksinkertaista, hoivaavaa ja vailla vaatimuksia, vaan että se olisi jotain älyllisesti ja taidollisestikin haastavaa; vastapainoa niille heppoisille elämänfilosofioille, joita (ainakin virtuaalinen) maailma on pullollaan. Samalla on syytä muistaa, että vaikeuksien myöntäminen ja niistä oppiminen ei tarkoita vaikeaselkoista puhetta: vaikeista asioista voi itse asiassa puhua helposti, kun ei keskity kiertelemään sitä, mikä on hankalaa. Vaikean asian ei myöskään tarvitse automaattisesti olla ahdistava – yhtä hyvin se voi myös inspiroida. Parhaimmillaan vaikea kysymys voi olla päivän teeman mukainen katoamaton aarre: kun yksinkertaisia selityksiä ei ole, mahdollisuudet uusien, hedelmällisten näkökulmien avautumiseen ovat loputtomat. ✕

14.6.

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN
3. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Lk. 9:57-62

Virret: 151: 1-4 (alkuvirsi), 131 (kiitosvirsi), 413 (päivän virsi), 452 (uhrivirsi), 223 (ehtoollisvirsi), 827 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: H. Nyberg: Kaikuu ylistysvirtemme (RKPs), O. Nordlund: Käy tietä Jeesuksen aika parhain (RVK 283), J. Maukonen: Herra avasi minulle tien, SA (PM 108), K. Haapala: Tie, totuus ja elämä (NSV 2015), Trad.: Matkalla, SATB (ML)

Kolme sanaa Jeesuksen seuraamisesta

JUHA TANSKA

Sunnuntain evankeliumin teema tiivistyy kysymykseen Jeesuksen seuraamisesta. Synoptisista evankeliumeista avautuu kahdenlainen vastaus kutsuun seurata Jeesusta. Vastaus on joko välitön ja ehtoja asettelematon: ”He jättivät heti verkkonsa ja lähtivät seuraamaan Jeesusta.” (Mk. 1:18–20).

Tai niin kuin Luukkaalla, vastaus on ehdollinen. Vastaus on ehdollinen siksi, että Jeesusta seuraamaan kutsutut ovat kiinni läheisissään. Evankeliumitekstien rivien välistä saattaa lukea ensimmäisten kristittyjen pohdintaa siitä vaikeudesta, mitä Jeesuksen ehdottoman seuraamisen vaatimus herätti sekä seuraajan että hänen läheistensä miellissä.

Saarnan voisi jäsentää kolmeen pääosaan, evankeliumin kolmen sanan ympärille. Nämä kolme sanaa ovat 1) *ekhoē* (9:58 – olla, pitää kädessä, ”omistaa”): ”Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaisi.” 2) *aficemi* (9:60 – lakata, lopettaa, jättää): ”Anna kuolleiden haudata kuolleen.” 3) *blepoē* (9:62 – katsoa, olla tietoinen, huomata): ”Joka tarttuu auraan ja katsoo taakseen --.”

Ensimmäisen sanan ympärille keskittyy opetus suhteesta aineelliseen turvallisuuteen, omistamiseen. Kerron esimerkin läheltäni. Asuntomessualueeksi meren rannalle rakennettuun vauraaseen kaupunginosaan on tulossa päihde- ja mielenterveyskuntoutujien valvottu asumisyksikkö kolmellekymmenelle hengelle. Kun hanke

tuli julkisuuteen, alkoivat yhteydenotot asuntoalueelta kaupungin rakennustoimeen. Asukkaissa huolta herättävät kuntoutusyhteisön talon valmistumisen jälkeen alueen turvallisuus, asuntojen arvon lasku ja alueen imago. Paikallisen suuren kiinteistövälitysfirman johtaja myötäilee asukkaiden pelkoja. Lisäksi hän näkee tilanteessa kateuden tapaista, ”jos -- [omistusasuja] on maksanut asunnostaan vaikkapa 2400 euroa neliöltä ja samaan merimaisemaan tulee kuntoutujia”. Vauraan asuntoalueen valittajat näyttävät ilmentävän vanhaa maailmaa, sitä joka turvaa omaisuuteen ja asemaansa eikä kykene tuntemaan myötätuntoa heikompia kohtaan. Kutsu seurata häntä, jolla ei ole, mihin päänsä kallistaa, ei kuulosta löytäneen vastakaikua.

Toinen kertomusta jäsentävä sana opettaa jättämään, irrottamaan entisestä, luopumaan jopa lähimmistä siiteistä Jeesuksen seuraamisen tähden. Jo Vanhan testamentin kertomus Elian ja Elisan kohtaamisesta antaa mallin seuraamisen radikaalisuudesta (1. Kun. 19:19-21). Mutta Luukkaan evankeliumissa on vielä kiireempi. Ei ole aikaa hyvästellä edes vanhempia. Evankeliumi siis puhuu käytännön esimerkkien kautta syvemmästä periaatteesta. Maailmanaika on Jeesuksen tultua ratkaisevasti muuttumassa. Siksi on oltava valmis uudenlaiseen luottamukseen ja loukkaamaan jopa kulttuurin syvimpiä periaatteita, esimerkiksi huolenpitoa vanhemmista.

Kolmas sana kehottaa tarkkaamaan sitä, mihin mieli on suuntautunut. Evankeliumiteksti antaa aikansa viisauksikirjallisuudessaakin tunnetun esimerkin: on katsottava päättäväisesti kohti päämäärää. Vielä nykyäänkin pitkää ja leveää sarkaa kyntäessä tai talvella pellolla umpihankeen latua tehdessä saattaa olla tarpeen ottaa kiintopiste kauempaa ja pitää katse siinä. Muuten kyntö- tai latu-ura alkaa mutkitella. Elämässä jatkuva taakse vilkuilu lisää epävarmuutta ja nakertaa rohkeutta.

Mitä Jeesuksen seuraaminen on tänään? Yhteiskuntamme rakenteet ja kristinuskon asema maassamme on erilainen kuin Jeesuksen ensimmäisten seuraajien todellisuus. Millä käytännön tavoilla kuulemme ja toteutamme kutsun: seuraa minua? Missä kohtaa itseäni tutkiessani löydän wannabe kristityn, mukamas innokkaan, mutta oikeastaan pelokkaan ja ehtoja Jeesuksen seuraamiselle asettelevan? Mitä Jeesuksen kutsu luottavaiseen, jopa oman kulttuurin arvokkaina pidettyjä tapoja kyseenalaiseen seuraamiseen merkitsee tänään? Miten kaste ja Jeesuksen seuraaminen arjessa liittyvät yhteen? ✕

20.6.

TIEN RAIVAAJA
Juhannuspäivä**Liturginen:** valkoinen**Lk.** 1:57-66**Virret:** 571 (alkuvirsi), 135 (kiitosvirsi), 750 (päivän virsi), 572 (uhrivirsi), 222 (ehtoollisvirsi), 462 (ylitysvirsi)**Muuta musiikkia:** H. Göranson: *Sakariaan kiitosvirsi* (RVK 676b – RKP), N. Söderblom: *Taas saapui suvi pohjolaan* (RVK 200), M. Lend: *Ylistä Herraa, sieluni* (LV), M. Piiparinen: *Oi katso, mikä aamu* (5K)Miten perinne
uudistuu?

NIKO HUTTUNEN

Juhannuspäivän tavallisin saarnan aihe lieene Suomen suven sulaisuus. Siinä on se hyvä puoli, että saarnan aihe liittyy takuuvarmasti kuulijoiden elämäntilanteeseen. Päivän kirkollisen aiheen kanssa sillä ei ole mitään tekemistä, mutta sehän ei perinteisesti ole paljon häirinnyt.

Juhannuksena voisi toki harkita myös raittiussaarnaa, joka olisi jo paljon lähempänä kirkollista aihetta. Johannes Kastajahan oli absolutisti (Lk. 1:15; 7:33). Heikko puoli on tietysti se, että raittiusteema ei tule saarnatekstissä esiin. Sitä paitsi on epäiltävä, että raittiussaarnan tarpeessa oleva väki ei juhannusaamuna suuremmin saavu kirkkoon.

Pappi Sakariaan vaikenemisesta saarnaaja voi saarnata itselleen. Sakarias saa enkelin kautta itse Jumalalta selkeän tiedon, mutta ei kykene uskomaan siihen. Siksi pappi joutuu vaikenemaan, kunnes onnistuu kommunikoidaan sen, mitä hänen alun perin olisi pitänytkin hyväksyä.

Entä jos saarnaisi tekstistä? Siinä kerrotaan rikkoutuvasta perinteestä, mikä luo sopivasti jännitettä perinteeseen elämänmenoon kuuluvan juhannuksen kanssa. Mooseksen lakia ei sentään tässä vaiheessa evankeliumia ruveta kyseenalaistamaan, vaan lapsi ympärileikataan asiaan kuuluvalla tavalla. Tässä vaiheessa tyydytään rikkomään vain sukuperinteitä.

Iso osa tekstiä keskittyy lapsen nimestä neuvottelemiseen. Äiti ja isä ovat sitä mieltä, että lapselle annetaan sukuperinteistä poikkeava nimi, mikä herättää kummas-tusta. Evankeliumin lukija tietysti tietää, että vanhemmat vain noudattavat enkeli Gabrielin temppelissä antamaa käskyä (Lk. 1:13, 19). Heillä on siis korkeamman tason syy perinteen rikkomiselle.

Nimi on symbolinen. Johannes-nimi tulee heprean kielestä ja tarkoittaa Herran armoa. Evankelista ei kuitenkaan selitä nimen merkitystä, eikä se ehkä olekaan olennainen asia. Nimi on toisella tavalla symbolinen: se poikkeaa perinteisistä suvun nimistä ja erottaa lapsen sitä kautta suvustaan. Nimiperinteen rikkomisen herättää huomiota ja korostaa sitä kautta, että lapsella on sukuperinteistä poikkeava erityistehtävä.

Nimi on toisellakin tavalla symbolinen. Se on enkelin määräämä kuten Jeesuksenkin nimi (Lk. 1:31). Johannes ja Jeesus ovat siis rinnakkaishahmoja. Tämä näkyy myös hedelmöittymisbiologiassa, mutta toki niin, että Jeesus ylittää Johanneksen. Johannes syntyy lapsettomuusongelmalliselle iäkkäälle pariskunnalle, mutta isän myöta-vaikutuksella. Jeesuksen syntymään ei enää tarvita isääkään.

Johanneksen erikoisuus ennakoi siis vieläkin suu-remppaa erikoisuutta jouluna. Juhannus ei sattumalta ole kirkkokäsikirjassa ”jouluun liittyvä erityispyhä”. Entä jos saarnassa veisikin kuulijat kohti joulua? Siinä olisi taatusti keskikesän juhlan perinteitä rikkova saarnan aihe. Tällainen aihevalinta olisi kyllä hyvin perustelta-vissa sekä saarnatekstillä että kirkkokäsikirjalla.

Perinteiden rikkominen ei ole mikään itseisarvo. Monet juhannuksena kirkkoon tulevat ihmiset tulevat sinne perinteen voimasta ja hyvä niin. Perinne kuitenkin hiipuu hiljalleen pois, jos perinteen noudattamiselle ei ole muuta perustelua kuin perinne itsessään.

Elävä perinne uudistuu, muokkautuu hiljalleen tai joskus vallankumouksellisestikin. Johanneksesta alkanut uusi liikehdintä osoittautui jälkimmäiseksi. Monet isien perinteet rikkoutuivat ja pian radikaaleimmat kyseenalaistivat jopa ympärileikkauksen. Sopii kysyä, kuinka meidän uskomme uudistuu ja säilyy elävänä. ✕

21.6.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTYNYT
4. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 9:9-13

Virret: 502 (alkuvirsi), 728 (kiitosvirsi), 270: 1-4 (päivän virsi), 307 (uhrivirsi), 225 (ehtoollisvirsi), 270: 9, 12 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: B. Snickars: Herrani, osoita tie (RVK 656, RKPS), J. Yli-Annala: Käänny puoleeni, Herra (PM 114), P. Simojoki: Kaikki saavat tulla, SATB (ML), Ranskalainen: Kadulla hän kulkee, SATB (ML), P. Simojoki: Pieni kynttilä (LV), J. Löytty: Tahdon kiittää Herraa (5K)

Me onnettomat

SATU SAARINEN

Kuka muistaa sen rippikoululaisen, joka vastasi kysymykseen, mitä on ARMO: ”Ansaitseमतonta Rakkautta Meille Onnettomille.” Opettaja saattoi hyvällä syyllä olla super-tyytyväinen, vaikkei vastaus aivan oppikirja mukainen ollutkaan. Oppilas oli ymmärtänyt keskeisimmän! Jokainen olemme yhtä onnettomia ja yhtä aikaa yhtä onnellisia Jumalan edessä, jokainen yhtä lailla armahdettuja.

Päivän epistolassa on aukikirjoitettu luterilaisen uskon ydin: ”Pelastus ei ole lähtöisin teistä, vaan se on Jumalan lahja. Se ei perustu ihmisen tekoihin, jottei kukaan voisi ylpeillä.” Yksin uskosta, yksin armosta, yksin Kristuksen tähden!

Evankeliumissa taas armoa alleviivataan paksulla tussilla, kun Jeesus laittaa jälleen kerran luun kurkkuun kätisijöille. Matteuksen evankeliumissa on saarnaajalle konkreettinen kuva Jeesuksesta pöytäseurueineen. Farisealaiseen elämäntapaan ei kuulu julkisyntisten kanssa syöminen, juominen ja seurustelu, jota Jeesus harrastaa. Mutta siihen näyttää kuuluvan muiden tarkkailu ja moitiskelu.

Jeesus ei tietenkään moitteista hämmennä, vaan heittää pallon takaisin kirjanoppineille: Menkääpä ja tutkikaa, mitä tämä tarkoittaa: ”Armahtavaisuutta minä tahdon, en uhrimenoja.” Fariseusten jos joidenkin pitäisi tietää, mitä kirjoitukset kertovat ja mihin ne velvoittavat:

hyviin tekoihin sydämen halusta, ei pakosta tai velvollisuuden tunnosta. Ja ennen kaikkea armahtavaisuuteen.

Sitä Jeesus tahtoo. Sitä hän itse tarjoilee. Hän istuu samaan pöytään syntisten kanssa. ”Ei torju yhtäkään. Hän rajamuurit murtaa, tuo valon pimeään”, kuten tänä pyhänä monissa kirkoissa varmasti lauletaan.

Muurit tosiaan murtuvat, kun Jeesus tulee taloon. Asennot muuttuvat ja paikat vaihtuvat. Opettajan vieressä ei välttämättä istu se reippain ja tunnollisin, vaan siinä istuu se reppana, joka on sössinyt hommansa ja kukaties paennut oman mahdollomuutensa kanssa varjoihin.

Juuri hänet Jeesus kutsuu vierelleen ja ikään kuin sytyttää valot. Kaikki tulee näkyviin ja yllättäen se on aivan ookoo. Näkyviin tulee synty ja viha, katkeruus ja pelko, epäonnistumiset ja harhapolut. Näkyviin tulevat myös hauraat yritykset ystävällisyyteen ja kärsivällisyyteen, pyrkimys parempaan ja pysyvämpään.

Uskallanko itse antautua valoisassa katsotuksi? Armoa on tarjolla, jos olen sen valmis vastaanottamaan. Vai tyydynkö toteamaan, että aina on joku armoa tarvitsevämpi? Joku, jolla menee huonommin ja joku joka on sössinyt pahemmin.

Meitä ei niinkään haasteta tarkkailemaan toistemme sieluntilaa kuin havainnoimaan omaamme. Efesolaiskirjeestä: ”Mekin olemme Jumalan tekoa, luotuja Kristuksen Jeesuksen yhteyteen toteuttamaan niitä hyviä tekoja, joita tekemään Jumala on meidät tarkoittanut.”

On turha vertailla omaa olemattomuutta ja saamattomuutta, jos ja kun kerran jokainen meistä on Jumalan tekoa. Se reppanakin, varjoissa viihtyvä ja muita tarkkailleva, itseään muihin vertaileva! Paradoksaalista. Mutta tässä paradoksissa on koko pelastuksen ydin ja salaisuus: Yksin uskosta!

Eihän siinä ole järkeä. Ei olekaan! Mutta siinä on armoa.

Messussa voisi olla vastausmusiikkina tai saarnan keskellä laulettuna Kari Tikan Armolaulu – toistaahan se mitä upeimmin epistolan keskeisen sanoman: ”Sillä armosta me olemme pelastetut, emme tekojemme tähden, ettei kukaan kerskaisi...” ✕

Armoa on tarjolla, jos olen sen valmis vastaanottamaan.

28.6.

ARMAHTAKAA!

5. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä**Lk.** 13:1-5**Virret:** 196 (alkuvirsi), 132 (kiitosvirsi), 453 (päivän virsi), 224 (uhrivirsi), 299 (ehtoollisvirsi), 343: 1, 5 (ylistysvirsi)**Muuta musiikkia:** J. L. Bell: Jumalan luona vain rauhan saan (RKPs), O. Lindberg: Vain sinä tunnet minut, Vapahtaja (RVK 232A), Trad. On armo suuri, ihmeinen – Amazing Grace (5K), K. Tikka: Sinun luoksesi Herra saan tulla (5K)

Kuusi keinoa, joiden avulla saarnastasi saattaa tulla kiinnostava

HANNA VANONEN

1) Ota mallia netti-ilmiöistä! Kuulutko sinäkin niihin ihmisiin, joita ”23 syytä jollekin” tai ”14 keinoa johonkin” -tyyppinen otsikointi ottaa päähän? Ei ihme, ovathan tällä tavalla otsikoidut jutut usein sisällötöntä klikkausjournalismia pahimmillaan. Tosiasia kuitenkin on, että moiset jutut keräävät lukijoita. Esimerkiksi amerikkalainen BuzzFeed-nettisivusto on listamaisilla, koukuttavasti otsikoiduilla jutuilla onnistunut kerta toisensa jälkeen tavoittamaan miljoonia lukijoita. Se panee miettimään, kannattaisiko tällaista ihmekikkaa kokeilla myös saarnassa.

2) Sovella heti ensi sunnuntaina! Luukkaan 13. luvun alusta poimittu saarnateksti sopii klikkaus- ja kohujournalismista lainaavan saarnan aiheeksi erinomaisesti – sillä mistä muusta siinä onkaan kysymys kuin mieltä kuohuttavista tapahtumista: Pilatus surmautti uhraamaan tulleet galilealaiset – tapettujen veri sekoitui uhrieläinten vereen! Siloan torni sortui – 18 kuollutta! Vähänhän nämä Luukkaan jutut tuntuvat skandaalinhakuisilta – mutta oi siksi juuri niin kutkuttavan kiinnostavilta.

3) Hanki taustatietoa! Jotta Luukkaan skandaalien sävyttämän evankeliumikatkelman ytimestä saisi kiinni, kannattaa viettää hetki tarkastellen sen lähikontekstia. Katkelmaa edeltää Jeesuksen puhe ajan merkeistä: kansa on kyllä loputtoman kiinnostunut sään ennusta-

misesta, mutta muunlaiset merkit ympäristössä jäivätkin sitten täysin huomaamatta. Katkelman jäljessä taas seuraa kertomus viikunapuusta, joka ei ainakaan toistaiseksi ole ymmärtänyt toteuttaa omaa olemustaan: vuosi toisensa perään puu pysyy hedelmättömänä, vaikka olosuhteiden pitäisi olla kunnossa. Sekä puheessa ajan merkeistä että kertomuksessa hedelmättömästä viikunapuusta on kyse samasta: juuri nyt on ratkaiseva hetki. Se merkitsee, että juuri nyt kannattaa kiinnittää huomiota olennaiseen – siihen, mitä itse on, siihen, mitä itse voi tehdä. Sama asia on myös päivän evankeliumin fokuksessa: juuri nyt on oikea hetki keskittyä skandaalien vatvomisen sijasta oman tilanteensa tutkimiseen.

4) Käytä kevyttä muotoa vakavaan asiaan! Kuten edellisestä kohdasta kävi ilmi, Luukkaan evankeliumikatkelman tähtäyspiste ei lopulta ole skandaaleissa tai turhanpuhumisessa. Silti siitä voi aivan mainiosti saarnata listamaista muotoa käyttäen. Listamaisen saarnan ei nimittäin välttämättä tarvitse olla sisällötön. BuzzFeed-sivustokin on – ilmeisesti klikkausjournalismilla hankituilla rahoilla – käynnistänyt myös vakavaan journalismiin tähtääviä projekteja. Ja jos ihmiset saadaan sivustolle kevyellä klikkauksella, on toki aina suurempi mahdollisuus saada heidät myös vakavamman sisällön äärelle. Samaan tyyliin saarnassakin voi olla sopivassa suhteessa kevyttä ja vakavaa.

5) Auta kuulijan keskittymistä! Listamainen esitystapa auttaa keskittymään, kun tietää, kuinka monta kohdasta on jo käsitelty ja kuinka monta on vielä tulossa. Listamaisuus tukee myös muistamista – ja sitä saarnaaja voi tukea puheen ulkopuolellakin. Lomakauden kutistamalle pienelle kirkkokansalle voi messun päätteeksi jakaa saarnan ydinkohdat listana mukaan vielä kotona mutusteltaviksi.

6) Aloita itsestäsi! Luukkaan evankeliumikatkelmassa kummastellaan, miksi ihmeessä pitäisi kaivella toisten syntisyyden astetta, kun omassa elämässäkin olisi tarvetta kääntymykseen. Siispä ennen kun laatii aiheesta listoja muille, kannattanee listata omia kipukohtiaan: Miksi toisten ihmisten skandaalit ja niiden vatvominen kiinnostavat – ei vain yleensä vaan nimenomaan minua? Mihin asioihin minun pitäisi oikeasti kiinnittää huomiota? Mistä pois minun olisi syytä kääntyä? Miksi on niin vaikeaa keskittyä olennaiseen? Näihin kysymyksiin vastaamalla saarnamateriaalia on jo kasassa yllin kyllin – vaikka ihan listaksi saakka. ✕

5.7.

HERRAN PALVELUKSESSA
Apostolien päivä

Liturginen väri: punainen

Mk. 3:13-19

Virret: 168 (alkuvirsi), 334: 1, 5-8 (kiitosvirsi), 420 (päivän virsi), 319 (uhrivirsi), 178 (ehtoollisvirsi), 323: 5 (ylitysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Yli-Annala: Kuinka ihanat ovat vuorilla ilosanoman tuojan askeleet (PM 118), J. Maukonen: Yhtä (NSV 2015), F. O'Carroll & Christopher Walker: Kelttiläinen halleluja SATB (UM), Kulkemaan kanssasi (Taizé), P. Sijojoki: Lähetä meidät (viisikielinen)

Kuka on kelvollinen?

ARI OINAS

Tänä päivänä nuo apostolit, Juudas Iskariotia lukuun ottamatta, ovat Jumalan huomassa. Heidän elämästään voimme oppia, mitä merkitsee olla ihmisistä koostuvan kirkon jäsen.

Meidät on kutsuttu jatkamaan heidän aloittamaansa apostolista tehtävää tässä maailmassa. Silti kukaan meistä ei ole apostoli, sen sijaan olemme kaikki Jeesuksen opetuslapsia, joilla on erilaisia tehtäviä. Joidenkin tehtävä on niiden 72 opetuslapsen kaltainen, jotka Kristus valitsi myöhemmin erityistehtävään kulkemaan kaupungista toiseen (Lk. 10:1-16). Joidenkin tehtävä oli paikallinen. Suurin osa myös tämän päivän opetuslapsista toteuttaa tehtävänsä kotiseuduillaan.

Mitä merkitsee vastuun siirtyminen meille apostoleilta? Usein näkyvänä kristittynä toimimiselle on asetettu suuret vaatimukset. On pohdittu, kuka on kelvollinen jatkamaan apostolien perintöä? On pohdittu myös, kuka kuuluu tuohon ihmisistä koostuvaan todelliseen kirkkoon, jonka Kristus perusti? Pitää myös pohtia, miten voimme välittää hyvää sanomaa eteenpäin. Mitä tarkoittaa se, että Kristus on katsonut meidät arvollisiksi osallistumaan hänen työhönsä, ja mitä se työ voisi olla tässä maailmassa juuri sinun kohdallasi? Paljon vaatimuksia näyttää ensi alkuun olevan, jotta olisi kelvollinen.

Kun lähdet tarkastelemaan omaa tehtävääsi, katso aina myös itseesi. Tutki avoimin silmin omaa toimintaasi. Ehkä huomaat, että sieltä ei löydy loppujen lopuksi kovinkaan paljon pyhyyttä. Ehkä huomaat, että uskosi laita on myös vähän niin ja näin. Ajattelen, että tämä huomio on edellytys sille, että voimme toimia Kristuksen lähettiläinä. Sillä vain se joka nöyrytyy ja huomaa tarvitsevänsä myös itse Kristuksen anteeksiantoa, on kelvollinen Kristuksen työhön. Apostolijoukko oli juuri tällainen joukko ihmisiä, joka tarvitsi kipeästi Kristusta. Osalle melko luupaisista apostoleista armon tarve, myös heille itselleen, valkeni vasta pikku hiljaa, heidän seurattessaan Kristusta.

Niinpä ajattelen, että vain kaikki kelvottomat ovat kelvollisia. Suuret vaatimukset karisevat armon edessä, sillä Jumalan sanan mukaan vain armahdetut ovat osallisia uudesta elämästä Kristuksessa. Myös apostolit oppivat tämän totuuden vain seuraamalla Jeesusta. Opintielä he kuuntelivat Jeesuksen opetusta, seurasivat, miten hän toimi ja joutuivat sen myötä menemään itseensä. Jeesus tunsii apostolit hyvin ja tiesi miten erilaisia he ovat. Osa oli syntynyt puhujiksi, toisista ei saanut puhujia tekemäläkään. Osa osasi toimia isojen joukkojen kanssa, toisten vahvuus oli kahdenkeskisissä tapaamisissa. Silti he kaikki olivat kelvollisia apostolin tehtävään.

Ajattelen, että sanoja ja tekoja tärkeämpää on lopulta se, miten me kohtaamme toisen ihmisen. Kristinusko alkoi leviämään ennen kaikkea sen takia, että kristityt osoittivat rakkautta ja aitoa välittämistä kohtaamilleen ihmisille, ja se näkyi niin puheissa kuin teoissa. Hyvä teko on paljon voimakkaampi evankeliumin väline kuin kaikki maailman korulauseiset puheet. Jeesuksen opetus on pelkistettynä seuraava: "Niin kuin minä olen rakastanut teitä, rakastakaa tekin toisianne!" (Jh. 13:34) Vasta rakkauden myötä tuli evankeliumin välittäminen mahdolliseksi.

Raamattua lukiessa näkyy, miten apostolit käyttivät omaa persoonansa ja omia vahvuuksiaan välittäessään viestiä Jeesuksesta. Välillä he epäonnistuivat surkeasti, mutta eivät lannistuneet sen takia, vaan kokosivat itsensä ja jatkoivat tehtävänsä armon varassa ja Pyhän Hengen ohjauksessa. Nyt on meidän vuoromme liittyä opetuslasten joukkoon. Jokainen meistä on kutsuttu liittymään Kristuksen opetuslasten ketjuun, joka jatkuu vuosisatojen läpi. Myös sinun persoonaasi tarvitaan tuossa ketjussa. ✕

12.7.

RAKKAUDEN LAKI
7. sunn helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Lk. 6:27-31

Virret: 442 (alkuvirsi), 328 (kiitosvirsi), 414 (päivän virsi), 206 (uhrivirsi), 226 (ehtoollisvirsi), 235: 4 (ylitysvirsi)

Muuta musiikkia: J. L. Bell: Tällaisena (NSV 2015), P. Halonen: Ojennan käteni (LV), L. Ängeborn: Katso, kuinka taivaan linnut (RVK 563A), J. Löytty: Toisiamme siunaten (ML)

Tulla nähdyksi

SATU SAARINEN

Kun veljentyttöni Anni oli aivan pieni, hänellä oli oiva konsti liian pelottaviin tilanteisiin. Hän sirsti silmiään ihan viiruiksi niin, että näkymä sumentui. Samalla hän totesi vakavasti: ”Pittää sumentaa!” Tästä tuli meille aikuisillekin hauska juttu: jos tuntui, että joku juttu oli liian paksua tai kummallista, todettiin, että nyt pitää kyllä sumentaa.

Sumentaminen oli lapselle keino suojata itseään liian jännältä ohjelmalta tai tilanteelta. Sumentamisessa on se hyvä puoli, että voi itse päättää, milloin vetää verhoa eteen. Sumentamisen voi itse lopettaa milloin vaan ja katsoa maailmaa ja sen tapahtumia suoraan.

Maailmassamme tapahtuu jatkuvasti asioita, joiden edessä me aikuisetkin haluaisimme sumentaa katsetta. Joskus teemme sen tietoisesti, joskus taas meiltä sumennetaan silmät suojaksemme ja parhaaksemme.

Vanhan testamentin toisessa vaihtoehtoisessa luku-kappaleessa, Kuningasten kirjan tekstissä Jumala sumentaa ja avaa ihmisten silmiä sitä tahtia, kun se on tarpeellista Hänen tahtonsa toteutumiseksi ja sumennettavien itsensäkin parhaaksi.

Mutta on myös asioita, joita Jumala haluaa meille kirkastaa. Ja paradoksaalista kyllä, välillä sumentamistekniikan kautta!

Pyhän koko tema kirkastuu Jeesuksen opetuksessa: Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää

te heille. Näin toimi Israelin kuningas syyrialaisia kohtaan ja sai heidät lopettamaan vihanpidon. Hän ei vastannut juoneen juonella, vaan tarjosi sodan sijaan sovintoa.

Profeetta Elisa pyysi Jumalalta: ”Herra, avaa heidän silmänsä, niin että he näkevät.” Eikö tämä ole meidänkin rukouksemme? Avaa silmämme, että me näkisimme sen todellisuuden, jossa elämme. Että kuten syyrialaiset joukot, saamme tunnistaa sen tienoon ja sen seudun, jossa meidän pitää toimia ja tehdä hyvää vihanpidon sijaan.

Omillemme meidän on helppo olla ystävällisiä ja rakkaudellisia. Mutta niille, joita pidämme vieraina tai toisina, ystävällisyyden osoittamisen tielle tulee usein pelko ja epäluulo. Kaikkein vaikeinta on olla rakkaudellinen niitä kohtaan, joiden kanssa meillä on sukset ristissä.

Silti juuri heitäkö meidän pitäisi Jeesuksen mukaan siunata ja rakastaa? Vihamiestenkö puolesta tässä pitäisi alkaa rukoilemaan, kun ei oikein lähimmäistenkään puolesta aina ehdi tai jaksaa. Tuntuu, että pelkkä ajatuskin saa sumenemaan silmissä!

Mutta – voisimmeko silti yrittää? Ihan vaikka vain mielenkiinnosta ja testin vuoksi, jos emme suoraan Jeesuksen opetuksen noudattamisen vuoksi tähän taivu?!

Elämäntaito-oppaiden ja inspiroivien sitaattien muodossa meidän on kyllä helppo somessa jakaa viestejä siitä, miten vain omaan asenteeseemme voimme vaikuttaa ja miten anteeksianto vapauttaa. Yksi suosituista kiertävistä lauseista kiertää Facebookissa muodossa: ”Vihaan takertuminen on kuin joisi myrkyä, ja odottaisi toisen kuolevan.”

Jeesus jakoi tätä ohjetta jo parituhatta vuotta sitten. Ei vain sanoilla vaan myös omilla teoillaan, katkeraan loppuun saakka.

Aika rajua on, että hän odottaa meiltä samaa. Muka-vuusalueemme todellista ylittämistä. Katkeruudestamme ja kiukustamme irti päästämistä. Rakkauden voittoa vihasammme.

Rehellisyyden nimissä: sitähan me odotamme kaikilta muilta itseämme kohtaan, eikö vaan? Emme sumennetuiksi tulemista, vaan nähdyiksi ja hyväksytyiksi tulemista. ”Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää te heille.” ✕

19.7.

KIRKASTETTU KRISTUS
Kirkastussunnuntai**Liturginen väri:** valkoinen**Lk. 9:28-36****Virret:** 301 (alkuvirsi), 727 (kiitosvirsi), 263 (päivän virsi), 324 (uhrivirsi), 228 (ehtoollisvirsi), 340 (ylistysvirsi)**Muuta musiikkia:** J. Haapasalo: Hän loistaa valona (KPs III), S. Salonen: Nyt silmäni mä nostan (Kymmenen pientä koraalimotetta, Fazer), J. Bert-hier: Niin loistat, Kristus (Taizé), E.-M. Nyysönen: Pikkuinen lapsi näkee sen (LV), G. Kendrick: Shine, Jesus, shine (NSV15)

Ohuella paikalla

JUHA TANSKA

Nuoremmatkaan ikäluokat eivät ole välttämättä uskonnottomia, mutta tilasto- ja jäsenaineiston perusteella heidän uskonnonlisuutensa tai hengellisyytensä ilmenee kiinnostuksena erilaisiin uushenkisiin liikkeisiin. Voisiko kirkastussunnuntain sanomasta löytyä kosketuspintaa niihin, vaikka ehkä harvoin kirkkovieiraisiin, joita uushenkisyys eri muodoissaan kiehtoo? Liittymäkohtana uushenkisyydestä kiinnostuneiden ja kirkastussunnuntain evankeliumin välillä tarkastelen kirkastusvuorikokemusta ja kokemusta ”ohuista paikoista”.

Kelttiläisestä kristillisyydestä suomalaiseenkin kristilliseen sanastoon on rantautunut termi ”ohut paikka” (thin place). Se tarkoittaa paikkaa, jossa raja taivaan ja maan välillä on erityisen ohut. Jossakin hetkessä (myös aikakokemus saattaa muuttua) todellisuuden läpäisee tai siihen avautuu hetkeksi transsendenssi ulottuvuus tavalla, joka poikkeaa ihmisen arkikokemuksesta. Jumalan läsnäolo tuntuu erityisen läheisenä. Ohuessa paikassa näkyy tai tuntuu kuin välähdys tai aavistus Jumalasta. Henki kulkee tavallista vapaammin. Paikka tuntuu ravitsevan omaa henkeä tai hengellistä elämää syvemmin kuin arkinen elämänpiiri. Toisinaan elämään saattaa ohuessa paikassa avautua jopa uusi näkökulma. Joskus ohut paikka vie myös omalle epämukavuusalueelle, se ravistelee ja kyseenalaistaa siihenastista elämää.

Vanhassa testamentissa kokemuksia, joita voisi kuvata ilmauksella ohut paikka, ovat esimerkiksi kertomus Jaakobin unesta Betelissä (1. Moos. 28:16–17) ja Elian pakomatkasta Horebilla (1. Kun. 19:1–15). Myös Exodus-traditio sisältää runsaasti aineistoa, jonka voisi ajatella, kertomusten historiallisuuteen menemättä, heijastelevan arkkityypisiä kokemuksia ohuista paikoista.

Uudessa testamentissa kertomus tapahtumista kirkastusvuorella (ks. myös Mt. 17:1–8; Mk. 9:2–8) jatkaa Vt:n ohuiden paikkojen kertomuskaavaa. Mooses ja Elia ilmestyvät vuorella taivaallisessa kirkkaudessa ja keskustelevat Jeesuksen kanssa tämän pois-lähdöstä, joka on tapahtuva Jerusalemissa. Myös Jeesuksen olemus on hetken kirkastunut.

Luukkaan evankeliumin kokonaisuudessa kertomus kirkastusvuoren kokemuksesta valmistaa Jeesuksen kohta alkavaa matkaa Jerusalemiin (9:51). Ennen pääsiäisaamua Jeesuksen jumalallinen olemus on vielä salattu. Se tulee ilmi vasta ylösnousemuksessa. Evanke-lista ilmaisee tämän myös toteamalla opetuslapsista: ”He pysyivät vaiti kaikesta kokemastaan eivätkä vielä silloin kertoneet siitä kenellekään.” (Lk. 9:36) ”Ohuen paikan teologiaa” Luukkaan kertomuksessa ilmentää kokemuksen erityinen paikka, tapahtuman yllätyksellisyys, todellisuuteen avautuva transsendenssi ulottuvuus ja myös opilaiden joutuminen epämukavuusalueelleen, pelästys ja hämmennys.

Onko saarnaajalla kokemuksia ohuista paikoista? Entä seurakuntalaisilla? Kokemukset voivat liittyä myös tapahtumiin, yksityisiin tai yhteisiin, esimerkiksi rippikouluun tai hengellisiin kesäjuhliin. On tärkeä huomata, että ohuen paikan kokemus ei evankeliumissa ole mitä tahansa henkistä himmailua ja tunnelmointia. Kokemukseen liittyy sekä traditio (Mooses ja Elia) että Jumalan sana: ”Tämä on minun poikani --.” (Lk. 9:35) Luterilaisessa perinteessä keskeinen ohut paikka on messu ja ehtoollispyytä.

Hyvä esimerkki henkisyydestä kiinnostuneen nykypäivän länsimaisen ihmisen ohuita paikkoja koskevasta pohdinnasta on kirjailija Eric Weinerin, alun perin The New York Timesissa (9.3.2012) julkaistu artikkeli *Where Heaven and Earth Come Closer* [http://www.nytimes.com/2012/03/11/travel/thin-places-where-we-are-jolted-out-of-old-ways-of-seeing-the-world.html?_r=0].

Ps. Kokeilin ohuiden paikkojen teemaa Kansanlähetyksen seuroissa. Vaikutti se toimivan sielläkin, mutta pitää muistaa lopuksi vakuuttaa, että Jumalan armo Kristuksessa riittää. ✕

NIKO HUTTUNEN

*Uuden testamentin eksegetiikan dosentti,
Helsingin yliopisto*

ARI OINAS

*Työelämän ja työyhteisöjen kehittäjä, työnohjaaja STORY,
prosessi ja työyhteisökonsultti, Salon seurakunta*

SATU SAARINEN

FT, kirkkoherra, Oulujoen seurakunta

JUHA TANSKA

Kirkkoherra, Kymin seurakunta

HANNA VANONEN

Pastori, tutkija, Helsinki

VIRRET JA MUSIIKKI

ANNA PULLI

Kanttori, Vanha kirkko, Helsingin tuomiokirkkoseurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ

KPs II = Kirkkovuoden psalmimusiikkia II ja III (Sulasol)

*RKPs = Laulakaa ja soittakaa - Ruotsin kirkon psalmimusiikkia
(Verbum 2009)*

RVK = Ruotsin kirkon virsikirja

UM = Uusia Messulauluja (Kirjapaja 2007)

ML = Messulauluja (Kirjapaja 2000)

5K = Viisikielinen (Perussanoma Oy 2014)

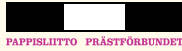
LV = Lasten virsi (Lasten keskus 2012)

*NSV 15 = Nuoren seurakunnan veisukirja 2015 (Kirjapaja, Helsinki,
2015)*

PM XXX = Proprium-musiikkia tilausnumero XXX. (Sulasol)

imslp = imslp.org

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto
Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602 | GSM 050 5762 110
eija.nivala@devl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Eero Annala
Keravan seurakunnan
A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048,
eero.annala@devl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni, pastori, TM,
PsK
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

OPISKELIJA-ASIAMIEHET

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

TOIMISTOSIHTTEERIT

Tuija Kukkonen,
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamusmieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJAT

Merja Laaksamo,
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKIn
viestintä, Pappisliiton
hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Mari Luoto, MuM
(vs. 5.8.2014-7.7.2015)
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
mari.luoto@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton
opiskelijatoiminta, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu- ja
työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

Annukka Ruusula,
kanttori, MuM
(vs. 5.8.2014-7.7.2015)
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja
luottamusmiestoiminta,
AKIn alaostotoiminta,
Kanttori-urkuriliiton hallinto,
kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

JOHDON ASSISTENTTI
Tuula Anttonen,
HSO-sihtööri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja
maksuliikenne

TEKSTIN ÄÄRESSÄ SIIRTYY VERKKOON

Tekstin ääressä siirtyy verkkoon numerosta 3/15 lähtien.

Osio löytyy osoitteesta
www.akiliitot.fi

Anna palautetta lehdestä
ja voita **iPhone 6 plus**

VASTAAMINEN ON HELPPOA.

1. Kirjaudu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja 0248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen kyselyyn osoitteessa www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella 2015. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 31.7.2015. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse. Syksyn lukijapalkinnon Samsung kamerakännyn voitti URA-lehden 4. numeron lukija: Marie Sandberg.

Arvottava palkinto on noin 800 euron arvoinen iPhone 6 plus.

11. käsky: Tule Kouvolan Kirkkopäiville.

KIRKKOPÄIVÄT

Kouvolassa 22. - 24.5.2015

kirkkopaivat.fi

AKIN JÄSENTILAISUUS KOUVOLAN KIRKKOPÄIVILLÄ 23.5. KLO 18

**Jäsentilaisuus järjestetään
lauantaina 23.5. klo 18
Kouvolan teatterilla
os. Salpausselänkatu 38, 45100 Kouvola.**

Ohjelmassa on lukudraamana esitettävä Eino Leinon näytelmä Kirkon vihollinen. Näytelmä on myös Kirkkopäivien ohjelmassa erillismaksulla, mutta AKIn jäsenet näkevät näytelmän jäsenetuna. Lukudraaman jälkeen teatterilla on tarjolla kollegojen kohtaamista sekä salaattibuffet juomineen.

**Ilmoittautumiset kotisivujen kautta
www.akiliitot.fi -> tapahtumakalenteri.**